Healthy Ageing Campus

Groningen

Definitief

Gebiedsvisie | December 2025

Deze gebiedsvisie is vastgesteld met uitzondering van het Bodenterrein

de zwarte hond
architecture urbanism strategy

Felixx
Landscape Architects & Planners

de zwarte hond
architecture urbanism strategy

Project
Gebiedsvisie, Healthy Ageing Campus Groningen

Ontwerp
De Zwarte Hond
Felixx Landscape Architects & Planners
Sweco architecten- en ingenieursadviesbureau

Opdrachtgever
Gemeente Groningen, Universitair Medisch Centrum Groningen en de Rijksuniversiteit Groningen

Copyright
De inhoud van deze rapportage en de hierin opgenomen gegevens, afbeeldingen, teksten en combinaties daarvan zijn beschermd door auteurs- en databankrechten.

Tenzij anders vermeld berusten deze rechten bij De Zwarte Hond en Bonnema Architecten. Zonder schriftelijke toestemming is het niet toegestaan de beelden voor eigen doeleinden te gebruiken, openbaar te maken en of te verveelvoudigen.

Disclaimer
De digitale tekening van het UMCG terrein en de digitale basis tekening van de gemeente Groningen komen niet overeen. Dit is bekend bij het kernteam. Voor de gebiedsvisie hebben wij gebruik gemaakt van een samengestelde tekening.

Gebiedsvisie

Healthy Ageing Campus

Groningen

Deze gebiedsvisie is vastgesteld met uitzondering van het Bodenterrein

December 2025

Voorwoord bestuurders

De gebiedsvisie Healthy Ageing Campus is het inspirerende resultaat van samenwerking tussen drie partijen: Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG), Rijksuniversiteit Groningen (RUG) en Gemeente Groningen. Deze visie laat zien hoe gedreven zij zijn om hun missie waar te maken en hoe zij elkaar daarin versterken. Samen scheppen zij mogelijkheden en bouwen zij aan een campus waar alles draait om gezond leven. Voor de inwoners van Groningen en voor mensen wereldwijd. Een voorwoord in drie delen. Drie bestuurders, één krachtig verhaal voor een gezonde toekomst.

Healthy Ageing Campus, Groningen

Paulina Snijders, lid raad van bestuur UMCG
Voor de zorg en gezondheid van morgen

De Healthy Ageing Campus in Groningen is een unieke omgeving waar zorg, wetenschap, onderwijs en ondernemerschap samenkomen. Op deze plek ontstaan nieuwe ideeën en innovatieve oplossingen die niet alleen bijdragen aan betere zorg en meer gezonde jaren voor mensen in Noord-Nederland, maar ook wereldwijd hun weg vinden. Zo houden we de zorg betaalbaar en toegankelijk, verbeteren we de kwaliteit van leven en versterken we het verdienvermogen van onze regio.

Het UMCG is verantwoordelijk voor een zorggebied met 3,5 miljoen inwoners. Het is de grootste werkgever in de regio en vervult een sleutelrol in de economie van Noord-Nederland. Het onderzoek en de behandelingen die het UMCG uitvoert, zijn internationaal toonaangevend. Om die positie vast te houden, is de ontwikkeling van de Healthy Ageing Campus van cruciaal belang. Op deze campus werken wij intensief samen met partners als de Rijksuniversiteit Groningen, de gemeente Groningen en bedrijven, bijvoorbeeld verenigd in de Life Cooperative. Samen realiseren we een impact die we afzonderlijk niet zouden kunnen bereiken.

De Gebiedsvisie Healthy Ageing Campus geeft richting aan die samenwerking. Ze schept ruimte voor groei en vernieuwing: eigentijdse onderzoeks- en onderwijsgebouwen, aansprekende woon- en bedrijfsgebouwen en daartussendoor pleinen, tuinen en wandelpaden die alles met elkaar verbinden. Ze doet bovendien recht aan het verleden: we herstellen de paviljoenstructuur waarmee het ziekenhuis 225 jaar geleden begon.

Europa heeft de ambitie om in 2030 wereldleider te zijn op het gebied van biowetenschappen, waaronder biomedische wetenschappen. Doel is om nieuwe technologieën aan te jagen en om mensgerichte, ethisch verantwoorde en technologisch grensverleggende AI te ontwikkelen, als krachtige pijler van gezondheid en zorg. De Healthy Ageing Campus draagt daar in belangrijke mate aan bij. Wij richten ons op baanbrekende ontwikkelingen, zoals nieuwe celtherapieën voor de behandeling van patiënten met kanker, nieuwe beeldvormende technieken, AI-ondersteunde diagnostiek en innovaties op het gebied van preventie en leefstijl. We trekken bedrijven aan die kennis en onderzoek kunnen omzetten in nieuwe producten, diensten en processen en faciliteren hen om zich hier te vestigen.

Een campus gaat pas leven als mensen elkaar ontmoeten. Daarom creëren we een prettige omgeving voor patiënten, bezoekers, studenten, onderzoekers en startende bedrijven. Zo ontstaat een levendig ecosysteem waar kennis, innovatie en praktijk elkaar versterken, waar mensen deel van willen uitmaken en die talent van over de hele wereld aantrekt.

Deze visie richt zich op 2040, maar we zijn al met de realisatie begonnen. Het UMCG wil in 2035 energieneutraal zijn. We werken volop aan verduurzaming, vergroening en klimaatadaptatie en zetten stappen naar een gezonde leefomgeving. Want healthy ageing begint bij onszelf: wij willen een gezonde leefstijl voorleven.

Met deze gebiedsvisie leggen we het fundament voor de zorg en gezondheid van morgen. Een campus die voortdurend in beweging is en samenwerking en vooruitgang stimuleert. Een campus met een uitstraling die veel verder gaat dan Groningen. Wat hier begint, verovert de wereld.

Voorwoord bestuurders

Hans Biemans, vicevoorzitter raad van bestuur RUG
Ruimte voor creativiteit, onderzoek en vooruitgang

De samenleving staat voor een grote opgave. Hoe houden we de zorg betaalbaar in een tijd waarin de vraag naar zorg toeneemt? Hoe zorgen we ervoor dat mensen langer gezond leven? Welke rol kunnen kennis en technologie daarin spelen? Deze opgave vraagt een inspirerende omgeving waar innovaties en baanbrekende oplossingen kunnen ontstaan. Met de Gebiedsvisie Healthy Ageing Campus hebben we die omgeving voor ogen.

Deze gebiedsvisie biedt een stevige basis voor samenwerking en innovatie op het gebied van healthy ageing. Als Rijksuniversiteit Groningen leveren wij hier een wezenlijke bijdrage aan. Wij zijn een top-100 universiteit met een brede, integrale benadering. Wij verbinden de medische en technische disciplines met de sociale, juridische en gedragswetenschappen om de grote thema's van deze tijd – van houdbare zorg tot verduurzaming en digitalisering – in de volle breedte en diepte te doorgronden en aan te pakken.

Het knappe van de gebiedsvisie is dat alle processen en ambities van betrokken partners zijn vertaald naar een concrete ruimtelijke inrichting waar we de komende vijftien jaar mee vooruit kunnen. De visie versterkt de ontmoeting en daarmee de creativiteit. Ze brengt structuur aan in een gebied dat al een paar honderd jaar in ontwikkeling is, met vele gebouwen en kruip-door-sluip-door-routes. Ze maakt ruimte voor een onderzoeksgebouw waar klinisch en academisch onderzoek wordt gecombineerd en een onderwijsgebouw waarin verschillende discipline bij elkaar zitten. Er komen pleinen en tuinen waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. De campus wordt een open, toegankelijk en 'doorwaadbaar' gebied waar mensen medische zorg krijgen, werken, studeren, wonen en verblijven. Een gebied dat bezoekers en gebruikers stimuleert om te bewegen, dat studenten aantrekt en inspireert. Een campus die onderdeel is van de stad.

Als universiteit, medisch centrum en gemeente hebben wij een maatschappelijke opdracht te vervullen. Deze visie stimuleert ons om onze ambities te vergroten en maakt zichtbaar waar we mee bezig zijn. Een voorbeeld is ons multidisciplinaire en multigenerationele onderzoek Lifelines. Deze cohortstudie levert inzichten en oplossingen op die niet alleen het Noorden, maar ook Nederland en Europa vooruithelpen. Onze universiteit is geen geïsoleerde plek, maar onderdeel van een internationaal weefsel, verbonden met andere universiteiten, instituten en organisaties. Wij dragen bij aan een gezonde en vitale samenleving. Daarom is het onderzoek naar Healthy Ageing van internationaal van belang.

De gebiedsvisie Healthy Ageing Campus maakt dat belang zichtbaar door een inspirerende omgeving te scheppen waar wetenschap, zorg, onderwijs en innovatie samenkomen. Een omgeving die talent aantrekt. De campus biedt ruimte voor creativiteit, onderzoek en vooruitgang. De RUG geeft hier samen met het UMCG en de gemeente Groningen richting aan. Samen werken we aan een toekomst waarin gezond ouder worden voor iedereen bereikbaar is.

Rik van Niejenhuis, wethouder ruimtelijke ordening, gemeente Groningen
Een gezonde campus, een herbergzame stad

Wat Groningen bijzonder maakt, is dat het een compacte stad is. In andere grote steden zijn ziekenhuizen, universiteiten en bedrijven al lang naar de rand verhuisd. Hier zitten het gemeentehuis, het universitair medisch centrum en de universiteit nog steeds in het hart van de stad, een paar minuten lopen van elkaar. Dat is het resultaat van een lange, consistente lijn van ruimtelijke ontwikkeling. Groningen wilde altijd een herbergzame stad zijn. Een stad met een hoge kwaliteit van leven. Met de Gebiedsvisie Healthy Ageing zetten we die lijn voort en scheppen we ruimte.

De afgelopen jaren liepen het UMCG en de RUG tegen hun grenzen aan. Met deze gebiedsvisie faciliteren we hen om op deze plek hun ambities te waar te maken. Onze gezamenlijke ambitie geeft deze visie energie en slagkracht. Er komen nieuwe gebouwen, bedrijven, woningen, pleinen, tuinen en voorzieningen. En het hele gebied wordt open en toegankelijk gemaakt.

Als ik nu met mijn dochter van 7 langs de campus fiets, zien we vooral de rommelige achterkanten van gesloten gebouwen. Niets wat haar nieuwsgierig maakt naar wat er daarbinnen gebeurt, hoe er wordt gewerkt aan het oplossen van ziektes en aan manieren om gezond ouder te worden.

Over vijftien jaar zal dat totaal anders zijn. De Healthy Ageing Campus wordt een gebied waar je doorheen kunt wandelen, waar je afspreekt om een kop koffie te drinken en waar alles draait om zorg, onderzoek en innovatie. Het wordt een campus waar je kunt ervaren wat gezond ouder worden betekent, met bomen, tuinen, pleinen, wandelpaden en ontmoetingsplekken. Een omgeving die uitnodigt tot gezond gedrag.

Deze campus wordt een inspirerende plek om te wonen, te werken en te studeren. Een plek die de beste studenten, onderzoekers en bedrijven aantrekt, ook van ver buiten Groningen. Een plek waar mijn dochter vast graag wil studeren, werken of wonen. Omdat het hier bruist en de hele stad onder handbereik ligt.

In 2040 vieren we de duizendste verjaardag van de stad Groningen. Een van de uitdagingen waar wij als gemeente voor staan, is om de manier waarop we hier wonen, werken, leren en leven in overeenstemming te brengen met de principes van gezond gedrag en daarmee ons zorgstelsel houdbaar en betaalbaar te houden. De leidende principes van de stad geven daar aanknopingspunten voor en passen ook bij de Healthy Ageing Campus. Daarmee versterken we een compacte, groene stad die uitnodigt om te wandelen en te fietsen.

De gebiedsvisie schetst een inspirerend toekomstbeeld. Ze laat de richting zien van waar we naar toe willen en waar we samen met UMCG en RUG aan werken. In de volgende fase gaan we onderzoeken hoe we deze visie daadwerkelijk kunnen realiseren. Daarbij zullen we als partners gezamenlijk blijven optrekken, want alleen samen kunnen we de grote maatschappelijke vraagstukken van deze tijd oplossen.

Natuurlijk is een gebied nooit af. Eisen en omstandigheden blijven veranderen. Een stad is altijd in beweging. Je zult dus nooit langs deze campus kunnen fietsen zonder dat er een bouwkraan staat. Maar de komende decennia blijft deze campus verbonden met het hart van de stad. Een plek van en voor alle Groningers, waar we samen bouwen aan een gezonde, herbergzame stad.

Bloemsingel; Healthy Ageing Campus en stad in verbinding

Inhoudsopgave

I. Identiteit van de Healthy Ageing Campus Groningen

II. De veranderende stad en onze opgave

III. Wat is het toekomstbeeld?

IV. Bijlage: Stedenbouwkundig Programma van Eisen

Leeswijzer

I. Identiteit van de Healthy Ageing Campus Groningen
We schetsen wat de campus uniek maakt, en waarom deze plek het kloppend hart van gezondheidsinnovatie is.

II. De veranderende stad en onze opgave
We plaatsen de campus in de veranderende context van stad en samenleving, en maken duidelijk waarom een integrale visie nodig is.

III. Wat is het toekomstbeeld?
We vertalen de opgave, kansen en uitdagingen naar ruimtelijke uitgangspunten en een plankaart en beschrijven hoe dit aansluit bij de ambities van de campus en haar omgeving.

IV. Bijlagen
In de bijlage is het Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE) te vinden. Dit bevat de historische context, de beleidsuitgangspunten, randvoorwaarden, ambities en het programma dat op lange termijn gerealiseerd gaat worden.

I. Identiteit van de Healthy Ageing Campus Groningen

In het eerste hoofdstuk wordt de identiteit van de Healthy Ageing Campus Groningen neergezet als kloppend hart van gezondheidsinnovatie in Nederland.

Identiteit van de Healthy Ageing Campus Groningen

Binnen de historische singels van Groningen, aan de oostkant van het centrum, ligt de Healthy Ageing Campus. Midden in de stad, midden in de samenleving. Hier klopt het hart van gezondheidsinnovatie in Nederland. Een internationale kennishub, gericht op gezond leven en ouder worden, met alle kansen en uitdagingen die daarbij aan de orde zijn.

Deze gebiedsvisie schetst het beeld van de Healthy Ageing Campus in 2040. Een toekomstbeeld dat richting geeft. De visie versterkt de verbinding tussen campus en stad, tussen zorg, wetenschap, ondernemerschap en samenleving.

Sterk partnerschap
De campus dankt zijn identiteit aan een sterk partnerschap tussen drie partijen:

- Rijksuniversiteit Groningen: een top-100 universiteit, met een internationaal kennisnetwerk. Legt met een integrale, multidisciplinaire blik het fundament voor wetenschappelijke doorbraken en oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken.
- Universitair Medisch Centrum Groningen: de innovatiemotor van Noord-Nederland. Richt zich op zorg, vernieuwend medisch onderzoek en toepassing van kennis, maar altijd op menselijke maat: met oog voor patiënten, bezoekers en medewerkers.
- Gemeente Groningen: altijd in beweging. Bouwend aan een compacte, herbergzame stad, waar gezondheid en kwaliteit van leven voorop staan.

Innovatie en ontmoeting
De Healthy Ageing Campus is een gebied van en voor iedereen. Een plek waar mensen werken, wonen, verblijven en zorg krijgen. Waar onderzoekers, zorgprofessionals, studenten, ondernemers, patiënten en bezoekers samenwerken aan vernieuwende oplossingen. Waar nieuwe samenwerkingsvormen ontstaan, van living labs tot start-up initiatieven. Een plek die ontmoeting, inspiratie, samenwerking en innovatie bevordert en waar gezondheid letterlijk en figuurlijk ruimte krijgt: in oude en nieuwe gebouwen, in pleinen, tuinen en wandelpaden. En ook in een manier van denken, werken en leven.

Broedplaats voor talent
Deze gebiedsvisie geeft de koers aan naar een toekomst waarin de Healthy Ageing Campus zich manifesteert als internationaal kenniscentrum, broedplaats voor talent en aanjager van gezond leven en ouder worden. Hier vindt baanbrekend onderzoek plaats dat meteen in de praktijk wordt toegepast. Dit maakt de campus niet alleen van grote betekenis voor stad en regio, maar ook voor Nederland en over de grenzen heen.

Grensverleggend onderzoek
De kracht van deze gebiedsvisie is dat ze ruimte creëert. Ze biedt samenwerkende partijen mogelijkheden om te groeien en bevordert kruisbestuiving: disciplines komen dichter bij elkaar, verleggen hun grenzen en vergroten hun ambities. Op deze manier ontstaat een dynamisch innovatie-ecosysteem waar ’s werelds beste onderzoekers en bedrijven samenwerken aan oplossingen voor de maatschappelijke uitdagingen van vandaag en morgen.

Gezonde stad
In 2040 is deze campus een bruisende plek voor kennisontwikkeling, -uitwisseling en samenwerking op het gebied van gezond leven. Tegen dat jaar staat Groningen internationaal bekend als voorbeeld van een gezonde stad. Een stad waar gezond ouder worden iets vanzelfsprekends is. Voor iedereen.

Nieuwe Sint Janstraat; zicht op de Healthy Ageing Campus vanuit de stad

II. De veranderende stad en onze opgave

De Healthy Ageing Campus ontwikkelt zich niet los van de stad, maar beweegt juist mee met de grote veranderingen in zorg, technologie en ruimtegebruik. In dit hoofdstuk maken we die gezamenlijke opgave concreet. Wat vraagt deze tijd van deze plek? En hoe maken we keuzes die passen bij de stad, de regio en de campus van de toekomst? Hieronder omschrijven we onze gezamenlijke opgave, het plan- en studiegebied, de regionale context, het planproces, het doel en de ambities.

De opgave

Healthy Ageing Campus Groningen is een dynamische stadscampus, waar zorg, wetenschap, onderwijs en ondernemerschap perfect samengaan met het stedelijke leven. Als thuisbasis van het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) en de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) onderscheidt de campus zich door haar focus op innovatie en interdisciplinair onderwijs en onderzoek in gezondheid en welzijn. De samenwerking tussen technische en medische wetenschappen maakt de Healthy Ageing Campus uniek in Nederland.

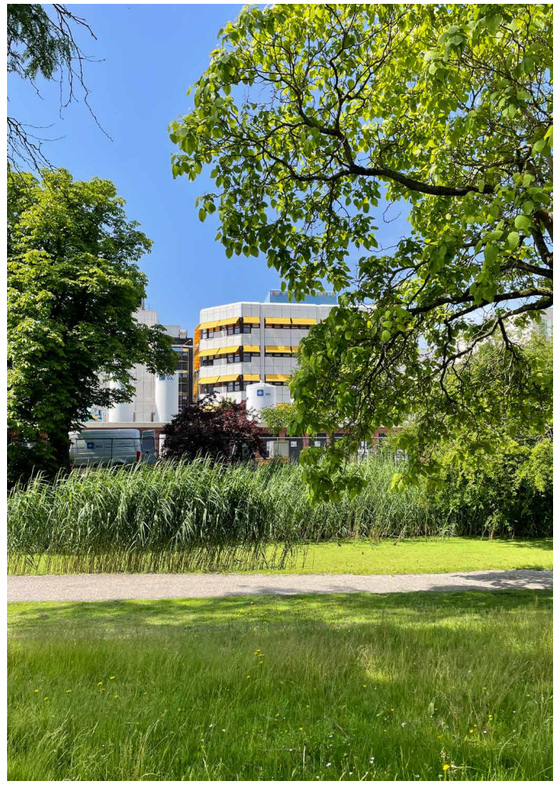
De campus fungeert als een internationale hub voor het thema Gezond Leven en is tevens een motor voor de economie van Noord-Nederland. Op de Healthy Ageing Campus werken zorgprofessionals, wetenschappers, onderzoekers en ondernemers samen met patiënten, studenten en inwoners aan de gezondheidsuitdagingen van vandaag en morgen.

Door de toenemende zorgvraag, technologische ontwikkelingen, veranderende werkmethoden en nieuwe mobiliteitsbehoeften worden er steeds hogere eisen gesteld aan de campus en haar omgeving. Tegelijkertijd is er een sterk historisch besef, wordt het effect van klimaatverandering steeds duidelijker en wordt in Groningen ingezet op groei binnen de bestaande stad. Dit resulteert in een steeds grotere druk op de beschikbare ruimte.

In deze dynamiek is visievorming over de ontwikkeling van de Healthy Ageing Campus essentieel. Er liggen kansen om de positionering en identiteit van de campus te versterken. De campus kan beter worden geïntegreerd in de stad door omliggende wijken met de campus te verbinden, woningen toe te voegen en te investeren in leefkwaliteit, bereikbaarheid en duurzaamheid. Om deze kansen te kunnen benutten en de campus optimaal te laten bijdragen aan een goed en gezond leefklimaat en een sterke economie hebben UMCG, RUG en de gemeente Groningen besloten in gezamenlijkheid een gebiedsvisie op te stellen.

De gebiedsvisie Healthy Ageing Campus moet inspelen op de veranderende behoeften en ambities van UMCG, RUG en gemeente, en tegelijkertijd anticiperen op de veranderende stedelijke en maatschappelijke eisen. Het biedt een overzicht van de noodzakelijke ruimtelijke, functionele en programmatische verbeteringen om de campus mee te laten groeien met de uitdagingen van de toekomst en optimaal te verankeren in de stad.

De Healthy Ageing Campus heeft daarmee een dubbele opgave: enerzijds moet het gebied ruimte bieden voor zorg, wetenschap, onderwijs en ondernemerschap, anderzijds is het noodzakelijk een aantrekkelijke en klimaatbestendige leefomgeving te creëren waarin gezondheid, ontmoeting en innovatie centraal staan. Daarmee is de opgave breder dan de campus alleen; de gebiedsvisie Healthy Ageing Campus gaat over de ontwikkeling van campus, stad en regio samen.

Het groenblauw van de wetering

Plangebied en invloedsgebied

De Healthy Ageing Campus bevindt zich in het hart van Groningen en speelt een cruciale rol als voorziening en banenmotor in Noord-Nederland. Dagelijks trekt het een grote en diverse groep medewerkers, patiënten, studenten en bezoekers. Het terrein van de Healthy Ageing Campus wordt omsloten door de binnenstad in het westen en de Oosterparkwijk in het oosten. Ten noorden ligt het Bodenterrein met het tijdelijke DOT (horeca en evenementen), het stadsstrand (recreatie) en de Libertas toren met studentenhuisvesting. Het terrein van de Healthy Ageing Campus wordt fysiek omringd door de verbindingswegen Oostersingel, Bloemsingel, Vrydemalaan, S.S. Rosensteinlaan, Petrus Campersingel en het Hanzeplein. De tekening bevat twee gebieden: een plangbied en een invloedsgebied. Het plangebied betreft het terrein van het UMCG en de RUG, het Bodenterrein, beide zijden van het Oosterhamrikkanaal en beide zijden van de wetering in het oosten. Het invloedsgebied omvat een groter gebied waarbij de zuidpunt inclusief de Zijlstraweg, Wiebenga gebouw van de Hanze, de Kunstwerf en de Boterdiep garage zijn opgenomen.

Hoewel het Bodenterrein (rood omkaderd) tot het plangebied behoort, is de gebiedsvisie vastgesteld met uitzondering van het Bodenterrein.

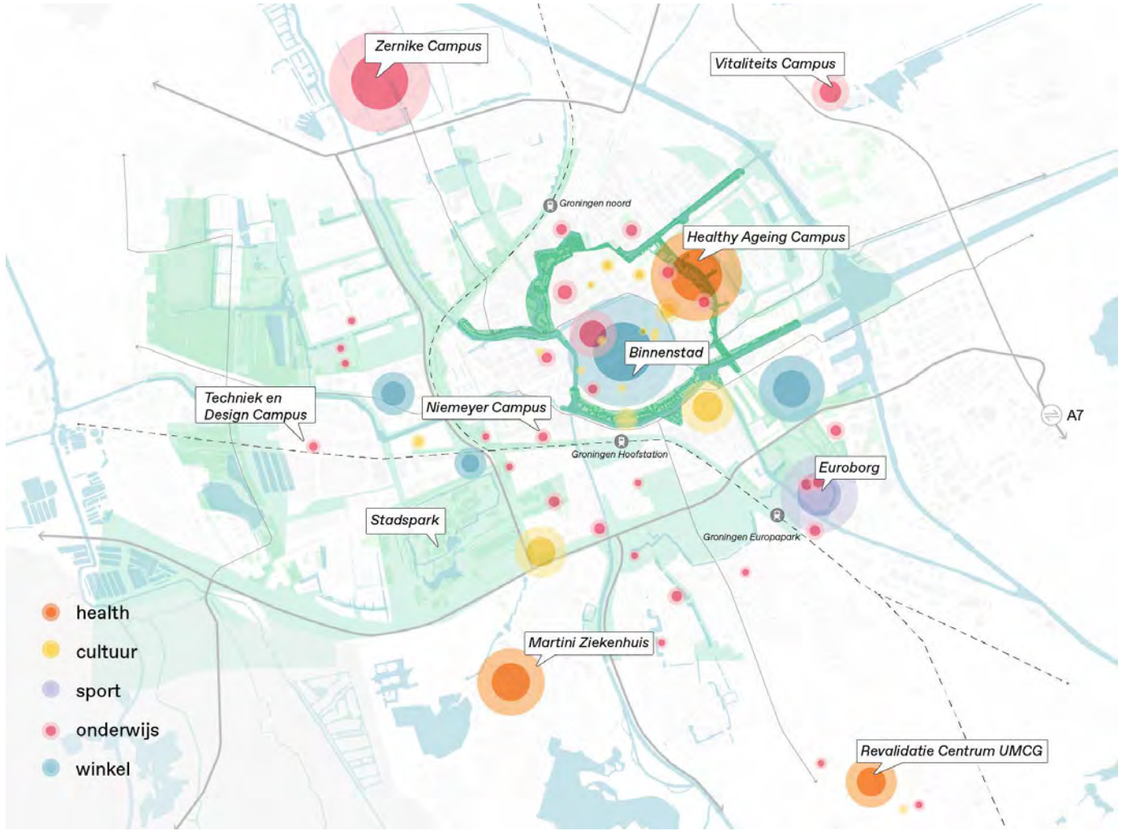
Plangebied en invloedsgebied

Context

Groningen maakt deel uit van een dynamisch kennis- en innovatie-ecosysteem binnen de metropoolregio Groningen, met een polycentrische structuur van economische en wetenschappelijke knooppunten. Belangrijke locaties zijn de Zernike Campus, de Vitaliteitscampus, de Duurzaamheidscampus, de Niemeyer campus, de Binnenstadscampus, Health Hub Roden en het Martini Ziekenhuis. De Zernike Campus en de Healthy Ageing Campus vormen samen Campus Groningen. Ze onderscheiden zich in vergelijking tot andere campussen in Groningen door hun focus op technologie, ondernemerschap en zorginnovatie, met de Healthy Ageing Campus als centrum voor zorg en gezondheid met meer dan 13.000 arbeidsplaatsen.

De regio heeft sterke economische specialisaties, met sectoren als energie, agrifood, chemie, health en logistiek. De polycentrische ontwikkeling sluit goed aan op de bestaande OV-netwerken, wat zorgt voor een evenwichtige werkgelegenheidsspreiding. Door samenwerking tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheid (triple helix) wordt innovatie en economische groei gestimuleerd.

Groningen staat op de derde plaats van de gelukkigste steden van Europa, met wel 96% tevreden inwoners. De stad scoort het hoogst van alle Europese steden op het gebied van culturele voorzieningen, dankzij iconen zoals het Groninger Museum, het Forum, SPOT en de Stadsschouwburg. Met de ontwikkeling van de Healthy Ageing Campus blijft Groningen zich profileren als een bruisende en dynamische stad.

Profilering Healthy Ageing Campus in de stad

Planproces

De ontwikkeling van de Healthy Ageing Campus verloopt via een planproces dat bestaat uit drie fasen.

De eerste fase richt zich op het formuleren van een langetermijnvisie voor de campus. UMCG, RUG en de gemeente Groningen hebben voor het opstellen van deze gebiedsvisie de handen ineen geslagen.

Een belangrijk onderdeel van deze eerste fase is het Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE). Dit document bevat, naast de beleidsuitgangspunten, randvoorwaarden en ambities, ook het programma dat op lange termijn op de campus gerealiseerd gaat worden. Het SPvE is opgenomen in de bijlagen.

Vervolgens is het toekomstperspectief voor de campus geschetst en zijn de ruimtelijke, functionele en programmatische keuzes uitgewerkt. Alle verschillende belangen in het gebied zijn in de gebiedsvisie integraal afgewogen.

De gebiedsvisie vormt de basis voor de tweede fase van het planproces: het opstellen van een ontwikkelstrategie. In deze strategie vertalen we de gebiedsvisie naar een stedenbouwkundig plan, inclusief planning, fasering en businesscase. Deze stap is essentieel om enerzijds de spelregels voor vastgoedontwikkeling op de campus vast te leggen, en anderzijds om een investeringsbegroting op te stellen, inclusief een dekkingsvoorstel voor de aanpassing van de infrastructuur en de inrichting van het openbaar gebied.

In de derde fase worden de kaders voor de ontwikkeling van de Healthy Ageing Campus vastgelegd in het omgevingsplan. Dit omgevingsplan vervangt het bestemmingsplan Bodenterrein-UMCG uit 2010.

Gedurende het planproces peilen we regelmatig het draagvlak. Nu de concept-gebiedsvisie klaar is, leggen we deze graag ter inzage. Na afloop van de zienswijzetermijn stellen we een nota van beantwoording op. We verwachten dat deze nota, samen met de definitieve gebiedsvisie, begin 2026 ter vaststelling voorgelegd kan worden aan het college van B en W. De wijziging van het omgevingsplan zal naar verwachting niet voor 2027 plaatsvinden.

Aangezien het opstellen van de gebiedsvisie en de wijziging van het omgevingsplan veel tijd vergen, is er een onafhankelijk kwaliteitsteam aangesteld. Dit team houdt toezicht op de samenhang en ruimtelijke kwaliteit van de plannen die in de tussentijd op de Healthy Ageing Campus worden gerealiseerd.

De gebiedsvisie zal als toetsingskader dienen bij nieuwe ontwikkelingen.

Kwaliteiten en kansen

Hieronder worden de belangrijkste kwaliteiten en kansen van de Healthy Ageing Campus benoemd waar we op voortbouwen en die als basis dienen voor verdere ontwikkeling. Deze pagina is een samenvatting, de gehele tekst is te vinden in de bijlage SPvE.

Aanwezigheid beschermd stadsgezicht en erfgoed
- De Healthy Ageing Campus kent een bijzondere historische gelaagdheid die zichtbaar is in de karakteristieke panden en de openbare ruimte.
- Er bestaan een goede balans tussen behoud en vernieuwing.

Ligging in groenblauw raamwerk van de stad
- De Healthy Ageing Campus is onderdeel van het groenblauwe netwerk van Groningen.
- Overgebleven elementen van de historische parkstructuur zijn deels zichtbaar in de openbare ruimte.
- Op het versteende Hanzeplein is ruimte tot vergroenen.

Ligging nabij de binnenstad
- Nabijheid van de voorzieningen van de binnenstad.
- Creëren van levendige publieke ruimtes en ontmoetingsplekken.
- Verbinding met ontwikkelzones, woonwijken en de binnenstad.

OV- en fietsbereikbaarheid
- Uitstekend bereikbaar met de fiets en het OV, waardoor duurzame mobiliteit gestimuleerd wordt.
- Een aantal gebouwen op de campus goede inpandige fietsparkeervoorzieningen.
- De campus is vrij toegankelijk voor de voetganger en voor de fiets.
- Doordat de campus omringd wordt door woonwijken en de binnenstad is er een kans om de voet- en fietsverbindingen te versterken.

Top campus op het gebied van Medtech en Healthy Ageing
- Ontwikkeling als levendige innovatiehub, waar kennisdeling en ontmoeting centraal staan.
- Upgraden van onderzoeks- en onderwijsfaciliteiten om talent, innovatie en valorisatie te stimuleren.
- Door de stedelijke ligging, omringd door woonwijken en de binnenstad is er kans om de voet- en fietsverbindingen te versterken

Nieuwe kwaliteitsgebouwen
- Recent zijn kwaliteitsgebouwen toegevoegd aan de campus, waaronder het Anda Kerkhoven Centre.
- Nieuwe gebouwen zijn in ontwikkeling, zoals het University College Groningen.
- Transparante gevels die zorgen voor een open uitstraling en een levendige wisselwerking tussen binnen en buiten.

In verbinding met de stad

Kwaliteiten en kansen Healthy Ageing Campus

Knelpunten en uitdagingen

Naast de aanwezige kwaliteiten kent de Healthy Ageing Campus ook een aantal knelpunten in en rondom het gebied, die bij de verdere ontwikkeling van de campus moeten worden aangepakt. Deze pagina geeft een overzicht van de belangrijkste condities waarop de gebiedsvisie inspeelt. De gehele analyse is te vinden in de bijlagen.

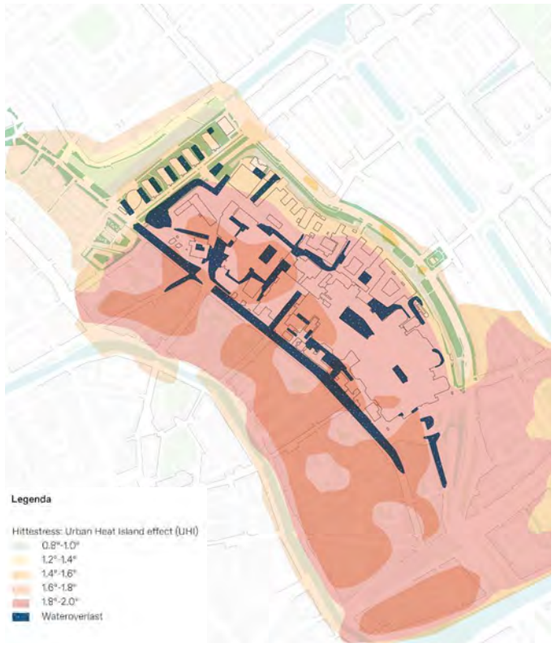
Slecht doorwaadbaar
- Versterken van de verbindingen tussen de campus en de omliggende wijken en het Bodenterrein.
- Verminderen van de barrièrewerking door het afwaarderen van wegen, verminderen van slagbomen en het verbeteren van de toegankelijkheid.

Wateroverlast en hittestress
- Vergroening en waterinfiltratie verhogen om hittestress te verminderen.
- Verbeterde afwateringssystemen en infiltratiecapaciteit voor het verminderen van wateroverlast.

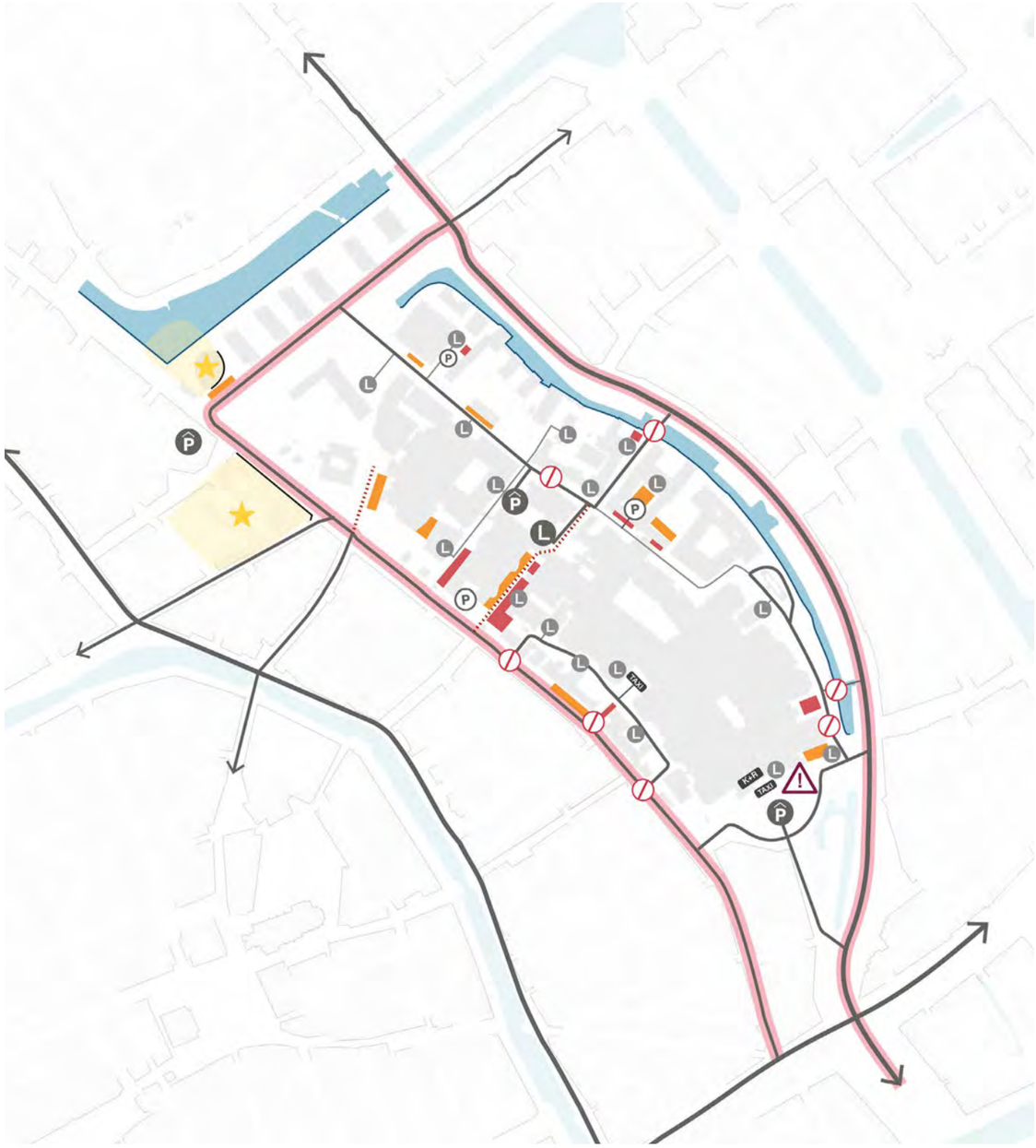
Gebrekkige ruimtelijke kwaliteit
- Versterking van voetgangers- en fietsvriendelijkheid.
- Versterking van groen- en verblijfskwaliteit in de openbare ruimte.

Logistiek
- De openbare ruimte zodanig inrichten dat logistiek verkeersveilig kan worden afgehandeld en gemotoriseerd verkeer en langzaam verkeer verkeersveilig kunnen mengen zonder dat dit ten koste gaat van de verblijfskwaliteit.

Oriëntatie
- Verbeteren van de logische ontsluitingen en verbindingen op de campus.
- Verbeteren van de samenhang en verbindingen tussen de gebouwen van de Healthy Ageing Campus.
- Creëren van een duidelijke structuur en visie voor de campusbeleving.

Wateroverlast en hittestress op de Healthy Ageing Campus

Barrières op de Healthy Ageing Campus, niet doorwaadbaar

Randvoorwaarden

Naast de aanwezige kwaliteiten en knelpunten zijn er beperkende randvoorwaarden waar rekening mee gehouden moet worden. Deze randvoorwaarden zijn medebepalend voor de ruimtelijke en programmatisch ontwikkelmogelijkheden van de campus.

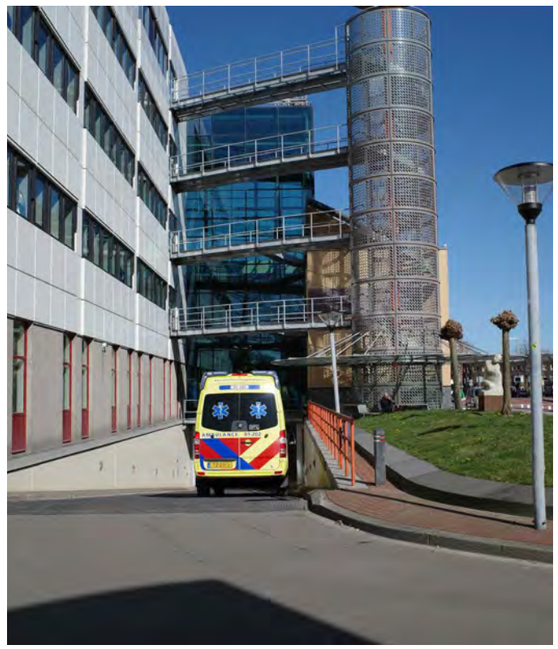
Kabels en leidingen
Langs de Vrydemalaan en op de Noordpunt zijn recent nieuwe WKO-leidingen (het bodemenergiesysteem Warmte-Koude Opslag) aangelegd. Hoe deze leidingen lopen is te zien in de kaart hiernaast. Om toegang en toekomstbestendigheid te waarborgen, dienen deze leidingen in de openbare ruimte te blijven liggen. Bij de ontwikkeling van bouwvelden moet hiermee rekening worden gehouden. Daarnaast loopt er een 110kV-elektriciteitskabel langs zowel de Vrydemalaan als de Petrus Campersingel.

Niet verplaatsbare functies
Op de campus bevinden zich enkele functies die niet verplaatsbaar zijn:

- Ondergrondse parkeergarages P-Noord en P-Zuid: door de ligging en vormgeving van de hellingbanen staan ook de entrees vast. De aanrijroutes naar deze garages worden meegenomen in de ruimtelijke visie. De Healthy Ageing Campus heeft een regionale zorgfunctie, niet iedereen kan met het openbaar vervoer komen en is afhankelijk van taxi of auto.
- Inpandige en gebouwde fietsenstallingen: er zijn momenteel zeven inpandige stallingen, twee in het ADL-complex, twee ten westen en één ten oosten van het Centraal Medisch Centrum. De inpandige fietsenstallingen zijn deels wel en niet openbaar (niet openbaar is voor werknemers). De kwaliteit van deze stallingen verschilt sterk. Optimalisatie en uitbreiding van bestaande en toevoeging van nieuwe fietsenstallingen is randvoorwaardelijk om de ruimtelijke kwaliteit op de campus te kunnen verbeteren. Dit door het verplaatsen van fietsparkeren in de openbare ruimte naar inpandige/gebouwde stallingen. De ligging en vormgeving van de aanrijroutes wordt meegenomen in de ruimtelijke visie.
- Stralingsbunkers: op de campus bevinden zich meerdere stralingsbunkers voor zorg- en onderzoeksfuncties, met name in het Protonentherapiecentrum en het Centraal Medisch Centrum. Door de specifieke, zware constructie zijn deze faciliteiten vrijwel niet verplaatsbaar en dient hiermee in de ruimtelijke ontwikkeling rekening te worden gehouden.

Zonering: stralingszones en kernenergie
Voor bepaalde onderzoeks- en zorgfuncties waarbij straling wordt gebruikt, geldt op basis van de Kernenergiewet een uitsluitingszone waarbinnen geen woningbouw is toegestaan. Deze zone beïnvloedt de ontwikkelmogelijkheden op de Noordpunt, met name door de stralingszones rond het Protonentherapiecentrum en faciliteiten van de RUG. Zoals te zien is op de kaart mogen binnen het Kernenergiewetvergunningen geen woningen geplaatst worden.

Aanvalsroutes hulpdiensten
Aan het Hanzeplein is de spoedroute aangegeven (rode lijn op de kaart). Deze leidt naar de keldertoegang van het Centraal Medisch Centrum. Daarnaast is ook de aanvalsroute van de brandweer vastgesteld. Het is essentieel dat het volledige terrein voor de brandweer bereikbaar blijft. De huidige brandweerroutes zijn weergegeven op de kaart hiernaast en maken gebruik van de dichtstbijzijnde toegangen vanuit de stad. Routes zijn mogelijk in overleg met brandweer aan te passen mits gewenst, maar grotere veranderingen worden niet mogelijk geacht.

Spoedroute ambulance

Legenda

- Spoedroute ambulance
- Ambulance ruimte in kelder
- Spoedroute brandweer (bereikbaarheidsplan UMCG)
- WKO Noordpunt UMCG / RUG bestaand
- WKO Noordpunt UMCG / RUG gepland
- Bundels kabels en leidingen
- Stralingsbunker
  1. **Cyclotron** Protonentherapie 2x gantry, 1x cyclotron
  2. **Linacs** lineaire deeltjesversnellers afdeling radiotherapie 4x on bepaald grond 4x in kelder
  3. **Cyclotrons** circulaire deeltjesversnellers afdeling NGMB, 2x in kelder
  4. **Jodiumsuites** 4x

Kernenergiewetvergunningen
- KEW-CPTG
- KEW - RUG
- KEW - UMCG

- Ondergrondse parkeergarage
- Fietskelder
- Entree inpandige fietsenstalling
- Spoedroute bloedtransport
- Reinwaterkelder
- Tunneltracé

Randvoorwaarden Healthy Ageing Campus

Het doel

De Healthy Ageing Campus is gebouwd op een sterk fundament: een internationaal gerenommeerd universitair medisch centrum, een toonaangevende universiteit en een groeiend netwerk van innovatieve bedrijven en regionale partners op één locatie. Het doel is om de Healthy Ageing Campus verder te ontwikkelen tot een dynamische stadscampus waar gezondheid, ontmoeting, samenwerking en innovatie centraal staan. Dit doen we door zorg, wetenschap, onderzoek en ondernemerschap onlosmakelijk te verbinden met het stedelijk leven.

De gebiedsvisie richt zich op vier strategische pijlers en acht ambities.

Gezondheid & Interactie
Het UMCG, de RUG en de gemeente Groningen bouwen samen met regionale partners aan een ecosysteem waarin zorg, kennis en stedelijk leven samenkomen. De Healthy Ageing Campus stimuleert een actieve leefstijl, mentaal welzijn, gezonde voeding en zelfredzaamheid. De openbare ruimte op de campus vervult drie kernfuncties: ruimte voor ontmoeting, stimulans tot beweging en een plek om van de natuur te genieten. Op goed bereikbare locaties komen zogenoemde ‘sticky places’: levendige plekken waar mensen samenkomen, ideeën uitwisselen en samenwerken aan innovatie. Klimaatadaptieve maatregelen en natuurinclusieve gebouwen dragen bij aan een duurzame en inclusieve leefomgeving — een plek waar gezondheid zichtbaar, voelbaar en inspirerend is.

Bijbehorende ambities: klimaat, gezondheid, ontmoeting

Innovatie & Valorisatie
Innovatie is de motor van de Healthy Ageing Campus. Het UMCG en de RUG zijn toonaangevend in medische technologie en dat is terug te zien in onderzoek, toepassingen en samenwerking op de campus. Binnen het Health Technology & Research Innovation Cluster (HTRIC) werken het UMCG, de Faculty of Science and Engineering (RUG), de Hanze en het bedrijfsleven samen aan interdisciplinair onderwijs en onderzoek op basis van data, digitalisering en AI. De resultaten hiervan leiden tot concrete toepassingen, van slimme technologie tot vernieuwende zorgconcepten. De campus is een broedplaats voor innovatie en valorisatie, met faciliteiten voor start-ups, laboratoria en een incubator. Ontmoetingsplekken op strategische locaties bevorderen samenwerking en kennisdeling. Door zorg, wetenschap en ondernemerschap te verbinden, ontstaat een toekomstgericht ecosysteem dat niet alleen regionaal, maar ook internationaal impact heeft.

Bijbehorende ambities: ontmoeting, kennis, functiemix

Welvaart & Leefkwaliteit
De Healthy Ageing Campus bevordert economische groei én verhoogt de leefkwaliteit in Groningen. Healthy Ageing is hier geen onderzoeksdomein, maar een vanzelfsprekend onderdeel van het dagelijks leven. Groene pleinen, toegankelijke routes en duurzame mobiliteit brengen zorgprofessionals, onderzoekers, studenten, ondernemers, patiënten en inwoners met elkaar in contact. De openbare ruimte werkt als ontmoetingsplek én proeftuin, waar samenwerking en innovatie als vanzelf ontstaan. Een gezonde en inclusieve leefomgeving vormt tegelijk de voedingsbodem voor economische groei. Het verweven van de campus met de stad zorgt voor het aantrekken van jong talent en kennisintensieve bedrijvigheid. Wat hier tot stand komt, versterkt niet alleen de zorg, maar ook de leefomgeving, de arbeidsmarkt en de regionale economie. Zo groeit de Healthy Ageing Campus uit tot een inspirerend voorbeeld van gezonde, duurzame stedelijke ontwikkeling.

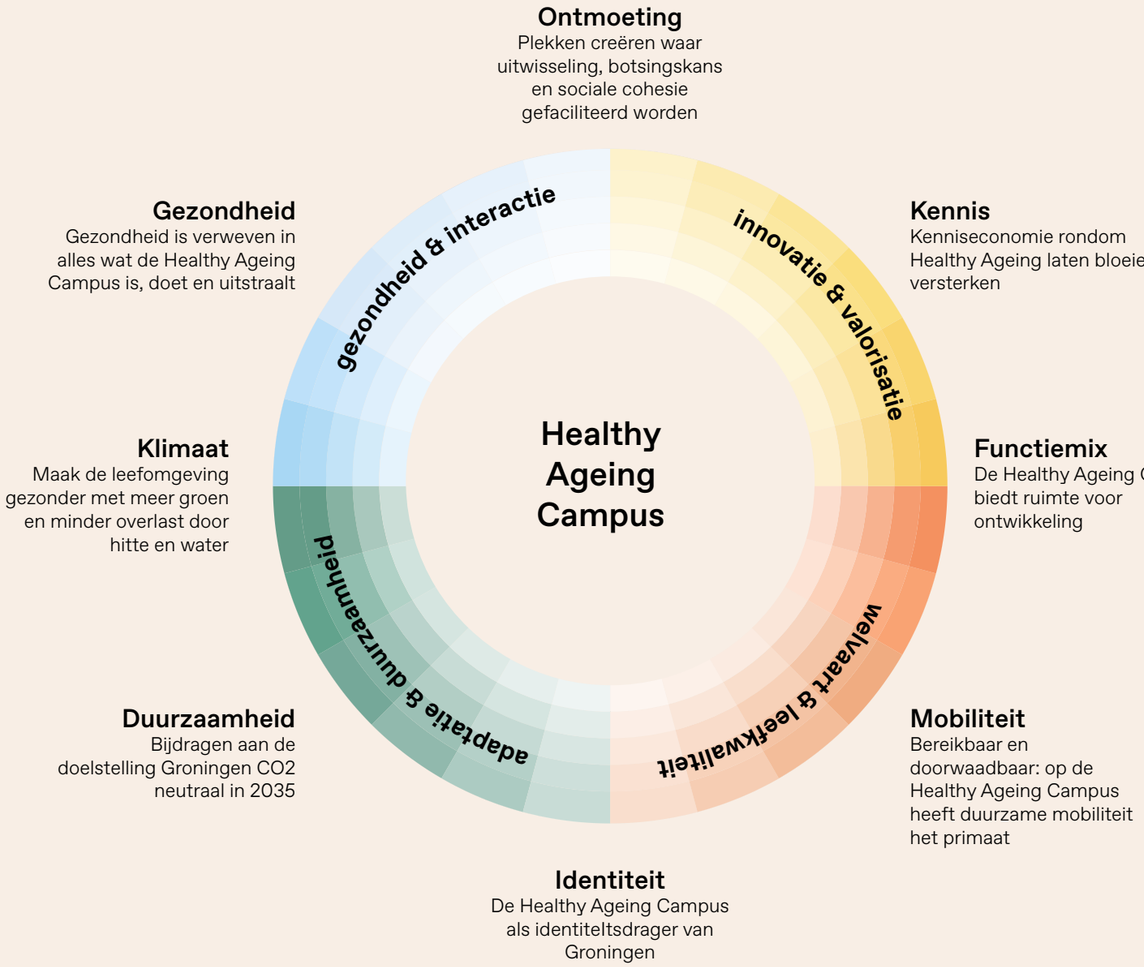
Bijbehorende ambities: functiemix, mobiliteit, identiteit

Adaptatie & Duurzaamheid
De Healthy Ageing Campus draagt actief bij aan een CO2-neutraal Groningen en vormt een klimaatbestendige leefomgeving waar gezondheid, ontmoeting en innovatie centraal staan. De campus helpt hittestress en wateroverlast te voorkomen door ruimte te bieden aan meer, beter en bereikbaar groen en vormt de ontbrekende schakel in het groenblauw raamwerk van de stad. Gebouwen zijn flexibel en energiezuinig ontworpen, maken gebruik van hernieuwbare energie en circulaire materialen. Klimaatadaptieve maatregelen en natuurinclusief gebouwen, samen met duurzame mobiliteit en sociale interactie, stimuleren een gezonde leefstijl en versterken de weerbaarheid tegen klimaatverandering. Zo draagt de campus bij aan de duurzaamheid, klimaatbestendigheid en leefkwaliteit van Groningen — nu en in de toekomst.

Bijbehorende ambities: identiteit, duurzaamheid, klimaat

De ambities
De doel voor de Healthy Ageing Campus vertalen we naar acht samenhangende thema’s: gezondheid, kennis, ontmoeting, functiemix, duurzaamheid, klimaat, mobiliteit en identiteit. Ieder thema draagt bij aan het ontwikkelen van een leefomgeving waarin mensen gezond, gelukkig en verbonden kunnen leven. Want gezondheidsinnovaties worden hier niet alleen bedacht, maar ook daadwerkelijk toegepast.

Op de volgende pagina zijn de ambities kort verwoord, de gehele tekst is te vinden in de bijlagen.

De ambities

Gezondheid

Gezondheid is verweven in alles wat de Healthy Ageing Campus is, doet en uitstraalt

Kennis

Kenniseconomie rondom Healthy Ageing laten bloeien en versterken

Ontmoeting

Plekken creëren waar uitwisseling, botsingskans en sociale cohesie gefaciliteerd worden

Functiemix

De Healthy Ageing Campus biedt ruimte voor ontwikkeling

Duurzaamheid

Bijdragen aan de doelstelling Groningen CO2 neutraal in 2035

Klimaat

Maak de leefomgeving gezonder met meer groen en minder overlast door hitte en water

Mobiliteit

Bereikbaar en doorwaardbaar: op de Healthy Ageing Campus heeft duurzame mobiliteit het primaat

Identiteit

De Healthy Ageing Campus als identiteitsdrager van Groningen

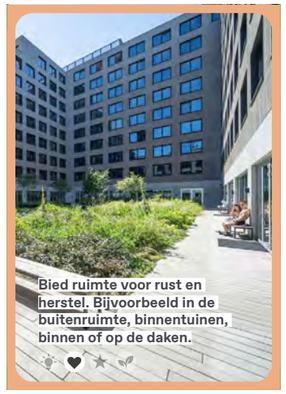

Welk programma gaat gerealiseerd worden?

Voor zorg en onderwijs is er vooralsnog afdoende ruimte beschikbaar op de campus. De transformatie van het Centraal Medisch Complex door het UMCG en de bouwinitiatieven van de RUG op de Noordpunt van de campus zijn bedoeld om de juiste functie, in de juiste kwaliteit, op de juiste plek te positioneren. Voor de onderdelen onderzoek, werken, wonen en voorzieningen realiseren we onderstaand nieuwbouwprogramma.

Dit is het minimale nieuwbouwprogramma van 113.000 m2 dat op de campus gerealiseerd gaat worden. Met een doorkijk naar de toekomst biedt de gebiedsvisie ruimte voor een doorgroei naar 132.000 m2 nieuwbouw programma. Het raamwerk van kwalitatieve verbindingen en openbare ruimte biedt een stevig kader voor deze ontwikkelingen. Verdere groei in de toekomst zal dan binnen dit nieuwe raamwerk gerealiseerd worden. Dat betekent eventueel slim uitplaatsen van programma's die ook elders in de stad kunnen landen, het transformeren en/of optoppen van bestaande gebouwen en mogelijk zelfs sloop/nieuwbouw van vastgoed mocht dat in de verre toekomst noodzakelijk zijn.

Onderdeel	**m²/stuks**	**Toelichting**
Onderzoek	35.000 m²	waaronder het Centraal Laboratorium voor Diagnostiek & Research
Werken	25.000 m²	waaronder een Start-up incubator en een BioMed&Tech Hub voor bedrijven met een 'access to clinic'-profiel, R&D- ondersteunende bedrijven en strategische partners.
Wonen	300 stuks minimaal	waarvan 90 zorgwoningen. We bieden ruimte voor verschillende woonbehoeften en gaan uit van een verdeling 30% sociale huur, 40% middeldure woningen en 30% dure woningen.

Voorzieningen	20.000 m²	• Stad verzorgend (5.000 m²)
		• Campus gerelateerd (15.000 m²)
		  • Living Lab, Simulatiecentrum, Innovation Kitchen en Healthy Ageing Forum, Health Data Center
		  • Ronald McDonaldhuis en familiehuizen
		  • Logistiek en facilitair
		  • Bouwdirectie en onderhoudsdiensten
		  • Fietsenstallingen*

* Bij nieuwbouw wordt een fietsenstalling in het gebouw opgenomen. Van de bestaande fietsparkeerplaatsen wordt 80% gebouwd opgelost en 20% geïntegreerd in het landschap. Fietsenstallingen worden uitgerust met oplaadpunten en kluisjes en er wordt ruimte gereserveerd voor een reparatiepunt. Er wordt ook, afgestemd op de functie, de mogelijkheid tot kort fietsparkeren geboden, zorgvuldig geïntegreerd in het buitenterrein.

Healthy Ageing Campus in de stad

III. Wat is het toekomstbeeld?

In dit hoofdstuk wordt de visie voor de Healthy Ageing Campus ruimtelijk vertaald aan de hand van de thema's mobiliteit, landschap, sociaal netwerk en gebouwde omgeving. Daarnaast worden de ontwikkelperspectieven van de zones Noordpunt, Oostflank, Bodenterrein en Zuidpunt geschetst.

De visie

Healthy Ageing betekent oud worden in gezondheid. Het draait om een levensloop waarin mensen zo lang mogelijk gezond blijven. De Healthy Ageing Campus draagt actief bij aan dit doel. Niet alleen via zorg, wetenschap, onderwijs en ondernemerschap, maar ook door de inrichting van de fysieke ruimte. De campus wordt zo vormgegeven dat zij een gezonde leefomgeving stimuleert; een plek die gezondheid en welzijn van alle gebruikers ondersteunt en versterkt. In het voorgaande hoofdstuk zijn het doel en de ambities uiteengezet. In dit hoofdstuk volgt de ruimtelijke vertaling daarvan.

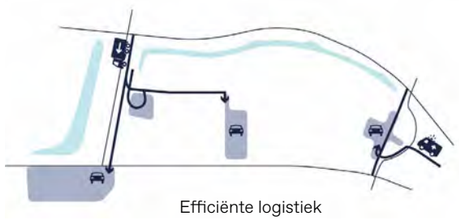
In 2040 is de Healthy Ageing Campus een dynamische stadscampus waar gezondheid, ontmoeting en innovatie centraal staat. Hier ontvang je zorg, werk je aan de zorg van morgen, leer je over de nieuwste inzichten in gezondheid, of ervaar je gewoon hoe het is om gezond te leven. De campus is een aantrekkelijke woonplek en vormt een verbindende schakel in het stadsweefsel. Met een directe aansluiting op de ringweg en een hoogfrequent busnetwerk is de campus uitstekend bereikbaar. Tegelijkertijd biedt zij ruimte voor ontspanning, sport en ontmoeting – voor zowel campusgebruikers als stadjers. Autoluwe straten, waar voetgangers en fietsers de baas zijn, versterken de rust en veiligheid in de openbare ruimte en lokt daarnaast uit tot bewegen.

De campus verbindt niet alleen mensen, maar ook natuur. Een groene buitenring sluit aan op het groenblauwe netwerk van Groningen en draagt bij aan zowel biodiversiteit en klimaatadaptatie als healing environment voor patiënten. Een kleinschalige binnenring verbindt de functies onderling, waarbij het Bodenterrein op een natuurlijke manier betrokken wordt bij de campus, en biedt gebruikers heldere oriëntatie en structuur. De pleinen op de campus zijn echte ‘sticky places’ – uitnodigende plekken voor ontmoeting, studie, ontspanning en reuring. Bovendien is de Healthy Ageing Campus herkenbaar door haar sterke identiteit: 120 jaar zorg- en onderwijsverleden is zichtbaar en voelbaar in het erfgoed, dat zorgvuldig is verweven met moderne architectuur. Door bestaande kwaliteiten te koesteren en tegelijk ruimte te bieden aan vernieuwing, is de rijke gelaagdheid van de plek behouden.

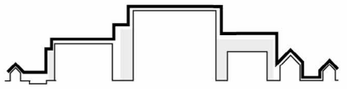
Op de Healthy Ageing Campus staan gezondheid, ontmoeting en innovatie centraal, dat met name tot uiting komt in de volgende thema’s. In de volgende pagina’s worden de ambities voor 2040 per thema toegelicht:

- Mobiliteit
- Landschap
- Sociaal netwerk
- Gebouwde omgeving

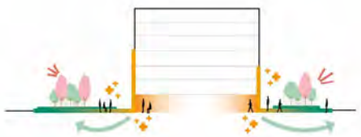
Efficiënte logistiek

Ensemble in de stad, hoog in midden

Ruimte voor vergroening

Alzijdige gebouwen in het groen met voordeuren aan plein en pad

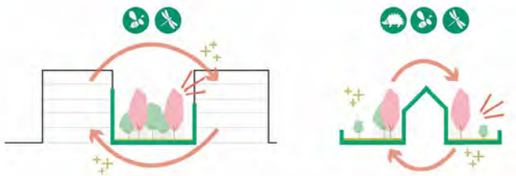
Verbindingen maken (binnenring + buitenring + Verlengde Walstraat)

Collage van gebouwen koesteren het erfgoed

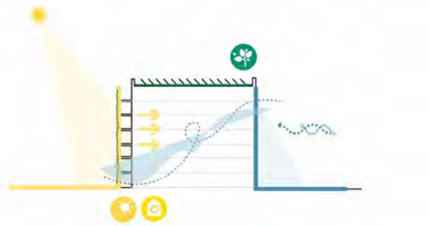
Verblijfsplekken creëren

Gebouw in tuin en binnentuin in gebouw

Verrijking van programma (ook wonen)

Altijd een groen dak en bij voorkeur natuurlijke technieken ‘gezonde gebouwen’

Vormgeven van de Campus

Gebouwen op de Campus

Plankaart 2040

Aan de oostzijde van de binnenstad van Groningen ontstaat een aantrekkelijke campus aan het water met veel groen. Hier krijgt de Healthy Ageing Campus als kloppend hart van gezondheidsinnovatie vorm.

Op de Healthy Ageing Campus krijgt gezondheid letterlijk ruimte in gebouwen en buitenruimtes. Hier is volop ruimte voor ontmoeten, studeren, werken, onderzoeken, ondernemen, verzorgen en wonen. Er is een fijnmazig en informeel netwerk van wandelroutes tussen de binnenring en de buitenring.

Binnen dit netwerk liggen aangename verblijfsplekken, zoals het Stadsplein, die fungeren als ‘sticky places’ van hoge verblijfskwaliteit. Ook zijn er verbindingen met groene patio’s die zorgen voor interactie en oriëntatie. De binnenring zorgt voor een goede verbinding met het Bodenterrein. Zo ontstaat er een campus aan het water, of een woonwerkgebied als onderdeel van een innovatief gezondheidscluster.

Het is een plek waar gezondheid, samenwerking, innovatie en ontmoeting vanzelfsprekend samengaan.

Rustige tuinen

Levendig stadsplein aan het water

Stadscampus in het groen

De Healthy Ageing Campus verbonden met de stad

Thema Mobiliteit

Doorwaadbaar
Een vereiste voor een goede campus is bereikbaarheid. De Healthy Ageing Campus is op een vanzelfsprekende manier onderdeel van de stad geworden. Het is niet langer een gesloten bastion waar je moeilijk doorheen komt, maar een toegankelijke plek, dichtbij en verbonden met de stad en haar omgeving. Dat maakt deze plek bijzonder: je krijgt de stad er als het ware ‘gratis’ bij. De campus is een plek waar zorg, onderwijs, wonen, werken en ontmoeten samenkomen. Daarom is de campus toegankelijk voor iedereen, wel met verschillende gradaties in openbaarheid, passend bij de functies. Zo’n campus waar het fijn is te lopen en fietsen en elkaar te ontmoeten in het groen vraagt om echt een ander/ aangepast mobiliteitsconcept. Vracht- en autoverkeer doen afbreuk aan de gewenste campussfeer.

Fietsen en wandelen
De campus is getransformeerd tot een autoluwe, groene omgeving met hoge verblijfskwaliteit, waar de nadruk op langzaam verkeer en verblijven ligt. De openbare ruimte nodigt uit tot ontmoeting, beweging en ontspanning. Fietsparkeren is zoveel mogelijk ondergebracht in (inpandige) stallingen, met een kleinere capaciteit op maaiveld t.b.v. kort parkeren voor bezoekers en patiënten. Bestaande stallingen zijn via de Oostersingel goed ontsloten, efficiënter ingericht en geoptimaliseerd. Nieuwe grote stallingen zijn gerealiseerd op de Oostflank. Op het Bodenterrein zijn plekken aangewezen voor fietsparkeren op maaiveld tijdens grote drukte in de zomer. De flexibele fietsparkeerplekken op het Hanzeplein zijn verplaatst naar de groene hoek in het zuidwesten. Voldoende fietsparkeren passend bij de doelgroep is een vaste randvoorwaarde bij nieuwe ontwikkelingen. Door het grotendeels uit het straatbeeld te halen, ontstaat er meer ruimte voor groen en kwaliteit.

Om een autoluwe omgeving te creëren, wordt het auto- en vrachtverkeer zoveel mogelijk ontvlochten en direct afgevangen in parkeergarages en het nieuwe logistiek centrum aan de Vrydemalaan. Zo ontstaat meer ruimte voor langzaam verkeer, groen en verblijfskwaliteit. De oost-west fietsroute, de Verlengde Walstraat, wordt eveneens autoluw. Het terrein is doorwaadbaar voor langzaam verkeer, met de nadruk op het ontsluiten van campusbestemmingen via inprikkers vanaf omliggende hoofdfietsroutes. Het is dus geen doorfietsroute. De verbindingen vormen samen een veilige en uitnodigende doorsteek van oost naar west, waardoor binnenstad, Oosterparkwijk en campus beter worden verbonden.

Een andere sterke verbinding is de fietsbrug over het Oosterhamrikkanaal. Dit wordt de nieuwe fietsroute die de binnenstad met Kardinge verbindt. Een belangrijke verkeerskundige opgave ligt bij het veilig inrichten van het kruispunt bij de Bloemsingel en de Vrydemalaan, waar bussen, auto’s en fietsers elkaar kruisen. In de toekomst wordt een autoknip in de Oostersingel onderzocht.

Sporadisch fietsparkeren op maaiveld bij hoofdentree

Openbare ruimte die voetganger centraal stelt

Raamwerkkaart mobilteit: fietsen en wandelen

Thema Mobiliteit

Autoverkeer, busverkeer en taxi's
Naast het fietsparkeren wordt autoparkeren op maaiveld beperkt tot het strikt noodzakelijke, zodat de autodominantie op de campus verder verminderd wordt. Op het terrein zijn er een maximaal aantal geparkeerde auto's op maaiveld toegestaan. Elk gebouw heeft ten minste 1 parkeerplek. Op de campus is ruimte voor 50 dienstauto's. De rest van de auto's zijn ondergebracht in de aanwezige parkeergarages P-Noord en P-Zuid. De nieuwe bewoners kunnen hun auto's parkeren in de parkeergarage Boterdiep.

De hoofdstructuur voor gemotoriseerd verkeer, Vrydemalaan, Oostersingel, Hanzeplein en Petrus Campersingel, blijft ongewijzigd omdat ze de bereikbaarheid van de campus en de omliggende wijken faciliteren. De campus is uitstekend bereikbaar met de bus. Vanaf de busstops UMCG Hoofdingang, Oostersingel, UMCG Noord en de nieuwe busstop Vrydemalaan loop je zo de campus op. Het profiel van de Oostersingel wordt op termijn heringericht, dit creëert een veiligere omgeving voor langzaam verkeer. De snelheid van de Petrus Campersingel en de Vrydemalaan wordt teruggebracht van 50 km/u naar 30 km/u.

Het Hanzeplein wordt heringericht zodat er meer ruimte komt voor groen. De aanrijroute voor ambulances blijft behouden. De kiss & ride voor de hoofdingang dient voor het afzetten en ophalen van bezoekers door privévervoer en taxi's. Taxi's worden georganiseerd bij Ingang Oostersingel van het Centraal Medisch Centrum. Taxi's kunnen verder via Oostersingel, Vrydemalaan en Petrus Campersingel tot een zekere hoogte het terrein oprijden om bezoekers bij andere ingangen af te zetten.

Logistiek
Logistiek is cruciaal voor het functioneren van de Healthy Ageing Campus als economische motor van het Noorden. Om de impact op het terrein te verminderen, wordt het centrale logistieke overslagpunt van het hart naar de rand van het terrein verplaatst. Dit punt wordt direct verbonden met een van de ontsluitende wegen rondom de campus, bij voorkeur de Vrydemalaan. Het centrale logistieke overslagpunt wordt zo geïntegreerd in de gebouwen van de HAC dat de impact gering is en niet ten koste gaat van de verblijfskwaliteit. Indien de Vrydemalaan niet haalbaar blijkt, wordt gezocht naar alternatieven aan de rand van het terrein. Hierdoor blijft het hart van de campus zo veel mogelijk vrij van vrachtverkeer, wat de veiligheid voor voetgangers en fietsers vergroot. Het logistiek centrum wordt geïntegreerd in de kelder en begane grond van een nieuw te realiseren, mixed-use bouwblok. Dit bouwblok wordt omgeven door actieve plintfuncties. Een rustig straatbeeld ontstaat door een logistiek circuit met minimale draai- en manoeuvreerbewegingen. Bij voorkeur wordt logistiek zoveel mogelijk gebundeld op de nieuwe locatie. Kleine autobusjes die niet via het logistiek centrum afgehandeld kunnen worden kunnen grote delen van de campus nog bereiken voor gerichte bevoorrading.

Hoofdwegen met royale groenzones

Sporadisch autoparkeren op maaiveld

Verplaatsen logistiek plein naar de Vrydemalaan

Raamwerkkaart mobilteit: logistiek, autoverkeer, openbaar vervoer, taxi's en hulpdiensten

Thema Landschap

Groenstructuur
Het verbeteren van de toegankelijkheid, het verhogen van de ruimtelijke kwaliteit en het creëren van aangename verblijfsplekken staan centraal in de doorontwikkeling van de campus. Daarbij speelt de groenstructuur een verbindende en identiteitsbepalende rol. De groenstructuur van de campus bestaat uit een buitenring, een binnenring en aantal pleinen.

De buitenring verbindt de campus met de stad en is onderdeel van de groene gordel rond de binnenstad. Ze versterkt de stedelijke structuur en koestert historische groenplekken, zoals het singelontwerp van Berlage. Maar de waardevolle singel wordt ook versterkt met nieuwe open en besloten parktuinen die onderdeel zijn van het stedenbouwkundig ontwerp. De groene identiteit van de Petrus Campersingel reikt tot aan de binnenring. Daarnaast is de lange lijn van het Oosterhamrikkanaal vanuit landschap en cultuurhistorie van groot belang. De zuidzijde van de Oosterhamrikkanaal krijgt een openbaar toegankelijk kade met een bijzonder stadsplein aan het water. Deze kade wordt opnieuw ingericht in lijn met het historische karakter van een kanaalkade. De noordzijde heeft een waardevol ecologische oever. Het doel is deze oever te versterken en verbinden met de groenstructuren in de omgeving.

Langs de Oostersingel en Bloemsingel worden de historische structuren van paviljoens in het groen hersteld in de vorm van een collectie van tuinen. De tuinen hebben een sterke relatie met het aangrenzende progamma in de gebouwen en openbare ruimte. Elke tuin kan ‘verkleuren’ van identiteit door ze nadrukkelijk divers en actief te programmeren, passend bij de vraag van de verschillende gebruikers van de campus.

De buitenring is een ontspannen groene overgangszone met ruimte voor beweging, flora, fauna en klimaatadaptatie. De inrichting van de buitenring is afgestemd op het grotere groenblauwe raamwerk van de stad. De binnenring is de structurerende, centrale route van de campus zelf en is de verbindende schakel tussen zorg en onderwijs van het Oosterhamrikkanaal tot het Hanzeplein. De vier pleinen zijn gelegen aan de binnenring. De voetganger is de hoofdgebruiker. Aan de binnenring liggen de pleinen, publieke voorzieningen, voorkanten en hoofdentrees van gebouwen. De binnenring is eenduidig vormgegeven als route met herkenbare beplanting, inrichtingselementen, verharding, kleur en vorm.

De binnen- en buitenring worden aangevuld met een fijnmaziger netwerk van paden, tuinen en doorsteekjes die publieke en private domeinen op een vanzelfsprekende manier met elkaar verbinden. Daarbij spelen ook de groene binnentuinen van gebouwen zoals het CLDR, CMC en ADL een belangrijke rol. De binnentuinen zijn (of worden) groen en worden waar mogelijk beter aangesloten op het netwerk van de binnenring en buitenring.

Groene pleinruimte

Collectieve tuinen

Versterken groenstructuur campus

Raamwerkkaart landschap

Thema Landschap

Klimaatadaptatie
Klimaatadaptatie gaat hand in hand met het vergroenen van de campus. In de gebiedsvisie leggen we harde ambities vast: meer groen en bomen, minder verharding en betere wateropvang. Waar nu veel maaiveld versteend is, willen we het groenpercentage sterk vergroten. Vanuit de ‘Doorwaadbare Stad’ en de ontwerpleidraad ‘Nieuwe Ruimte’ herdenken we de inrichting van de (openbare) buitenruimte. Slimme oplossingen voor mobiliteit en logistiek zijn daarbij cruciaal. Alleen door parkeren anders te organiseren, ontstaat ruimte voor vergroening. Om vergroening mogelijk te maken, willen we overbodige ‘add-ons’ aan gebouwen verwijderen en het maaiveld vrijspelen van verharding en functies zoals fietsenstallingen. Zo ontstaat ruimte voor groen en prettiger verblijf. De campus wordt een plek die uitnodigt tot wandelen, sporten en gezond leven.

Verkoeling gebouw

Verkoeling maaiveld

Binnentuinen, zoals bij CMC en CLDR, blijven open en worden niet volgebouwd. Ze worden juist vergroend vanwege hun rol in waterberging en verkoeling, zoals de ‘jungletuin’ in het Anda Kerkhoven Centre. Op plekken als het logistieke plein kan ruimte worden vrijgemaakt om binnentuinen groen te houden en de buitenruimte te vergroenen. Met een nieuw logistiek punt en tunneltracé kan worden onderzocht hoe dit gecombineerd kan worden met waterberging, vergroening en kabels/leidingen onder de binnenring. Zo versterken we ruimtelijke kwaliteit, klimaatadaptatie en gebruikswaarde.

Nieuwe gebouwen krijgen, in afweging met andere ambities zoals zonnepanelen, groene daken die regenwater tijdelijk vasthouden en vertraagd afvoeren in de openbare ruimte. In het landschap liggen de kansen vooral in de buitenring met regentuinen, vijvers en lagergelegen groendelen bij het singelpark. Voor de bestaande wateropgave en het stedelijk waterbeheer is een advies opgesteld. De oplossingsrichtingen worden meegenomen in de verdere uitwerking van de campus:

- Afkoppelen hemelwater van bestaande gebouwen;
- Het bestaande hemelwaterafvoer stelsel benutten om de campus gericht af te voeren naar de wetering en het Oosterhamrikkanaal;
- Kolken van bebouwing van de Healthy Ageing Campus langs de Oostersingel afkoppelen van het gemengde stelsel van de Oostersingel en aansluiten op een nieuw aan te leggen HWA-stelsel van de campus en afvoeren naar de wetering.
- Nieuwe gebouwen krijgen groene daken en moeten zoveel mogelijk zelfvoorzienend zijn in waterberging.

Daarnaast biedt de herinrichting van het Hanzeplein kansen voor waterberging en zal het verminderen van verharding aan de kant van de Oostersingel bijdragen aan de waterbergingsopgave. Voor nieuwbouw én sloop/nieuwbouw geldt de hemelwaterverordening ‘Verordening afvoer hemel- en grondwater Groningen 2023’. Op de Noordpunt wordt een gescheiden rioolstelsel aangelegd, waarbij hemel- en vuilwater apart worden aangesloten. Waar nodig komen extra aansluitputten voor directe afvoer vanuit gebouwen. Na aanleg kunnen de aansluitingen van put tot put worden gerealiseerd.

Watersysteem op de campus

Raamwerkkaart klimaatadaptatie

Thema Landschap

Groennorm
De groennorm uit het ‘Ontwerp-omgevingsprogramma groennormen’ wordt gehanteerd. Het Bodenterrein valt in zone C2 met groennorm 1: 16% en groennorm 2: 20%. Het UMCG/RUG-terrein ligt in zone C1 met groennorm 1: 7% en groennorm 2: 10%. Voor beide gebieden geldt de ondergrens van de bandbreedte. De boomnorm is voor beide gelijk.

Voor de groenopgave voor het Bodenterrein geldt:
- Groennorm 1: 16% (op daken, maaiveld of gevel)
- Boomnorm 1: huidig percentage boomkroonbedekking + 1%

Het Bodenterrein is 44.930 m² groot. In de gebiedsvisie is 12387,21m² als maaiveldgroen opgenomen (28%). Groendaken voegen 18% toe, en vergroende binnentuinen nog eens 5%. De boomkroonbedekking wordt in totaal 21%, met in totaal 171 bomen, waarvan 117 nieuw.

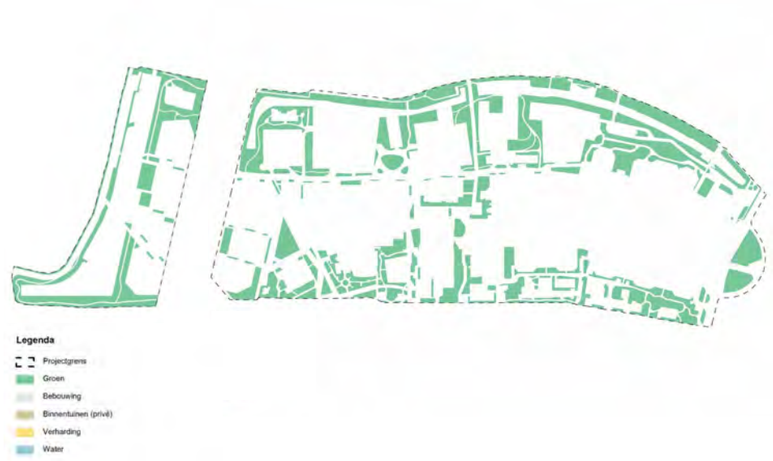
Voor de groenopgave voor het UMCG/RUG geldt:
- Groennorm 1: 7% (op daken, maaiveld of gevel)
- Boomnorm 1: huidig percentage boomkroonbedekking + 1%

Het UMCG/RUG-terrein is 221.362 m² groot. In de gebiedsvisie is 52.513 m² als maaiveldgroen opgenomen (24%). Groendaken voegen 9% toe en groene binnentuinen 5%. De boomkroonbedekking wordt 13%, met in totaal 502 bomen, waarvan 418 nieuw.

Waternorm
De hemelwaterverordening vereist dat bestaande bouw water zoveel mogelijk op eigen terrein bergt; overtollig water mag naar riool of openbare ruimte. Bij nieuwbouw gelden richtlijnen zoals perceelgrootte en de tijd waarin berging weer leeg moet zijn. Voor het Bodenterrein en UMCG/RUG-terrein zijn twee onderdelen berekend: 1) De nieuwe, bestaande gebouwen en binnentuinen (50%) en 2) De verharding.

Voor de wateropgave is bepaald om 70 liter per m² op te vangen. Door het te vermenigvuldigen met de berekende oppervlaktes resulteert dit in een wateropgave van xx m³. Aanvullende uitgangspunten:
- Groene daken op nieuwbouw hebben een bergingscapaciteit van 71 liter per m². Een retentiekrat van c. 85 mm dikte heeft een effectieve bergingscapaciteit van circa 71 liter per m².
- Voor de binnentuinen is gerekend met een verhardingspercentage van 50%.
- In beide gebieden wordt waterberging op maaiveld onderzocht, onder andere via wadi’s.

Op het Bodenterrein is ruimte voor hemelwaterberging, mits groene daken met een stevige waterretentielaag worden toegepast. Hier kunnen we 1.455 m3 water bergen. Het UMCG/RUG-terrein is sterk versteend met een hoge dichtheid gebouwen en dakoppervlak. De gevraagde 70 liter per m² bij hevige regen valt niet binnen het gebied op te vangen. Maatwerk is nodig voor de waterberging. Op dit terrein is de wateropgave 10.851 m3. Hier kunnen we 4.907 m3 water bergen.

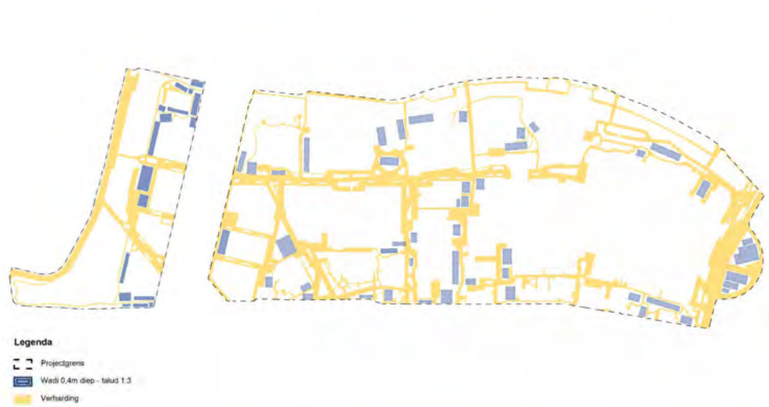
Groenkaart

Bomenkaart

Bestaande en nieuwe bebouwing

Verharding en zoekgebieden voor wadi’s

Thema Sociaal netwerk

Botsingskans vergroten
De centrale pleinen fungeren als de plek waar alles samenkomt: een plek voor ontspanning, ontmoeting en kruisbestuiving. De doordachte functiemix draagt bij aan kennisdeling en -ontwikkeling.

Op de campus ontstaan verschillende sferen
- Stadsplein
- Noordplein
- Innovatieplein
- Zorgplein

Er vindt een menging van functies plaats, geclusterd rondom deze sferen. Publiekstrekkers, buurtvoorzieningen en campus voorzieningen worden strategisch aan deze pleinen geplaatst, gekoppeld aan de verschillende langzaam verkeer routes over de campus:
- Binnenring Anthonius Deusinglaan
- Binnenring door de gebouwen
- Verlengde Walstraat

Beweging stimuleren
Een healthy ageing environment is een (fysieke) omgeving die zich er op richt om het welzijn van de gebruikers van de campus te bevorderen en stress te verminderen. Het doel hiervan is dat mensen hierdoor sneller genezen of, in ieder geval, dat de (fysieke) omgeving de situatie van ziek zijn niet vervelender maakt. Daarnaast is het ook een omgeving waarin je gezond ouder kan worden.

Bewegen en sporten vormen een essentieel onderdeel van een gezonde leefomgeving. Door de voetganger centraal te stellen, nodigen we mensen uit om meer te bewegen. Meer dagelijkse beweging draagt bij aan gezondheid en veerkracht. De campus biedt aantrekkelijke (wandel)routes en comfortabele fietsverbindingen met de omliggende buurten. Informele speelaanleidingen, sport- en spelvoorzieningen in het groen en een inclusieve buitenruimte nodigen uit tot actief gebruik. De singels en kanalen vormen daarbij een waardevol decor voor wandel- en sportroutes, zwemplekken en rustige verblijfplaatsen aan het water. De functies in de gebouwplinten en in de openbare ruimte zijn daarnaast zo gesitueerd dat interactie en uitnodiging gestimuleerd wordt.

'Sticky places' met botsingskans

Openbare ruimte die uitdaagt tot actief bewegen

Raamwerkkaart sociaal netwerk

Zicht op Innovatieplein

Thema Gebouwde omgeving

Koesteren en versterken van de huidige gebouwen
De campus laat een duidelijke cultuurhistorische groei zien. Aan de Oostersingel staan kleinschalige paviljoens in het groen, aan de Petrus Campersingel grootschalige paviljoens in het water en in het hart van de campus grote structuren zoals het Centraal Medisch Complex en de Zusterkliniek met het Anda Kerkhoven Centre. Vanaf beide flanken van de campus is er een geleidelijke groei van laag naar hoog, waardoor een zachte overgang met de stad ontstaat. In het hart liggen de grootste gebouwaccenten; aan de randen reageren karakteristieke schijven hierop. Modernistische principes aan de Petrus Campersingel en de Noordpunt, zoals kopgevels, gevelverspringingen en de relatie met tuinen, versterken de ruimtelijke kwaliteit. Aan de Oostersingel vormen de kleinschalige gebouwen een decor voor de hoogbouw.

Beeldbepalende gebouwen en gemeentelijke monumenten combineren we met moderne nieuwbouw, dit maakt de campus aantrekkelijk en zorgt dat Groningers zich ermee verbonden voelen. We zetten dus in op de ‘collage’ van gebouwen. De samenhang van schijven in het noorden en oosten van de campus koesteren en versterken we. De paviljoens aan de Oostersingel zetten we weer in het groen. In het hart van de campus zetten we in op hoogteaccenten. De termen ‘uitwisseling, botsingskans en cohesie’ worden letterlijk toegepast bij de herontwikkeling van bestaande gebouwen.

Erfgoed op de campus
In het bestemmingsplan Gebouwd Erfgoed zijn verschillende gebouwen en objecten op de campus aangeduid als karakteristiek. Het voornemen is om deze status te wijzigen naar gemeentelijk monumentaal, zodat de gebouwen de bescherming krijgen die past bij hun schoonheid. Er zijn enkele uitzonderingen op deze regel vanwege het te ontwikkelen programma. Deze uitzonderingen zijn op de kaart aangegeven in roze en behouden de status karakteristiek. Dit betekent dat bij nieuwbouwontwikkelingen onderzoek moet worden gedaan naar het behoud van deze bouwdelen.

De stedenbouwkundige situatie maakt echter sloop noodzakelijk van het hogere bouwdeel van het oude farmaceutisch laboratorium. De bijzondere glas-in-loodgevel van dit bouwdeel zal worden opgenomen in de nieuwbouw.

Adressering van gebouwen aan de openbare ruimte
De kracht van de gebouwen willen we terug zien in de openbare ruimte. We geven oude en nieuwe gebouwen een duidelijke adressering en entrees in de openbare ruimte. We ontwerpen gebouwen waarin zichtbaar is wat er binnen gebeurt. Door zoveel mogelijk gebouwplinten in te richten met voorzieningen voor zowel de stad als de campus, versterken we de verbinding tussen de campus en haar omgeving. Het samenspel van buitenruimte, (semi-)publieke gebouwen voor zorg, onderzoek en onderwijs en voor aanvullende functies gaat fungeren als een fijnmazig netwerk van ontmoetingsplekken. De relaties tussen binnen en buiten, entrees en plint zijn daarin enorm belangrijk: daar waar het gebied op ooghoogte wordt beleefd! Transparante plinten laten zien wat er binnen gebeurt, tegelijkertijd nodigt het uit om naar buiten te gaan. Transparante plinten worden voornamelijk ingezet aan de binnenring en de pleinen. Op andere plekken, zoals aan de Oostersingel, is dit niet noodzakelijk. Een goede verbinding met de tuinen en het groen echter wel.

Het vergroten van de botsingkans
Toevallige ontmoetingen spelen een cruciale rol bij het uitwisselen van ideeën en het ontstaan en delen van kennis. Om deze ‘botsingskans’ te vergroten, is het belangrijk om plekken te creëren die ontmoeting stimuleren: ‘sticky places’. Dit zijn uitnodigende plekken waar mensen vertragen, blijven hangen en met anderen in contact komen, al dan niet gepland. Het ontwerp van zulke plekken vraagt om zorgvuldige aandacht voor de inrichting van transparante plinten, aantrekkelijke buitenruimtes, goed verbonden routes voor langzaam verkeer en strategisch geplaatste knooppunten en zichtlijnen. Ook het programma speelt hierin mee: het moet uitnodigen tot interactie. Zoals een café of een jeu de boule baan op het plein. Met het faciliteren van een botsingkans versterken we de synergie tussen onderwijs, onderzoek en bedrijfsleven en stimuleren we de gezamenlijke innovaties.

Het zusterhuis is een potentieel gemeentelijk monument

Erfgoed op de campus

Thema Gebouwde omgeving

Rust / Reuring / Ruis
Functiemenging zien we als cruciaal voor de gewenste interactie en sociale veiligheid. Maar we willen voorkomen dat alles overal kan. Daarom organiseren we dit soort milieus in drie zones. Rust is waar je geconcentreerd kan werken, studeren, wonen of ontspannen. De Oostflank van de campus wordt de rustige kant, waar een serene werkomgeving kan ontstaan. Hier kunnen labs en innovatieve werkplekken landen. Labs vragen om concentratie, niet om reuring. Doorwaadbaarheid wordt hier rustig en groen vormgegeven. Ook vindt je deze rust-zone rondom de woningen op het Bodenterrein en in de tuinen aan de Oostersingel. Reuringplekken nodigen uit tot (on) verwachte ontmoetingen op gebouw-, bouwblok- en campusniveau. Hoewel de Oostersingel rust kent, is het ook een plek voor ontmoeting en verbinding met de stad. Daarnaast vindt op de binnenring en de verschillende 'sticky places' reuring plaats. Hier is het van belang om een fijne omgeving te creëren waar uitwisseling van kennis en diensten, kruisbestuivingen en ontmoetingen optimaal tot hun recht komen. De logistieke en operationele kant van zorg en onderwijs organiseren we in een ruis-zone.

Transparante gebouw plint

Actieve gebouw plint

Zonering
Het programma voor de Healthy Ageing Campus volgt een duidelijke ordening van functies in zones. Zorg vindt plaats in het zuiden, onderwijs in het noorden van de campus. Onderzoek vindt plaats op semi-openbare locaties, zodat er voldoende rust en veiligheid bestaat om onderzoek uit te voeren. Om de verbinding met de stad te versterken, realiseren we aan de randen van de campus een functiemix. We voegen alleen woningbouw toe op het Bodenterrein en in het westen van de Noordpunt, vanwege de restricties omtrent de Kernenergiewet. We voegen woningen toe in alle segmenten.

Innovatie vindt overal op de campus plaats. De Healthy Ageing Campus is een broedplaats voor innovatie en kennisvalorisatie op het gebied van Healthy Ageing en MedTech. Campus gerelateerde voorzieningen, zoals een Living Lab, Simulatiecentrum, Start-up incubator en BioMed&Tech Hub, zien we landen aan het Verlengde Walstraat of aan het Noordplein en Innovatieplein. Op deze locaties creëren we hoogwaardige entrees aan de openbare ruimte. Hier verbinden we publieke en private functies, maar ook zorg, onderwijs, onderzoek en innovatie. Zo maken we het aantrekkelijk voor bedrijven met een 'access to clinic'-profiel, R&D-partijen en strategische partners om hier te landen. Bestaande faciliteiten worden optimaal gebruikt en we ontwikkelen nieuwe open en inspirerende werk- en ontmoetingsruimtes. Onderzoeksfuncties plaatsen we in de buurt van de huidige zorg- en onderzoeksfaciliteiten.

Voorzieningen
De Healthy Ageing Campus is een plek voor kennisontwikkeling. Functiemenging wordt ingezet ter bevordering hiervan. Door programma te mengen, wordt aan nieuwe ontwikkelingen de juiste context geboden. De slimme functiemix rond de 'sticky places' zorgt gedurende de dag en week voor reuring – en daarmee ontmoeting. We zien voornamelijk publiek programma landen aan de pleinen, met name in de plinten van de gebouwen. Dit programma is soms bedoeld voor de bredere stad, soms exclusief voor bewoners, studenten en medewerkers. De plinten zijn actief, transparant, afwisselend en flexibel. Ze zorgen voor interactie tussen binnen en buiten en brengen levendigheid op de pleinen. Daarnaast kunnen aan de pleinen mooie, uitnodigende entrees gerealiseerd worden. Aan het Stadsplein komt een nieuwe plek om te recreëren en een duik te nemen in het Oosterhamrikkanaal. Het Freerun park verplaatsen we naar de nieuwe tuin van de Libertas flat.

Programma begane grond

Programma eerste verdieping

Thema Gebouwde omgeving

Programma
In totaal kunnen we circa 132.000m2 bvo toevoegen op de campus. Dit is inclusief het nieuwe logistieke plein, de nieuwbouw van het CLDR en te handhaven paviljoen oude UCP en exclusief de monumentale gebouwdelen Zusterhuis en Triade gebouw.

Het volgende programma wordt gerealiseerd:
- Werken en onderzoek (incl. CLDR)= circa 64.000 m2
- Stads en campus voorzieningen = circa 27.500 m2
- Wonen = circa 40.500 m2

Op het grondgebied van UMCG en RUG wordt circa 87.500m2 nieuwe programma ontwikkeld.
Het grondgebied van de gemeente heeft circa 44.500m2 ontwikkelruimte.

De Vrydemalaan voelt heel stedelijk aan. De hoogbouw in de vorm van de Libertas-toren draagt hieraan bij. Op het Bodenterrein en het Noordpunt zien we daarom een mix van stadsvoorzieningen en wonen. Op het Bodenterrein zullen de stadsvoorzieningen landen aan het Stadsplein in de middelste twee bouwblokken.
In de Noordpunt realiseren we deels wonen en campusvoorzieningen. Wonen is toegestaan in het westelijk bouwblok. In het oostelijke bouwblok worden logistiek, campus en werk voorzieningen ingepast. Het logistiek centrum wordt ingepast in de kelder en de begane grond van het bouwblok. ADL4, het historische labgebouw met de karakteristieke schoorsteen wordt deels hergebruikt, zoals voorheen gedaan is met het Ketelhuis.

In de Oostflank wordt het CLDR van maximaal 34.600 m2 lab programma gerealiseerd. In de Oostflank is het verder mogelijk om het Zusterhuis en het Triade-gebouw te herontwikkelen met behoud van de historische bebouwing in combinatie met nieuwbouw.Doordat het huidig logisitek centrum verplaatst wordt, ontstaat hier ruimte voor nieuwe functies. Zo kan het mortuarium naar deze plek verplaatsten zodat er meer ruimte ontstaat bij het Verlengde Walstraat. Aan deze oost-west verbinding faciliteren we bijzondere gebouwen.

De vereiste voor een goede campus is groei- en uitbreidingsmogelijkheden. We ontwikkelen bouwvelden en gebouwen zodanig dat ze op termijn van functie kunnen veranderen. Dit betekent dat gebouwen en infrastructuur zo ontworpen worden dat ze eenvoudig aangepast kunnen worden aan veranderende behoeften in de toekomst, bijvoorbeeld door het wijzigen van de functie van een ruimte, de toevoeging van een extra verdieping, en het aanpassen van parkeeroplossingen.

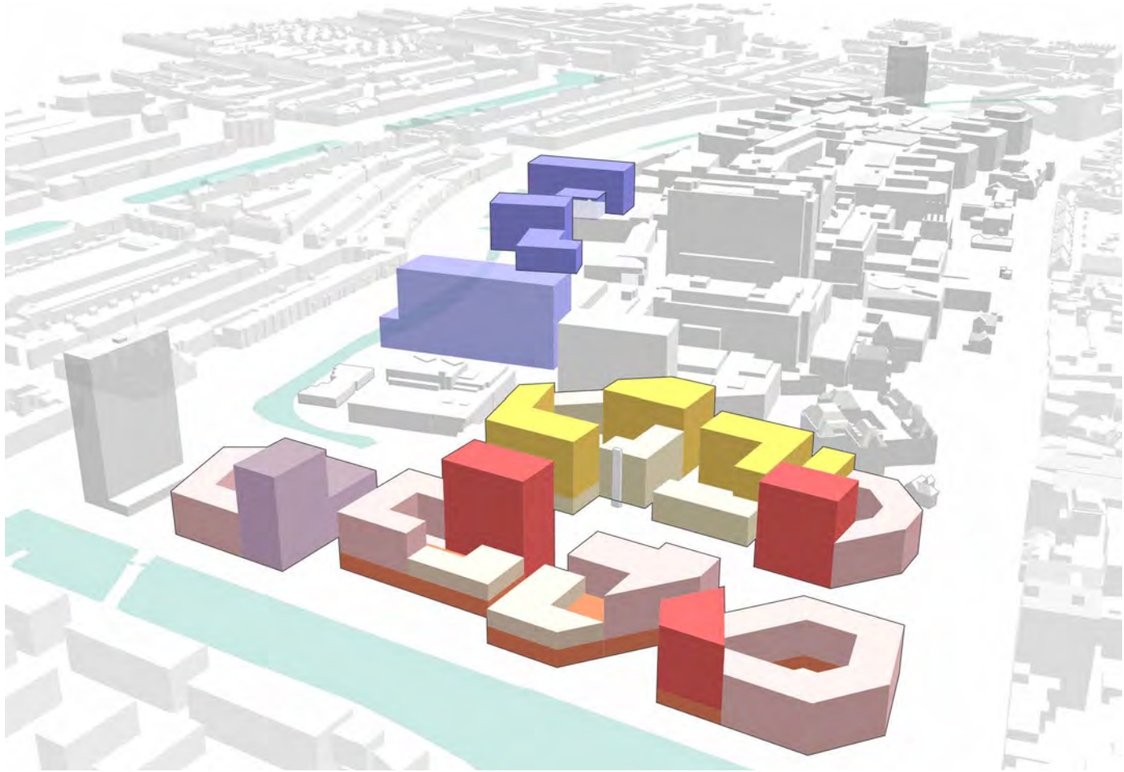
Bouwen in hout

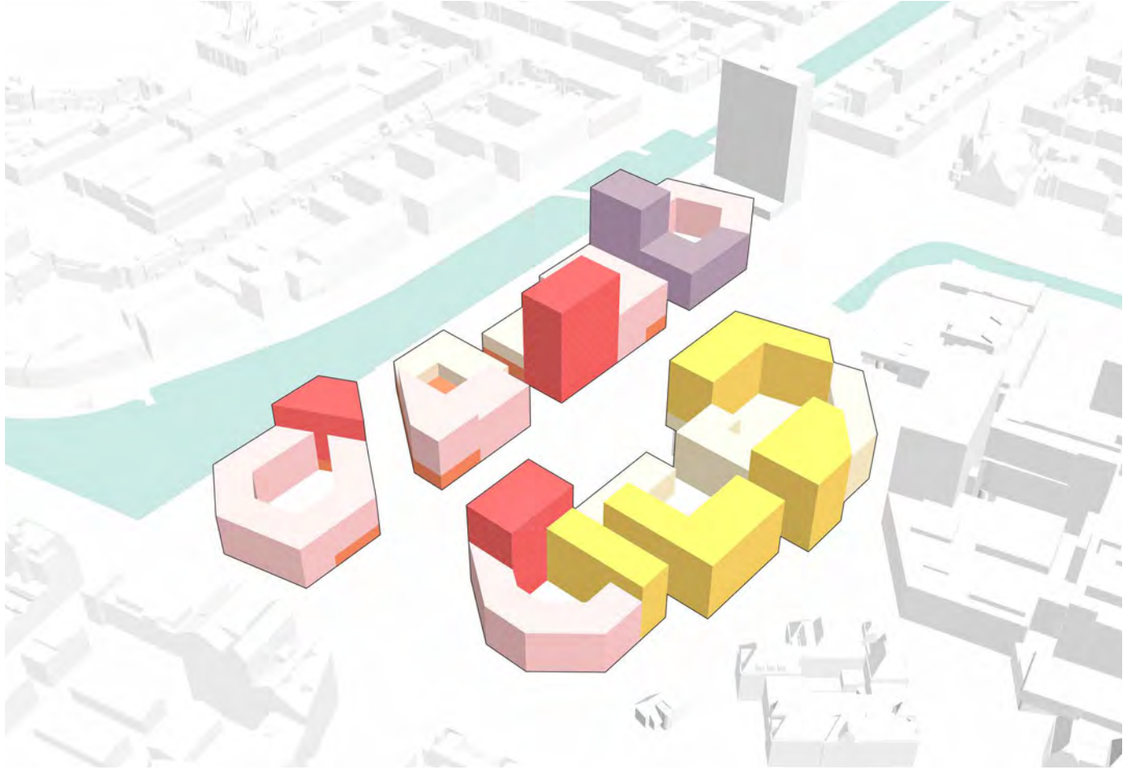
Ensemble gebouwen

De Verlengde Walstraat in verbinding met de stad

3d perspectief vanuit het noordoosten

3d perspectief vanuit het westen

Zicht op Bodenterrein

Ruimtelijke principes

Om de samenkomst van stedelijk leven, gezondheid en technologische vooruitgang te realiseren hebben we 10 ruimtelijke principes ontworpen. Deze principes zijn kenmerkend voor de Healthy Ageing Campus.

Kennisontwikkeling vereist goede publiek toegankelijke ruimte
Het doel van de Healthy Ageing Campus is kennisontwikkeling, kennisvalorisatie en kennisdeling rondom het thema ‘meer gezonde jaren’. De campus is een interactiemilieu, waar uitwisseling van ideeën en kennis tussen mensen plaatsvindt door ontmoeting. Daarom is een goede publiek toegankelijke ruimte essentieel. Hoe de onderverdeling van publieke ruimtes eruit kan komen te zien, is te zien in de nolli kaart hiernaast.

Verbondenheid van campus en stad
Kennis- en ideeënuitwisseling beperkt zich niet alleen tot de campus zelf. Door een goede interactie met de omliggende stad is op de Healthy Ageing Campus ontwikkelde kennis toegankelijk en bereikbaar, en kan de campus ook als leefstijlcoach fungeren en bijdragen aan de gezondheid van alle Groningers. Toevallige ontmoetingen kunnen bovendien leiden tot onverwachte en multidisciplinaire oplossingen. Dus is het een bijzondere kwaliteit dat de Healthy Ageing Campus een stedelijke campus is met goede verbindingen met de stad.

De campus als stelsel van kwalitatieve, toegankelijke ruimtes
Voor het campusconcept wordt de kwaliteit van de publiek toegankelijke ruimte vooropgesteld. Zij bestaat als raamwerk van kwalitatieve publieke verblijfsruimtes uit een binnenring, groene buitenring en oost-westverbindingen over en langs de campus.

Vergroening voor verblijfskwaliteit
De publiek toegankelijke ruimte zal zo groen mogelijk worden ingericht, waarbij het groen moet bijdragen aan biodiversiteit, een robuuste ecologie en klimaatadaptatie – maar bovenal bedoeld is voor een goede verblijfskwaliteit in zomer en winter. Een manier om meer groen te realiseren is het verwijderen en verplaatsen van ongewenste objecten in de openbare ruimte, zoals het verwijderen van ‘add-ons’ en het verplaatsen van geparkeerde fietsen op maaiveld.

De binnenring als verblijfsruimte
De binnenring is de structurerende, centrale route van de Healthy Ageing Campus en heeft de voetganger als hoofdgebruiker. Zij dient de oriëntatie op de campus en faciliteert de ontmoetingen. Aan de binnenring liggen de pleinen, publieke voorzieningen, voorkanten en hoofdentrees van gebouwen. Deze hebben een duidelijke architectonische expressie en zijn onderscheidend van eventuele subentrees.

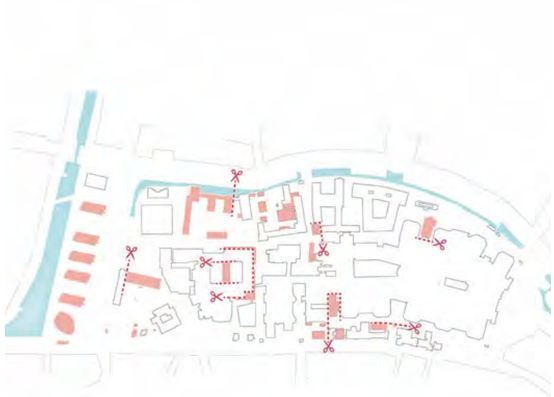

Bestaand

Nieuw

Nolli kaart
Een nolli kaart maakt geen onderscheid tussen bebouwde en onbebouwde ruimte, maar tussen privaat en publiek. Op de Healthy Ageing Campus willen we de openbare ruimte nog meer toegankelijk maken door de ruimtes publieker te maken (waar het kan) en goede interne verbindingen te realiseren.

Bestaand

Nieuw

Verwijderen van ‘add-ons’
In de loop der tijd zijn er veel structuren tegen de gebouwen van de campus ‘aangeplakt’. Dit heeft geresulteerd tot niet alleen het verlies van originele vormen van gebouwen, zoals van het Centraal Medisch Centrum, maar ook tot een slechte oriëntatie aan en een verrommeling van de openbare ruimte. Door de ‘add-ons’ te verwijderen zetten we de gebouwen weer mooi en scherp in het groen. De verloren vierkante meters plaatsen we in te ontwikkelen gebouwen.

Bestaand

Nieuw

Ordenen van fietsparkeren
Op de Healthy Ageing Campus zijn veel fietsen geparkeerd op maaiveld. Dit zorgt voor een onoverzichtelijke en rommelige omgeving, voornamelijk bij het Universitair Centrum Psychiatrie, ingang Noord en de Hoofdingang. Zoveel mogelijk fietsparkeren op maaiveld wordt ondergebracht in (inpandige/gebouwde) fietsenstallingen. Door het fietsparkeren grotendeels uit het straatbeeld te laten verdwijnen, ontstaat er meer plek voor groen en kwaliteit. Voor kort parkeren zullen er enkele plekken beschikbaar zijn rondom de gebouwen van de campus.

Ruimtelijke principes

De pleinen zijn als onderdeel van de binnenring ‘sticky places’; zij nodigen uit te vertragen, verblijven en ontmoeten. Vijf pleinen geven de leefwerelden van zorg, wetenschap, ondernemerschap en het publieke stedelijke leven een plek. De campusvoorzieningen bevinden zich aan deze pleinen.

Plinten verhogen de levendigheid van de pleinen
Aan de pleinen worden actieve plinten toegepast, zoals afgebeeld in de kaart hiernaast. Deze plinten zijn actief, transparant, afwisselend en flexibel. Ze zorgen voor interactie tussen binnen en buiten en brengen levendigheid op de pleinen.

De buitenring als verbindend groen
De buitenring is de ontspannen, groene overgangszone naar de directe omgeving van de Healthy Ageing Campus en de aansluiting op de grotere groenblauwe stadsstructuren. Deze rustzone is duidelijk aangegeven in het kaartje op de pagina hiernaast. Hier is ruimte voor rust, beweging, flora, fauna en klimaatadaptatie, wat beleefbaar is vanaf de campus, maar ook voor de rest van de stad. De inrichting van de buitenring is afgestemd op het grotere groenblauwe raamwerk van de stad.

Functionele dwarsverbanden gaan oost-west
De oost-westverbindingen zijn de doorgaande lijnen die de verschillende delen van de stad met elkaar en met de campus verbinden. Ze zijn bij uitstek de plekken op de campus waar verschillende soorten mensen en mobiliteit samenkomen, en vormen de logische entrees van de campus. Ook hier zien we nieuwe campusvoorzieningen landen. Op de Healthy Ageing Campus zelf is het gemotoriseerd verkeer, inclusief logistiek, ondergeschikt aan en daarom zo min mogelijk van invloed op de verblijfskwaliteit van de publiek toegankelijke ruimte. Het autovervoer en -transport worden op aangewezen plekken en zo veel mogelijk uit het zicht georganiseerd.

Een zorgvuldige functiemix bevordert kennisontwikkeling en -deling
De Healthy Ageing Campus is een plek voor kennis-ontwikkeling; functiemenging wordt ingezet ter bevordering hiervan. Door secuur programma te mengen zoals in de rechter kaart op de pagina hiernaast, wordt aan nieuwe ontwikkelingen de juiste context geboden. De slimme functiemix rond de ‘sticky places’ zorgt gedurende de dag en week voor reuring – en daarmee ontmoeting.

Continuïteit voor identiteit en aantrekkelijkheid
Om als campus aantrekkelijk en economisch robuust te zijn, is het belangrijk een onderscheidende identiteit te hebben en een sterk merk te zijn. Als stadscampus is de Healthy Ageing Campus logischerwijs onderdeel van de bestaande context, wat maakt dat zij altijd voortborduurt op en recht doet aan het heden en het verleden. Dit bevordert de herkenbaarheid, aantrekkelijkheid en duurzaamheid van de Healthy Ageing Campus.

Bestaand

Bestaand

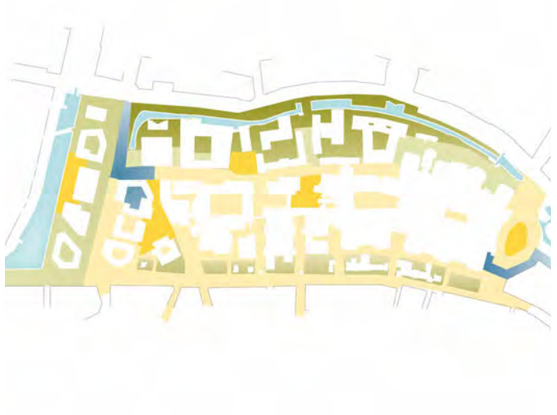

Bestaand

Nieuw

Nieuwe plinten versterken de openbare ruimte
De gebouwen op de Healthy Ageing Campus hebben geen duidelijke adressering aan de openbare ruimte. De kracht van de gebouwen van de Healthy Ageing Campus willen we terug zien in de openbare ruimte, met name aan de binnenring en de pleinen. We geven oude en en nieuwe gebouwen een duidelijke adressering en entrees. De relaties tussen binnen en buiten, entrees en plint zijn daarin enorm belangrijk: daar waar het gebied op ooghoogte wordt beleefd! Transparante plinten laten zien wat er binnen gebeurt, tegelijkertijd nodigt het uit om naar buiten te gaan.

Nieuw

Rust/ Reuring / Ruis
Functiemenging zien we als cruciaal voor de gewenste interactie en sociale veiligheid. Maar we willen voorkomen dat alles overal kan. Daarom organiseren we dit soort milieus in drie zones. Rust is waar je geconcentreerd kan werken, studeren, wonen of ontspannen. Reuringplekken nodigen uit tot (on)verwachte ontmoetingen op gebouw-, bouwblok- en campusniveau. De logistieke en operationele kant van de universiteit en het ziekenhuis organiseren we in een ruis-zone. Met deze werkwijze kunnen we sturen op kwaliteit en geven we langdurige richting aan zowel vastgoed als openbare ruimte.

Nieuw

Nieuwe functies
Het programma voor de Healthy Ageing Campus volgt een duidelijke ordening van functies in zones. Zorg vindt plaats in het zuiden, onderwijs in het noorden van de campus. Onderzoek vindt plaats op locaties waar voldoende rust en veiligheid bestaat om onderzoek uit te voeren. Om de verbinding met de stad te versterken, realiseren we aan de randen van de campus een functiemix. Innovatie vindt overal op de campus plaats.

Deelgebieden

Ontwikkelperspectief
De gebiedsvisie voor de Healthy Ageing Campus is een integrale benadering van de gebiedsontwikkeling en biedt een toekomstperspectief richting 2040. Voor elk van de vier deelgebieden op de campus wordt een ontwikkelperspectief geschetst. Daarbij gelden voor de doorontwikkeling van bestaande gebouwen dezelfde uitgangspunten als voor nieuwbouw, zoals verankerd in de gebiedsvisie. Op basis van de themakaarten voor mobiliteit, landschap, sociaal netwerk en gebouwde omgeving volgen specifieke randvoorwaarden voor de te ontwikkelen bouwvelden.

De legenda op de naastgelegen pagina geeft inzicht in deze randvoorwaarden, waaronder bouwmassa, programmering, oriëntatie, klimaatadaptieve opgaven en de gewenste relatie met de openbare ruimte.

Studie gebouwvolumes
In de huidige verkaveling zijn de bouwblokken echter compacter van opzet. Dit is het gevolg van verschillende ruimtelijke randvoorwaarden, zoals het behoud van het bestaande profiel van de Vrydemalaan, de continuïteit van de groene oever langs de Oosterhamrikkade, de benodigde ruimte voor het kruispunt bij de Bloemsingel en de wens om gebouwen met erfgoedwaarde te behouden.

Op het Bodenterrein variëren de bouwkavels van circa 50 × 50 meter tot circa 35 × 60 meter. Kavels met een footprint van circa 35 × 60 meter bieden ruimte voor bijzondere gebouwtypologieën, vergelijkbaar met de bebouwing in het gebied Overhoeks in Amsterdam.

In de uitwerking van de ontwikkelperspectieven zijn twee varianten gevisualiseerd:
- Een variant met oplopende bouwhoogtes van 3 tot 5 lagen, met een hoogteaccent van 10 lagen;
- Een variant met een gelijke bouwhoogte van 5 tot lagen, georganiseerd in een U-vorm.

Beide varianten kennen een vergelijkbaar bouwvolume.

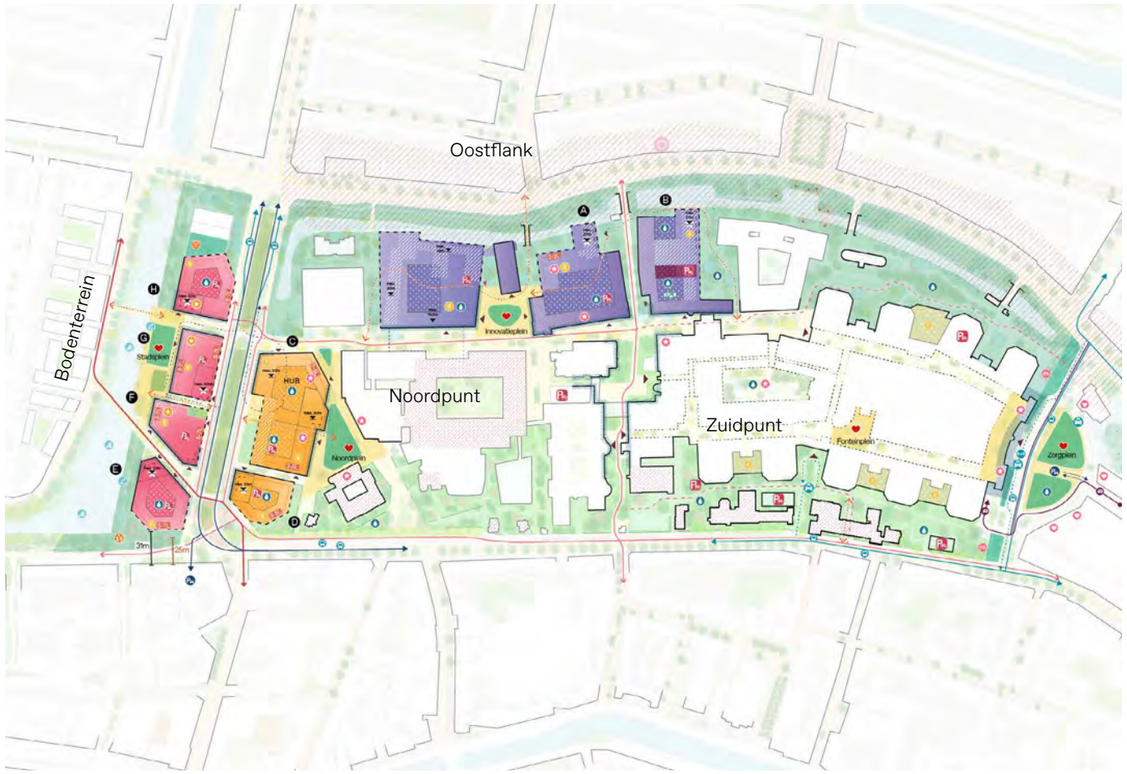
Algemene principes Essentiekaart
De algemene principes die geldend zijn voor de essentiekaart kunnen samengevat worden als volgt:

Architectuur
- De gebouwen staan stevig op de grond.
- De gebouwen hebben een duidelijk adres aan de centrale openbare ruimtes (pleinen en ringen).
- De gebouwen krijgen levendige plinten aan deze openbare ruimtes.
- Voordeuren rondom de openbare ruimte.

Mobiliteit
- Onderzoek naar de inpassing van het logistiek plein
- Realiseren passende fietsparkeervoorzieningen afgestemd op de doelgroep
- Voor het auto parkeren kan de parkeergarage Boterdiep gebruikt worden
- Informele route (binnendoor) van de pleinen richting het water van Oosterhamrikkanaal.

Landschap
- Groene daken.
- Aantrekkelijke binnentuinen.
- Water infiltratie (vasthouden van water).
- Versterken van de biodiversiteit (vergroenen).

Duurzaamheid
- Bij voorkeur low tech gebouwen (minder installaties).
- Gebouwen anticiperen op gescheiden HWA en VWA op de riolering.
- Gebouwen aansluiten op WKO systeem.

De vier deelgebieden

Legenda essentiekaart

Ontwikkelperspectief Noordpunt

Essentiekaart Noordpunt (legenda zie pagina 65)

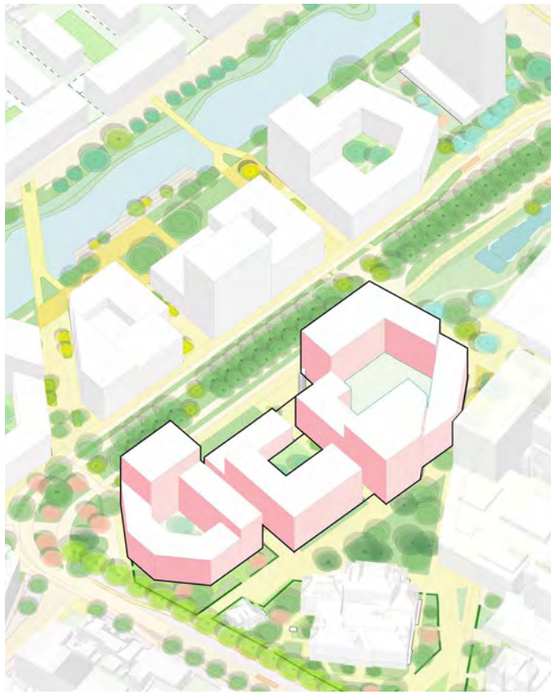
Kwadrant gegevens
Oppervlakte bouwveld C: ca. 6.250 m2
Gebouwhoogte: 4-6 bouwlagen
Plinthoogte: ca. 6 m
Hoogteaccent: ca. 30m
Totaal m2 bvo: ca. 21.500 m2
Geen woningen

Oppervlakte bouwveld D: ca. 2.050 m2
Gebouwhoogte: 3-5 bouwlagen
Plinthoogte: ca. 3,5m
Hoogteaccent: ca. 32m
Totaal m2 bvo: ca. 10.500 m2
Woonfunctie mogelijk

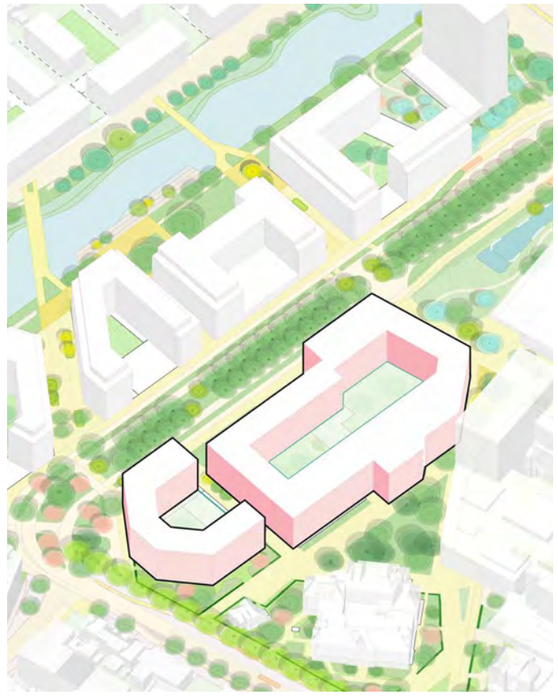
Bebouwing C
Dit grote bouwkavel biedt ruimte voor tal van ontwerpoplossingen. In het hart van de campus, gelegen aan het dynamisch Noordplein, krijgen onderwijs en/of werkfuncties een duidelijk adres. Levendige gebouwplinten omzoomen het logistieke plein dat aan de zijde Antonius Deusinglaan een plek kan krijgen. De uitrit van het vrachtverkeer vindt ter plaatse van de markante schoorsteen aan de Vrydemalaan plaats. Een inventarisatie van de exacte benodigde m2 logistiek (inclusief ruimtebeslag huidige afvalstation) moet nog plaatsvinden. De laagbouw van het oude farmaceutische laboratorium wordt behouden en krijgt een nieuwe functie. De bijzondere glas in lood gevel van het te slopen deel wordt in de nieuwbouw opgenomen. Nieuwe gebouwen worden rondom een rustige binnentuin (en een opgetild groen dek boven het logistieke plein) georganiseerd. Het ensemble van gebouwen kan een samengesteld karakter hebben (ontwikkeld in verschillende fasen). Langs de binnentuin wordt door het bouwveld een informele wandelroute doorgetrokken, vergelijkbaar met het Anda Kerkhoven Centre kan dit binnen het gebouw zijn. Hierdoor krijgt de binnenring een verbinding met het water.

Bebouwing D
Het kleinere bouwkavel moet gezien worden in de reeks van kleine en grote gebouwen in een tuin met groene hagen (en restanten hekwerk met erfgoedwaarde) langs de Oostersingel / Bloemsingel. Het gebouw heeft een markante uitstraling aan de zijde van het kruispunt en heeft een vrije vorm. Hoofdentrees liggen aan het straatje tussen het Noordplein en de Vrydemalaan. Een hoogteaccent kan een duidelijke markering bieden aan de zijde van de Vrydemalaan. Deze hoogbouw staat nooit op zichzelf maar dient in samenhang ontworpen te worden. Wanneer de binnentuin grenst aan de openbare ruimte wordt deze afgezoomd met een mooi hekwerk of tuinmuur.

Studie gebouwvormen

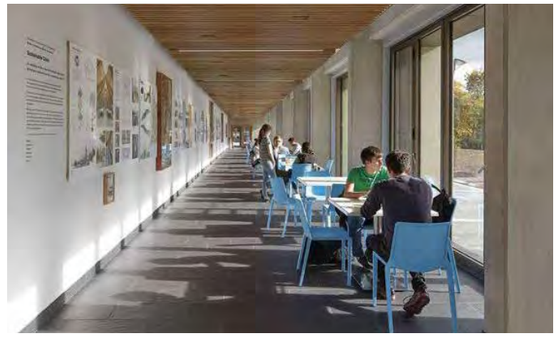
Variabele bouwhoogte met hoogte accenten

Alternatief bouwblokken in gelijke hoogte

Referentie publieke ruimte en bebouwing

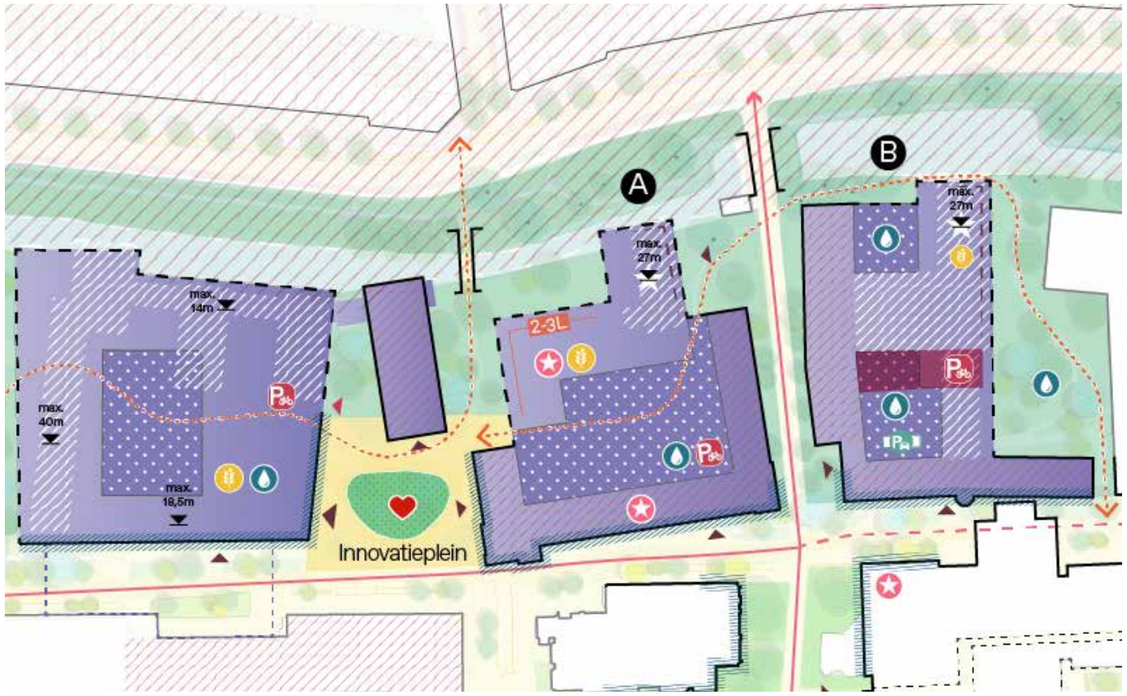

Ontwikkelperspectief Oostflank

Essentiekaart Oostflank (legenda zie pagina 65)

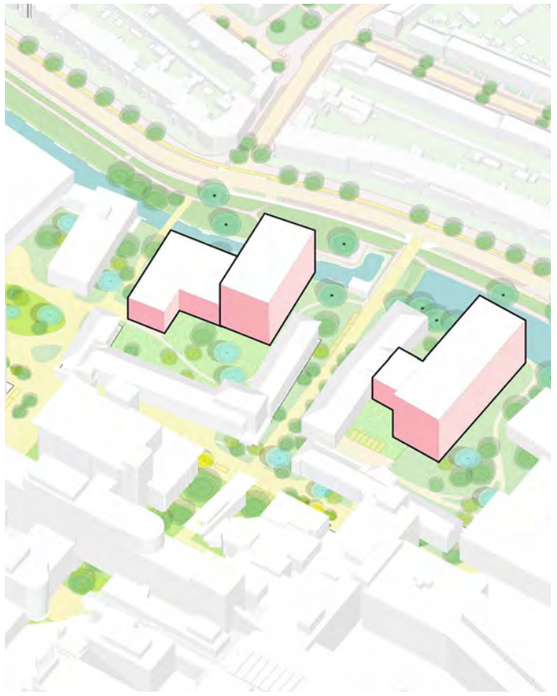
Kwadrant gegevens

Oppervlakte bouwveld A: ca. 5.850 m2
Gebouwhoogte: 2-3 bouwlagen
Plinthoogte: ca. 4,5m
Hoogteaccent: ca. 27m, inspelen op ritme van schijven langs de singel
Totaal m2 bvo nieuwbouw: ca. 8.250 m2
Hergebruik bestaande gebouwen
Geen woningen
Extra brug over singel voor enkel voetgangers

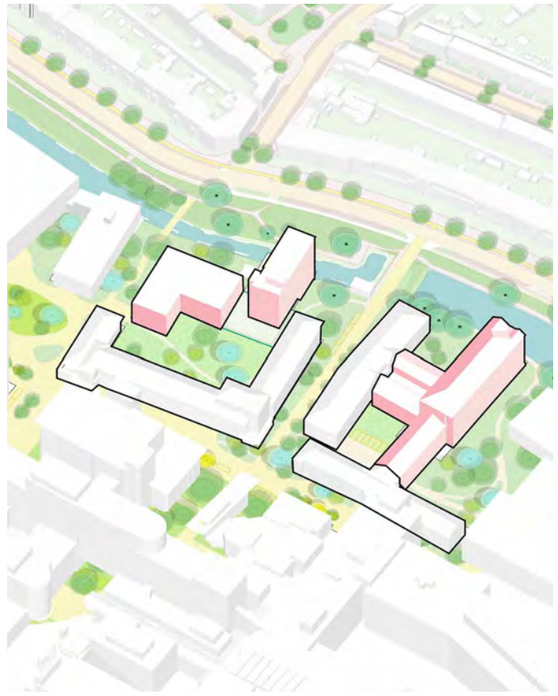
Oppervlakte bouwveld B: ca. 4.950 m2
Gebouwhoogte: 2-3 bouwlagen
Plinthoogte: ca. 4,5m
Hoogteaccent: ca. 27m, inspelen op ritme van schijven langs de singel
Totaal m2 bvo: ca. 9.750 m2
Hergebruik bestaande gebouwen
Geen woningen
Inpandige / gebouwde fietsenstalling circa 600 plaatsen
Minimaal aantal benodigde autoparkeer plekken op maaiveld (indicatie 6 stuks)

Oppervlakte bouwveld CLDR: ca. 7.450 m2
Gebouwhoogte:
max. 40m zijde PTCG
max. 18,5m zijde binnenring en Innovatieplein
max. 14 m zijde wetering
Plinthoogte: ca. 6m
Hoogteaccent: 40m, louter aan de ‘ kop’ van het hoogbouwdeel mag deze hoogte bereiken
Totaal m² bvo nieuwbouw: ca. 35.000 m2
Onderzoek hergebruik bestaande gebouwen
Geen woningen
Inpandige / gebouwde fietsenstalling: 1.500 plekken

Studie gebouwvormen

Nieuwbouw in tuin met schijfwerking aan singel

Alternatief behoud en hergebruik bestaande gebouwen in tuin

Referentie publieke ruimte en bebouwing

Ontwikkelperspectief Oostflank

Bebouwing A
De bestaande bebouwing heeft erfgoedwaarde. Het behoud van het Zusterhuis (tijdlaag 1925-1945) maakt de historische gelaagdheid van de Healthy Ageing Campus zichtbaar. De hoogbouw van de Zusterflat blijft als het mogelijk is behouden.De schijfwerking haaks op het water en het groen van de Petrus Campersingel blijft ook in eventuele nieuwbouw behouden. Op het binnenterrein kan een nieuw (laboratorium) gebouw geplaatst worden, het gebouw begeleidt een informele route zowel door de tuin als langs het Innovatieplein richting de singel. Het ensemble van oude en nieuwe gebouwen worden in samenhang ontworpen. Oud en nieuw kan architectonisch ‘botsen’ of ‘versmelten’. Aan de drie publieke zijden komen herkenbare entrees.

Bebouwing B
De bestaande bebouwing heeft erfgoedwaarde. Het behoud van het Triade gebouw (tijdlaag 1945-1955) aan de randen maakt de historische gelaagdheid van de Healthy Ageing Campus zichtbaar. De hoogbouw van het Triade gebouw op het binnenterrein blijft als het mogelijk is behouden, de schijfwerking haaks op het water en het groen van de Petrus Campersingel blijft ook in eventuele nieuwbouw behouden. Op deze ontwikkellocatie aan de binnenring ligt een belangrijke opgave in het creëren van een aantrekkelijke inpandige/ gebouwde fietsenstalling van circa 600 stallingsplekken. Deze stalling dient ook voor de gebruikers/bezoekers van het UCP. De informele route langs het water en de nieuwe tuin van de UCP wordt in stand gehouden. Het ensemble van oude en nieuwe gebouwen worden in samenhang ontworpen, oud en nieuw kan architectonisch ‘botsen’ of ‘versmelten’. Aan de twee publieke zijden komen herkenbare entrees.

Bebouwing ‘CLDR’
De bestaande bebouwing heeft erfgoedwaarde. Het bouwveld valt (grotendeels) over een cultuurhistorisch waardevol gebouw (het oude UCP), met een ritmiek en oriëntatie van bestaande gevelwanden die een relatie met de groenblauwe zone van de Wetering aangaan. Er is onderzoek nodig naar mogelijkheden voor behoud van de binnen het bouwveld gelegen waardevolle gebouwdelen om de historische gelaagdheid van de Healthy Ageing Campus zichtbaar te houden. De cultuurhistorische waarde van het meest zuidoostelijk gelegen paviljoen blijft behouden.

De wetering heeft een waterbergende functie. Het huidige watervolume moet behouden blijven. Indien het watervolume op deze plek af zou nemen, moet dat zo dichtbij mogelijk teruggebracht worden.

De maximale bouwhoogten zijn bepaald op basis van de relaties die de bouwdelen met de omringende bebouwing en omgeving aangaan. Het gebouw staat volledig op de rooilijn van de binnenring en het plein, waardoor deze buitenruimten door dit volume worden gedefinieerd.

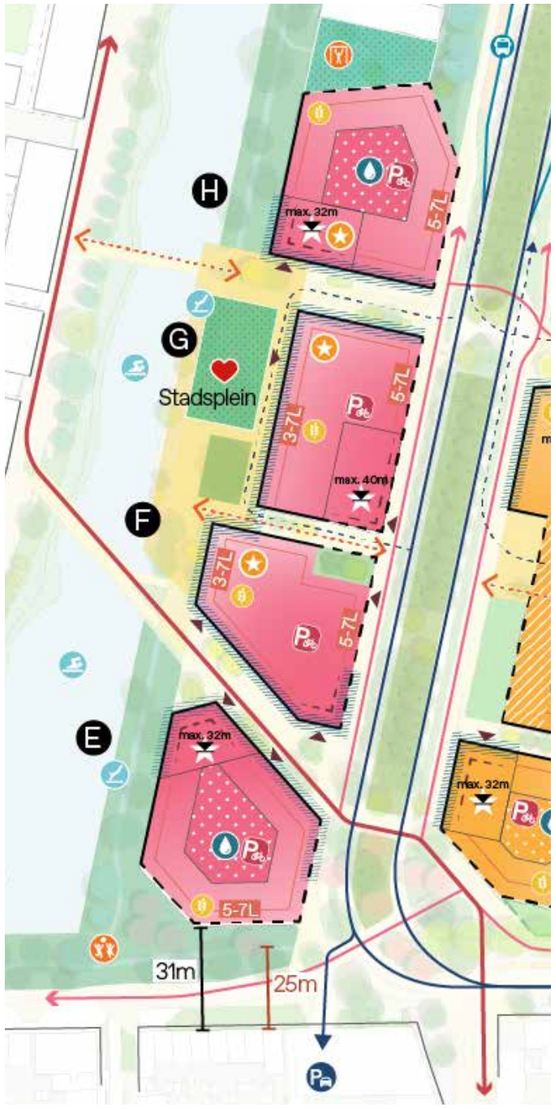
Het gebouw heeft zoveel mogelijk transparantie in de plint voor een goede relatie tussen begane grond en maaiveld. De hoofdentree is gelegen aan het (toekomstige) plein. De binnentuin is een groen landschap met een hoge gemeenschappelijke gebruikswaarde. Het gebouw heeft doorgangen naar de binnentuin: aan de zijde van het toekomstige plein, en aan de binnenring, en indien mogelijk ook aan de zijde van het Maggie’s Center/ PTCG. Deze doorgangen zijn op de begane grond.

De 1500 plekken voor fiets- en scooterparkeren bevinden zich inpandig.

De paviljoenen van het oude UCP in het groen van de wetering

Ontwikkelperspectief Bodenterrein

Essentiekaart Bodenterrein (legenda zie pagina 65)

Kwadrant gegevens
Oppervlakte bouwveld E+F+G+H: ca. 9.400 m2
Gebouwhoogte: oplopend 3-5-7 bouwlagen
Plinthoogte: ca. 3,5m
Hoogteaccent: ca. 32 en 40m
Totaal m2 bvo: ca. 44.500 m2
Met name woningbouw
Tevens locatie voor stadsvoorzieningen en ruimte voor functie werken
Nieuwe fietsbrug voor doorgaande fiets route
Extra brug over kanaal voor enkel voetgangers

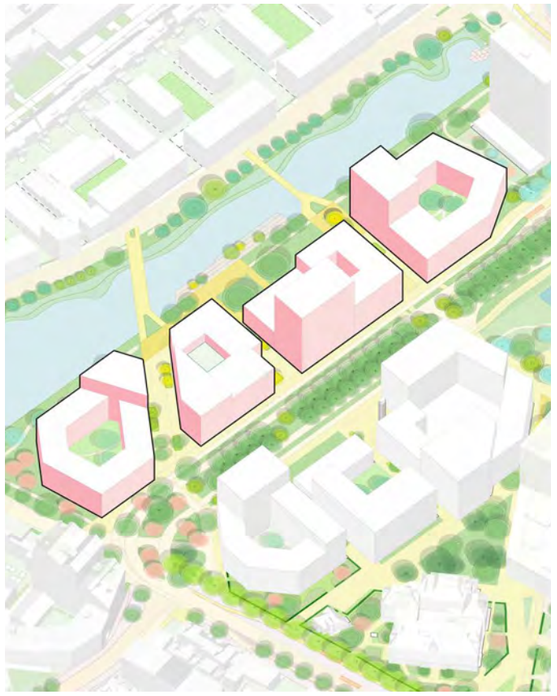
Ensemble van gebouwen
Het Bodenterrein vormt een schakel tussen de lange lijn van de Oosterhamrikkade (met bijbehorende nieuwe gebiedsontwikkelingen) en wordt middels de nieuwe buiten- en binnenring sterk verbonden met de Healthy Ageing Campus. Vanaf het noordoosten krijgt de stedelijke fietsroute langs het water een nieuwe brug richting de binnenstad, met zicht op de Martinitoren. De bestaande bomen van de Vrydemalaan blijven behouden. Meer en veilige oversteken zorgen ervoor dat het Bodenterrein en campus als één gebied gaan werken.

Er ontstaan drie bouwvelden:
Aan de oostzijde kan een bouwplot gerealiseerd worden waar nieuwbouw en de bestaande Libertas toren een gezamenlijke stadstuin omarmen. Deze tuin kan in de avond en nacht afgesloten worden en kan het bestaande free-run park opnemen. Een hoogteaccent markeert de stedelijke plek aan het water. Voorzieningen in de plint begeleiden de route van de binnenring naar het stadsplein. Een ranke voetgangersbrug in verlengde van de binnenring verbindt.

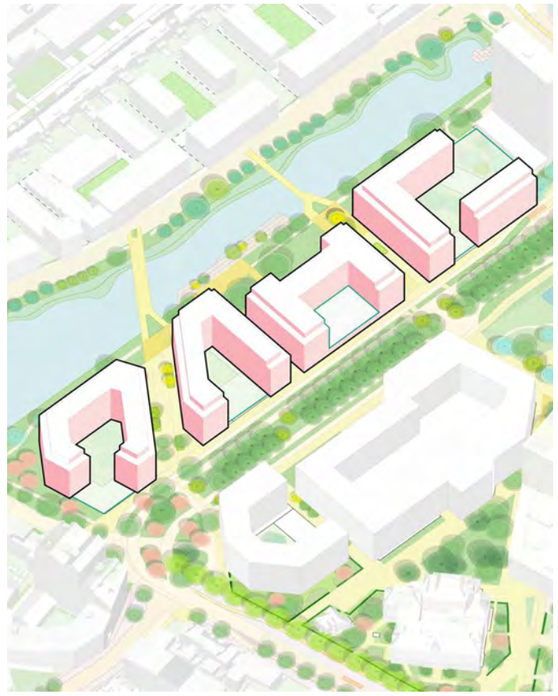
Het middelste bouwplot is opgespannen tussen twee bruggen en heeft een compacte gebouwdiepte (circa 35m). De typologie van een gesloten bouwblok met binnenhof ligt hier niet voor de hand. De gebiedsontwikkelaars worden uitgedaagd hier een bijzonder gebouwtypologie (atrium, collectieve middengang, U-vorm, etc.) te ontwerpen. Hiermee wordt het palet aan type woonvormen op de campus verrijkt. Dit speelt in op het aantrekken van verschillende doelgroepen. De plinten richten zich op het Stadsplein, als fijne plek aan het water. Hier kan een groter stedelijke voorziening landen (ook binnen de gebouwen). Op mooie zomerdagen zal het Stadsplein druk bezocht worden, de inrichting van de openbare ruimte speelt hierop in (o.a. tijdelijke fietsparkeerplekken). De gebouwen krijgen een alzijdig karakter, hoofdentrees liggen rondom. In het midden is ruimte voor een hoger bouwdeel, inspelend op de ritmiek van gebouwhoogtes op de campus in de stad.

Het meeste zuidelijke bouwplot ligt in de reeks van kleine en grote gebouwen in een tuin met groene hagen langs de Oostersingel / Bloemsingel. Het gebouw heeft een markante uitstraling aan de zijde van het kruispunt en heeft een vrije vorm. Het gebouw krijgt een alzijdige oriëntatie op deze mooi plek in de bocht van het water. Een hoogteaccent is mogelijk bij de aanlanding van de nieuwe fietsbrug. Hoofdentrees liggen aan de stedelijke fietsroute. Een groen binnenhof biedt ontspanning. Wanneer de binnentuin grenst aan de openbare ruimte wordt deze afgezoomd met een mooi hekwerk / tuinmuur.

Studie gebouwvormen

Variabele bouwhoogte met hoogte accenten

Alternatief bouwblokken in gelijke hoogte

Referentie publieke ruimte en bebouwing

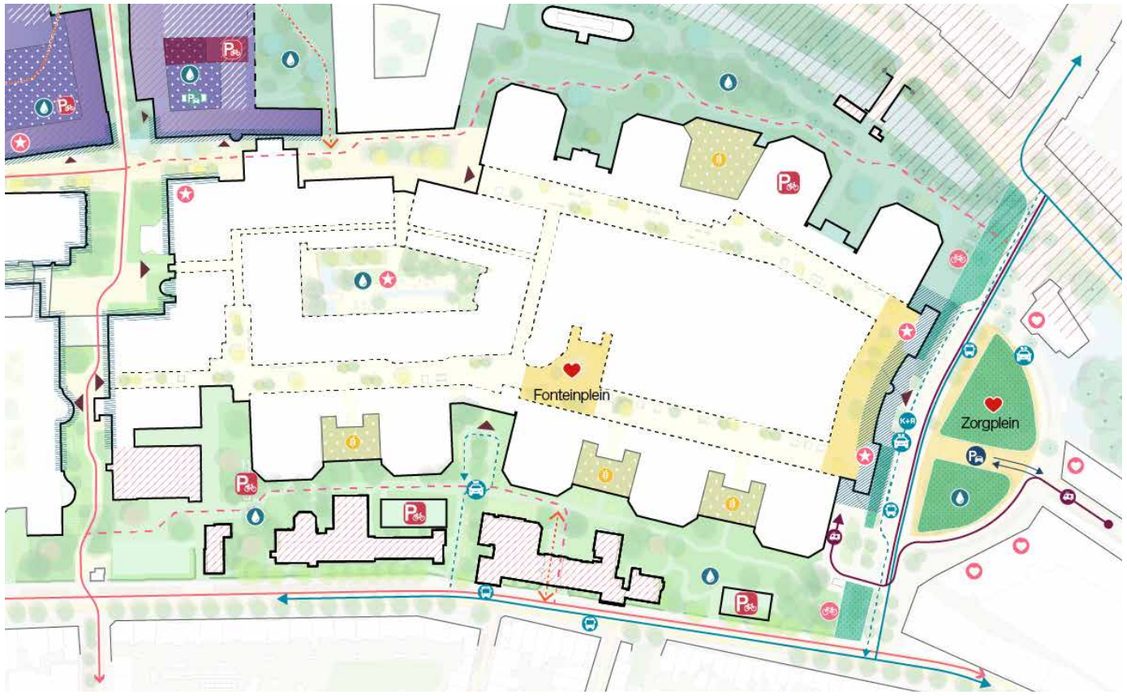

Ontwikkelperspectief Zuidpunt

Uitsnede plankaart - Ontwikkelperspectief Zuidpunt (legenda zie pagina 65)

In aansluiting op het Transformatieplan Structuurontwerp UB35 richt de gebiedsvisie zich op een sterke positionering van het UMCG-gebouw binnen de nieuwe groene campus. De binnenring van het Centraal Medisch Complex sluit naadloos aan op het netwerk voor langzaam verkeer. Bouwdelen oriënteren zich met uitnodigende plinten en entrees op de openbare ruimte. Waar mogelijk krijgen bestaande gebouwen met platte daken, vooral de lage bouwdelen, een groen dak.

Opgave

- Zoveel mogelijk groen en ruimte voor waterberging;
- Zo min mogelijk verharding t.b.v. brandweer, kleine autobusjes en taxi standplaatsen bij ingang Oostersingel;
- Inpassing circa 600 gebouwde fietsparkeerplekken in groene setting Oostersingel (footprint ci12m*37,5m of 15m*30m);
- Inpassing 200 fietsparkeerplekken op maaiveld aan Oostersingel – Hanzeplein;
- Inpassing 400 gebouwde fietsparkeerplekken t.b.v. nieuw ingerichte Verlengde Walstraat (footprint ci12m*25m of 15m*20m);
- Verplaatsen mortuarium naar huidige locatie logistiek plein;
- Inzetten op actieve / levendige plinten aan nieuw ingerichte Verlengde Walstraat;
- Inpassing minimaal aantal benodigde parkeerplekken op maaiveld (indicatie 6 stuks auto/ambulance bij ingang noord) (indicatie 17 stuks taxi/autobusjes bij ingang Oostersingel);
- Vergroening van Hanzeplein tot gebruiksvriendelijk Zorgplein;
- Behoud en inpassing van karakteristieke gebouwen met erfgoed waarde.

Zuidpunt
Op oude foto's is te zien hoe het CMC tussen het bestaande stadsweefsel is opgebouwd. Het karakteristieke witte gebouw volgt het structuurplan uit de jaren '70 en is ontworpen door architect Kruisheer. In de jaren '90 krijgt het ziekenhuis een nieuwe hoofdentree aan het Hanzeplein, met een markante luifel van architect Patijn. Door dominante infrastructuur en veel verharding komt deze entree echter nauwelijks tot zijn recht. Aan de oost- en westzijde is door aanbouwen, noodgebouwen en fietsenstallingen een sterke verrommeling van de openbare ruimte ontstaan. De gebiedsvisie zet in op een herpositionering van het UMCG in een groene campus. Rondom het gebouw komen groene tuinen (buitenring) die het uitzicht vanuit de patiëntenkamers verbeteren, ontspanning bieden voor medewerkers en patiënten uitnodigen tot een ommetje. Herkenbare entrees ontsluiten zowel de buitenring als de binnenring, en maken de tuinen van binnenuit zichtbaar.

Het ziekenhuis is de komende jaren een continue bouwplaats. Voor het programma U35 is ruimte nodig voor tijdelijke voorzieningen, zoals OK's, bouwdirectie en aannemersverkeer. Naast de verbetering van de interne verkeersstructuur via een hoofdcircuit (de binnenring), stelt de gebiedsvisie de kwaliteit van de buitenruimte centraal, en hoe de verschillende programmaonderdelen zich daartoe verhouden. De binnenring van het Centraal Medisch Complex krijgt een eenduidige inrichting met herkenbare beplanting, verharding, kleur en vorm, in aansluiting op de buitenring, in aansluiting op de van de Antonius Deusinglaan. De compositie van lage historische gebouwen (metselwerk) met de setback van het hogere witte structuralistische gebouw wordt versterkt door de vergroening van de tussenruimte, ingericht als verblijfsruimte. Het historische hekwerk markeert de klimaatadaptieve siertuinen, zonder de campus af te sluiten.

Referentie publieke ruimte en bebouwing

Sleutelprojecten

Om de gewenste ruimtelijke kwaliteit van de campus in 2040 te realiseren, zijn enkele gerichte ingrepen nodig. Zo is het verplaatsen van het logistieke plein essentieel om de Verlengde Walstraat te transformeren tot een aantrekkelijke en veilige route voor voetgangers en fietsers. Ook het zorgvuldig positioneren en vormgeven van fietsenstallingen draagt bij aan een overzichtelijke en uitnodigende openbare ruimte.

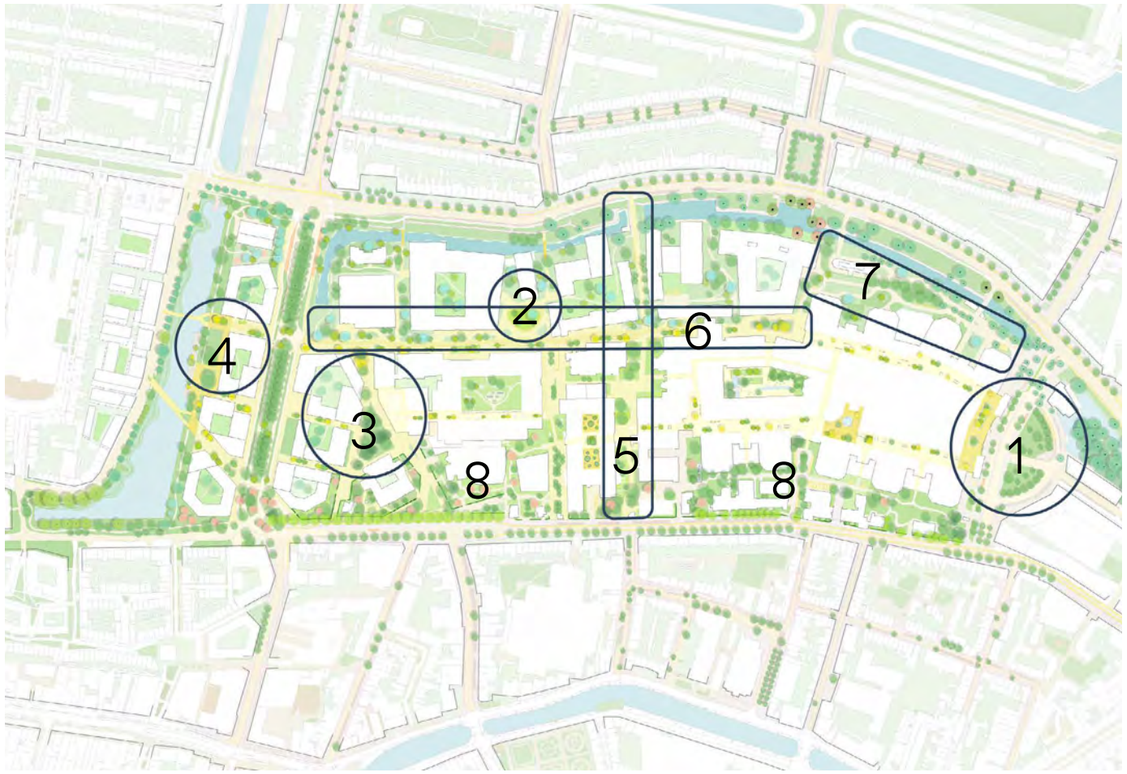
Daarnaast is het van belang de identiteit van de verschillende pleinen te versterken, zodat zij als verbindende schakels functioneren tussen bestaande en nieuwe gebouwen. Dit biedt ruimte voor het maken van duidelijke en goed toegankelijke hoofdentrees.

Verder wordt ingezet op het versterken van het groene, lommerrijke karakter van de buitenring, met plekken om te verblijven en tot rust te komen. Tegelijk wordt gewerkt aan de herkenbaarheid en verblijfskwaliteit van de binnenring, zowel in de buitenruimte als in de entrees en plinten van de gebouwen, om zo de samenhang en het uitnodigende karakter van de campus als geheel overtuigend neer te zetten.

De sleutelprojecten die deel uitmaken van de gebiedsvisie zijn:

1. Zorgplein
2. Innovatieplein
3. Noordplein
4. Stadsplein
5. Verlengde Walstraat
6. Binnenring
7. Essentie buitenring Petrus Campersingel
8. Essentie buitenring Oostersingel

De sleutelprojecten worden uitgewerkt in de volgende fase, na vaststelling van de gebiedsvisie. De realisatie van de sleutelprojecten zorgt ervoor dat er een stevig raamwerk van verbindingen en pleinen wordt neergezet. Binnen dit kwalitatieve raamwerk kunnen deelgebieden verder uitgewerkt worden. Voor het Bodenterrein, Noordpunt en Oostflank zal een stedenbouwkundig plan opgesteld worden.

Sleutelprojecten

Essentie Zorgplein
De huidige inrichting van het Hanzeplein is ontstaan vanuit complexe verkeersstromen, waardoor ingrijpende aanpassingen op korte termijn niet mogelijk zijn. Een quick win is het versmallen van de westelijke halve maan naar één rijbaan, waardoor ruimte ontstaat voor wachtende taxi's. De fietsenrekken worden verplaatst naar beide zijden van de hoofdentree, met maaiveldrekken voor kort bezoek en gebouwde stallingen voor langdurig gebruik. De vrijkomende kwadranten kunnen groen worden ingericht, met langs de halve maan een dubbele bomenrij voor een aantrekkelijker zicht vanuit de entreehal van het UMCG.

Voor een écht groen, rustig en patiëntvriendelijk zorgplein is meer nodig. Verdere stappen zijn onderzoek naar het optimaliseren van de parkeergarage (inclusief kiss & ride en taxi's) om bovengronds minder verharding nodig te maken. Ook biedt herontwikkeling van de overzijde, zoals het GGD-gebouw en de plinten, kansen voor extra ruimte 'op straat'. De ambitie is een directe relatie tussen gebouwen en parkruimte, waarbij het groen ook echt gebruikt wordt. De grote maat van het plein maakt bovendien verdichting aan de zuidzijde mogelijk (zie 'invloedsgebied' in kaartje p. 11).

Essentie Innovatieplein
Het Innovatieplein is dé plek voor ontmoeting, interactie en kennisuitwisseling. Het plein is groen en uitnodigend ingericht, met een mix van formele en informele zit- en ontmoetingsplekken die levendigheid stimuleren. Het Zusterhuis, het zuidoostelijke paviljoen van het voormalige UCP en het nieuwe CLDR-gebouw vormen samen de pleinwanden en activeren mede de ruimte. De uitwisseling van medewerkers tussen de omliggende gebouwen zorgt voor voldoende reuring op het plein. Denk hierbij aan een mogelijke kantine in het paviljoen van het voormalige UCP, die mensen uitnodigt om naar buiten te komen.

Essentie Noordplein
Het Noordplein is een levendig plein dat de stad Groningen verbindt met de Healthy Ageing Campus. Het maakt deel uit van de binnenring en vormt tegelijk een schakel in de buitenring met de gordel van tuinen. De openbare ruimte op en rond het Noordplein wordt op een zorgvuldige en esthetische manier ingericht, waarbij gebruik, klimaatadaptatie, duurzaamheid en beheer hand in hand gaan. Het Noordplein is ingericht voor voetgangers en nodigt uit tot verblijf. Fietsers worden subtiel naar de stallingen geleid via beplantingsvakken en logische paden. De omliggende (semi-)publieke gebouwen versterken de levendigheid en hebben elk een eigen tuin die bijdraagt aan de diversiteit van de ruimte. Door de transparante plinten loopt de publieke ruimte van buiten naar binnen door. Het plein sluit bovendien goed aan op het busstation Bloemsingel en is een herkenbare toegang tot de campus. Looproutes langs de randen houden het midden vrij voor gebruik. Hoogteverschillen, schaduwrijke bomen en zitplekken vergroten de verblijfskwaliteit.

Essentie Stadsplein
Op het Bodenterrein, aan de zuidzijde van het Oosterhamrikkanaal, ontstaat een bijzonder Stadsplein gelegen aan het water. De openbaar toegankelijke kade wordt in ere hersteld volgens het historische karakter van het Oosterhamrikkanaal. Een ranke voetgangersbrug, als verlengde van de binnenring, verbindt de campus met de overzijde van het kanaal en maakt deze plek goed bereikbaar. De plinten van de omliggende gebouwen openen zich naar het Stadsplein en bieden ruimte voor stedelijke voorzieningen. Het plein biedt ruimte voor recreatie en waterplezier, met onder andere een plek om te zwemmen in het kanaal. Dit maakt het Stadsplein tot een levendige ontmoetingsplek aan het water. Op zomerse dagen zal het hier bruisen van de activiteit; de inrichting van de openbare ruimte speelt hierop in met onder meer tijdelijke fietsparkeerplekken en uitnodigende verblijfsruimtes.

Essentie Verlengde Walstraat
De Verlengde Walstraat wordt gedomineerd door verkeer en mist verblijfskwaliteit. Ondanks intensief gebruik door voetgangers en fietsers ontstaan er regelmatig conflicten tussen verschillende verkeersstromen.
De route wordt een aantrekkelijke, veilige en groene verbinding door de campus, waar fietsers te gast zijn. Gebouwen liggen in het groen, krijgen een helder adres en levendige, actieve plinten aan de route. Om de stadsroute meer kwaliteit en openheid te geven, verhuist het mortuarium naar de locatie van het huidige logistieke centrum, met behoud van de aansluiting op het ondergrondse tunnelsysteem. Fietsenstallingen op maaiveld maken plaats voor inpandige of gebouwde voorzieningen, zowel in het bestaande bruggebouw als op een nieuwe locatie bij het huidige logistieke plein. De slagbomen aan de campusentree kunnen worden verwijderd.

Essentie Binnenring
De binnenring vormt de centrale, structurerende route van de campus en verbindt zorg en onderwijs, van het Oosterhamrikkanaal tot het Hanzeplein. Langs deze route liggen de vier pleinen, publieke voorzieningen, hoofdentrees en de voorkanten van gebouwen. De voetganger staat centraal. De binnenring krijgt een herkenbare, eenduidige inrichting met herkenbare beplanting, verharding, kleuren en inrichtingselementen.

Essentie Buitenring Petrus Campersingel
De buitenring is een ontspannen groene overgangszone met ruimte voor beweging, flora, fauna en klimaatadaptatie. De inrichting van de buitenring is afgestemd op het grotere groenblauwe raamwerk van de stad. Belangrijke opgaven:
- Koesteren van het beschermd stadsgezicht en het cultuurhistorisch waardevolle paviljoenensemble.
- Versterken van de wisselwerking tussen de binnentuinen en de wetering.
- Verbinden van het groen, van de singel tot aan de binnenring.
- Integrale opgave voor waterberging, boombeplanting en het beperken van verharding.
- Mogelijkheid voor een informele wandelroute door de binnentuinen.
- Alzijdige gebouwen in een groene setting.
- Groene daken op de laagbouw tussen de beddenhuizen.
- Zorgvuldige inpassing van een mogelijke logistieke hub aan de oostzijde van het CMC.
- Minimale inzet van asfalt en een zo compact mogelijke toerit.

Essentie Buitenring Oostersingel
Langs de Oostersingel en Bloemsingel worden de historische paviljoenstructuren in het groen hersteld, in de vorm van een collectie van tuinen. Deze tuinen hebben een sterke relatie met het aangrenzende programma in de gebouwen en openbare ruimte. Door een gevarieerde en actieve programmering kunnen de tuinen van identiteit 'verkleuren', passend bij de behoeften van de verschillende gebruikers van de campus. Belangrijke opgaven:
- Rommelige fietsenstallingen op maaiveld opruimen.
- Zo min mogelijk asfalt toepassen, met een compacte toerit voor taxi's en minimaal parkeren van auto's en busjes op maaiveld.
- Tuinen herstellen en vergroenen met diverse, kleurrijke beplanting.
- Verblijfswaarde vergroten door wandelroutes, zitgelegenheden en een uitnodigende buitenruimte te creëren.
- Cultureel erfgoed, zoals villa's, zorgvuldig behouden en waarderen.
- Programma verrijken in wisselwerking met de stad, waarbij bijzondere gebouwen worden benut voor unieke functies.
- Integrale opgave voor waterberging, boombeplanting en het beperken van verhard oppervlak.
- Monumentale hekwerken omarmen bijzondere kruid- en bloementuinen.
- Op termijn: de Oostersingel verbeteren voor fietsers en voetgangers met meer groen, een herkenbare bushalte, versterkte verbindingen en veilige oversteekplaatsen.

Vervolg

Richting een ontwikkelstrategie
De gebiedsvisie vormt de basis voor het opstellen van een ontwikkelstrategie. In deze strategie vertalen we de gebiedsvisie naar een stedenbouwkundig plan, inclusief planning, fasering en businesscase. Deze stap is essentieel om enerzijds de spelregels voor vastgoedontwikkeling op de campus vast te leggen, en anderzijds om een investeringsbegroting op te stellen, inclusief een dekkingsvoorstel voor de aanpassing van de infrastructuur en de inrichting van het openbaar gebied.

De kaders voor de ontwikkeling van de Healthy Ageing Campus worden vastgelegd in het omgevingsplan. Dit omgevingsplan vervangt het bestemmingsplan Bodenterrein-UMCG uit 2010.

IV. Bijlage: Stedenbouwkundig Programma van Eisen

Historie

Sinds 1903 is de Healthy Ageing Campus gevestigd aan de Oostersingel in Groningen. De eerste paviljoens waren gelegen aan de rand van de historische stad, op de voormalige vestigingswerken en met uitzicht op de weilanden. Het ziekenhuis, ontstaan uit een fusie in 1851, bouwde voort op eerdere initiatieven om medici in de armenhuizen op te leiden. Naast patiëntenzorg speelden onderwijs en onderzoek een belangrijke rol. Geleidelijk breidde het ziekenhuis zich uit tot het huidige geïntegreerde complex. De stadsuitbreidingen van Groningen groeiden om het complex heen, waardoor het ziekenhuis als een eiland in de stad kwam te liggen. Sinds de jaren zestig is nieuwbouw alleen nog mogelijk door verdichting of sloop, wat een voortdurende cyclus van interne verhuizingen, sloop en modernisering in gang zette. In 120 jaar van permanente doorontwikkeling van de Healthy Ageing Campus zijn verschillende fases te onderscheiden: Fase 1 Paviljoens in het groen (1898-1925); Fase 2 Uitbreiding paviljoensziekenhuis (1925-1955); Fase 3 Structuurplan (1955-1975); Fase 4 Masterplan (1975-1997). De onderstaande tekst is een samenvatting van de Erfgoedstrategie Healthy Ageing Campus Groningen (maart 2025) van Steenhuismeurs. Zie bijlage 1 voor de uitgebreide cultuurhistorische analyse van Steenhuismeurs.

Fase 1 Paviljoens in het groen (1898-1925)
De Vestingwet van 1874 maakte een einde aan de vestinggordel rond Groningen, wat ruimte gaf voor stadsuitbreiding naar een plan van L.A. Brouwer. Aan de oostzijde van de stad werd in 1893 grond gereserveerd voor de nieuwbouw van het Algemeen Provinciaal, Stads- en Academisch Ziekenhuis (APSAZ), dat tot dan toe gevestigd was aan het Munnekeholm. Door de vergraving van de vestinggracht ontstond een kanaal dat de oostgrens van het terrein markeerde.
Architect J.J. van Nieukerken ontwierp een parkachtig ziekenhuisterrein met negen vrijstaande paviljoens, verbonden via tunnels. Deze opzet, geïnspireerd door 18e-eeuwse inzichten na de brand in het Hôtel-Dieu in Parijs, moest hygiëne en ventilatie verbeteren en het besmettingsgevaar beperken. Ziekenhuizen in de toekomst moesten voortaan worden uitgevoerd als ‘un machine à traiter les malades’. Dit vergde een specifieke opzet: situering buiten het stadsgewoel, een fysiek en mentaal gezonde omgeving voor de patiënt, monumentale architectuur en bovenal ventilatie en maatregelen tegen besmettingsgevaar. De paviljoens, elk ingericht als zelfstandig mini-ziekenhuis, lagen in een lommerrijke omgeving die diende als lustoord voor patiënten. Deze opzet is te zien in de afbeelding hieronder. De opzet vroeg echer veel ruimte, kende een complexe logistiek en bracht hoge bouw- en exploitatiekosten met zich mee.

Langs het Verbindingskanaal, dat de oude vestingcontouren volgde, stonden de paviljoens meestal in noord-zuidrichting. Grotere klinieken hadden een H-vormige plattegrond. Het terrein werd omgeven door hekwerk en groen, wat het parkachtige karakter versterkte.

Fase 2 Uitbreiding paviljoensziekenhuis (1925-1955)
In 1916 besloeg het ziekenhuisterrein 4,7 hectare, maar de groeiende ruimtebehoefte leidde in 1918 tot een aanpassing van het uitbreidingsplan. Het Verbindingskanaal zou worden gedempt en vervangen door een singel, met ruimte voor woningbouw aan de oostzijde en zo’n 10 hectare extra voor het ziekenhuis aan de westzijde. Tussen 1928 en 1930 werd een doorlopende bouwwand gerealiseerd, die samen met de singel in 2000 werd aangewezen als beschermd stadsgezicht. Architect H. Hoekstra ontwierp het stedenbouwkundig plan voor de uitbreiding, waarbij de paviljoenopzet werd voortgezet. Centraal kwam een 50 meter brede groenstrook, omgeven door een ringweg

1902; Plan van tuinen en wegen

met daaromheen nieuwe paviljoens, ontsloten via deze weg. Dit is te zien in de afbeelding rechtsboven.

De ontdekking van penicilline (1928) maakte compactere, hogere ziekenhuisbouw mogelijk doordat het besmettingsgevaar afnam. Tegelijk bleef het streven naar een ‘healing environment’ centraal staan. Het paviljoentype bleef tot ver na de Tweede Wereldoorlog gebruikelijk, ook in Groningen, al groeiden de paviljoens in omvang, hoogte en vaak in functie.
Tijdens het interbellum en in de wederopbouwperiode breidde het APSAZ sterk uit, waarbij de zone tussen het oorspronkelijke ziekenhuiscomplex en de Petrus Campersingel werd volgebouwd met paviljoens.
Door uitbreidingen en interne verhuizingen verdichtte het oudste deel van het ziekenhuis sterk, waardoor de landschappelijke kwaliteit afnam. Van de groene middenstrook tussen het oude en het nieuwe deel is niets over.

Fase 3 Structuurplan (1955-1975)
In de naoorlogse jaren zette de groei van het ziekenhuis sterk door, terwijl er voor nieuwbouw nauwelijks ruimte op het ziekenhuisterrein beschikbaar was. In 1955 werd een structuurplan opgeleverd door de architecten Hoekstra en Westerhout.

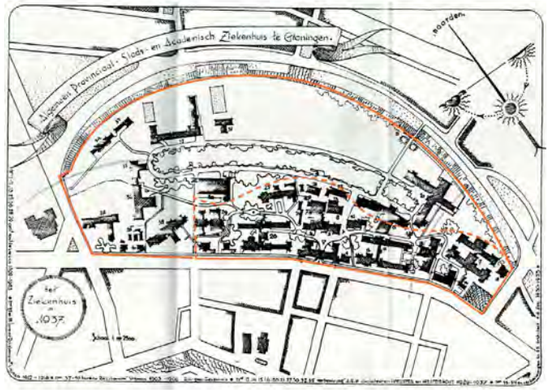
In de zorg was er een tendens om patiënten niet meer op specialistische eilanden te behandelen, maar de specialisten bij de patiënt samen te brengen. Operatiekamers en röntgenapparaten werden te duur en te specialistisch om ze in iedere kliniek te handhaven. Het alternatief was centralisatie. Dat gold, uit oogpunt van efficiëntie, ook voor de beddenhuizen. Toch hielden architecten vast aan de paviljoenopzet, uit kritiek op massale ziekenhuizen en vanwege de bestaande structuur in Groningen, waar ombouwen kostbaar en onpraktisch zou zijn. Na goedkeuring van het structuurplan, kregen Hoekstra en Westerhout de rol van supervisor.

Het structuurplan omvatte negen bouwprojecten, waarvan uiteindelijk vijf werden uitgevoerd. Overige bouwprojecten uit de jaren zestig werden ad hoc gerealiseerd. Tussen 1950 en 1965 groeide het ziekenhuis sterk, waarbij de beperkte ruimte leidde tot hoogbouw, met torens tot 13 verdiepingen. Tegelijkertijd maakte het groeiende autobezit steeds meer buitenruimte tot parkeerterrein, waardoor de menselijke schaal en de groene kwaliteit van het ziekenhuis als ‘healing environment’ steeds meer onder druk kwamen te staan. Deze situatie is te zien in de afbeelding rechtsonder. Het structuurplan van 1955 was bij oplevering eigenlijk al verouderd. Alleen de meest urgente bouwprojecten kwamen van de grond, maar de voorgestelde structurele ingrepen bleven uit.

Fase 4 Masterplan (1975-1997)
In de jaren zestig groeide de twijfel over de paviljoenopzet. Efficiëntere zorg vroeg om centralisatie van operatiekamers, radiologie, poliklinieken en beddenhuizen in één compact ziekenhuis. Tegelijkertijd werd, onder invloed van rijksbeleid, de scheiding tussen universiteit en ziekenhuis aangescherpt. Dit werd zichtbaar in de naamswijziging naar Academisch Ziekenhuis Groningen (AZG) in 1971 en in de ruimtelijke keuzes.

Om grip te krijgen op de toekomst ontwikkelde medisch rijksadviseur J. Wester vanaf 1967 een standaardprogramma dat schaalvergroting stimuleerde, wat botste met de Groningse wens voor kleinschaligheid en een autoluwe binnenstad (Doelstellingennota 1972). In tegenstelling tot de toen gangbare trend om ziekenhuizen naar de stadsrand te verplaatsen, besloot het AZG op de bestaande locatie te blijven, omdat uitbreiding hier mogelijk was zonder de zorg te onderbreken.

Deze keuze sloot aan bij de visie van de stichting Ziekenhuis Menselijk en Modern, die streefde naar centralisatie met behoud van menselijke maat. Architect Jan Kruisheer en Team 4 Architecten ontwierpen in 1975

Het ziekenhuis in 1937

Ziekenhuis maart 1972

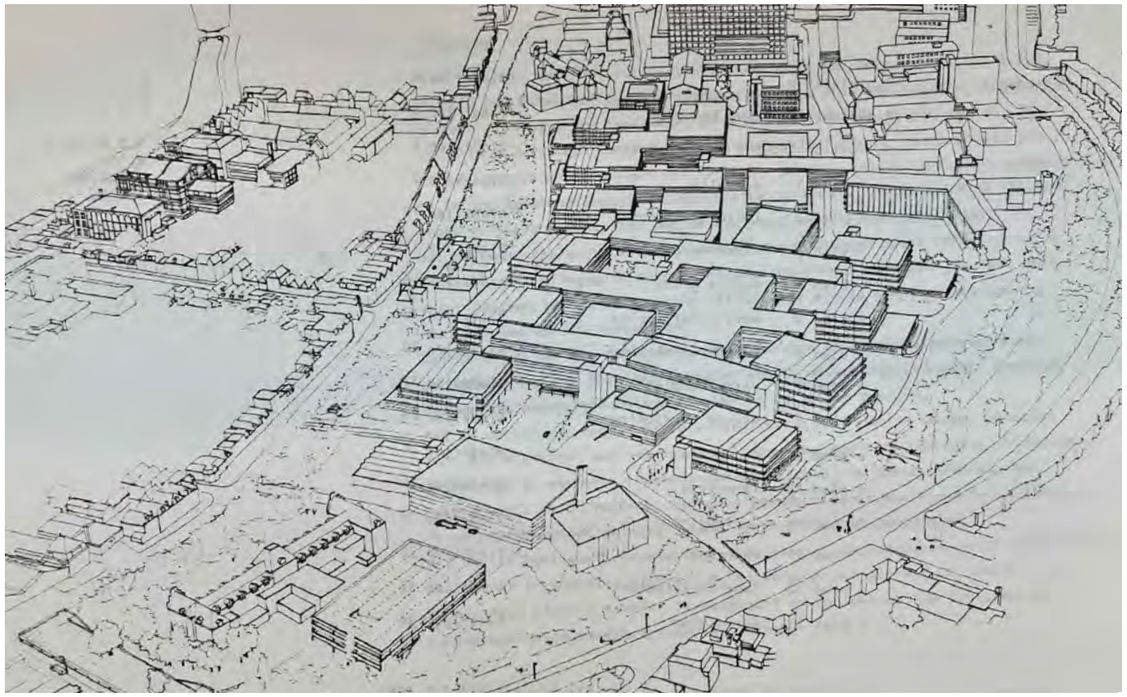
een ontwikkelingsplan met drie zones: het Centraal Medisch Complex (CMC), flanken met patiëntenzorg en het Medisch Wetenschappelijk Centrum (MWC) aan de noordzijde. Een grid van binnenstraten, ondergrondse tunnels en een 7,80-meter maatsysteem moesten flexibiliteit en helderheid bieden. In de afbeelding hieronder is te zien hoe het CMC geland is in de paviljoenopzet.

In de jaren tachtig werd het plan aangepast om kosten te besparen en beheer te vereenvoudigen. De open binnenstraten werden overkapt, entrees beperkt en ondergronds parkeren geschrapt. Zo kreeg het complex een gesloten karakter, met parkeerplaatsen rond het gebouw. Architectencombinatie AAA-AZG ontwierp het CMC, de poliklinieken en negen beddenhuizen. Binnen kregen de straten een lichte sfeer, met winkels, kunst en terrassen; buiten werd gekozen voor een strakke gevel met witte aluminium platen.

In 1988 voegde Wytze Patijn een hoofdingang met luifel en ondergrondse parkeergarage toe, waardoor het terrein heringericht kon worden en enkele historische gebouwen behouden bleven. In 1997 werd het ziekenhuis voltooid. Sinds 2005 vormt het UMCG — voortgekomen uit de fusie van AZG en de medische faculteit — een belangrijke kennis- en zorgcampus. Het masterplan uit 1975 vormt nog altijd de basis.

Huidige situatie
De rijke geschiedenis van de Healthy Ageing Campus vormt een stevige basis voor een toekomst vol innovatie. Wat begon als een paviljoenziekenhuis is in ruim een eeuw uitgegroeid tot een toonaangevend universitair medisch centrum, waar patiëntenzorg, wetenschappelijk onderzoek en onderwijs samenkomen. In de afgelopen decennia groeide het terrein uit tot de Healthy Ageing Campus, met nieuwe gebouwen zoals het Bruggebouw, het Research Laboratorium voor Microbiologie, het ERIBA, het Protonentherapiecentrum en recent het Universitair Centrum Psychiatrie. Deze ontwikkelingen versterkten de wetenschappelijke positie, maar lieten de heldere, oorspronkelijke opzet deels vervagen.

Tegelijkertijd is het stedelijke leven steeds dichter naar het terrein gekropen. De Kunstwerf, DOT, het stadsstrand en de tijdelijke studentenhuisvesting op het Bodenterrein brengen nieuwe dynamiek. Hier ligt een kans om de leefkwaliteit te versterken door de oude groenstructuur en de oorspronkelijke rol van de binnenstraten als schakel met de stad weer te herstellen. De Healthy Ageing Campus staat nu voor de uitdaging om deze historische gelaagdheid, de kennisinfrastructuur en het omliggende stadsleven samen te brengen. Zo groeit het terrein niet alleen uit tot een innovatief kennisdistrict, maar ook tot een open en verbonden stadswijk, waar gezondheid, onderzoek, onderwijs én het dagelijks leven hand in hand gaan.

Struktuurplan 1980

Retrus Campersingel: HAC en stad in verbinding

Gebiedsvisies

Het vastgestelde beleid dat relevant is voor de ontwikkeling van de Healthy Ageing Campus kan worden onderverdeeld in gebiedsvisies, algemeen beleid en gebiedsgericht beleid. Hieronder wordt de belangrijkste input uit de gebiedsvisies samengevat.

Structuur- en visieplan Bodenterrein UMCG (2007)
In 2007 heeft Kuiper Compagnons voor de gemeente en UMCG een integraal structuur- en visieplan voor het Bodenterrein en de noordzijde van het UMCG opgesteld. Het doel van het plan is om een basis te leggen voor de ontwikkelingsmogelijkheiden van het gebied als geheel en het toekomstige planologische kader.

In het structuur- en visieplan is destijds gekozen de Antonius Deusinglaan te verplaatsen naar wat nu de Vrydemalaan is. Zo ontstaan twee gebieden die aansluiten op de structuren van de stad. De Oosterhamrikkanaalzone wordt verlengd naar het Bodenterrein en wordt beter gerelateerd aan de binnenstad, en het terrein van het UMCG wordt vergroot tot aan wat nu de Vrydemalaan heet. Dit heeft als doel dat beide gebieden in hun herkenbaarheid en identiteit worden versterkt, en de ruimtelijke structuur van dit stadsdeel afgemaakt wordt.

Naast de “kanaalzone” als voortzetting van het Oosterhamrikkanaalzone wordt de Healthy Ageing Campus gezoneerd in drie delen:
- De parkzone, een zone met groen en water langs de Petrus Campersingel.
- De stedelijke kernzone, met een hoge dichtheid en stedelijke uitstraling.
- De zone langs de Oostersingel, met groen en objecten.

Volgens het structuur- en visieplan krijgt de campus aan de noordzijde een stedelijke mix en clustering aan functies. Zo worden wonen, dienstverlening, zorg, onderzoek, onderwijs en cultuur onderdeel van het gebied. Op het terrein staat een hoogwaardige en duurzame inrichting van het openbaar gebied centraal; gericht op een aantrekkelijke leef- en werkomgeving met verblijfskwaliteit en sociale veiligheid.

Bestemmingsplan (2010)
Het structuur- en visieplan van Kuiper Compagnons heeft geleid tot het bestemmingsplan uit 2010 zoals op de volgende pagina te zien. Waarbij opvalt dat er een extra plein is toegevoegd aan de Noordpunt.

Omgevingsvisie Levende Ruimte: De Groningse Leefkwaliteit voorop. Gemeente Groningen (2021)
Om ruimte te bieden aan de groei van de stad en tegelijkertijd de leefkwaliteit te verhogen heeft de gemeente in haar omgevingsvisie vijf belangrijke opgaven benoemd:
- Faciliteren van de groei: 250.000 inwoners in 2035. Aantal banen mee laten groeien (+21.000).
- De werkgelegenheid groeit mee in de stad en regio.
- Leefbaar, veilig en aantrekkelijk voor álle inwoners blijven.
- Energietransitie versnellen t.b.v. CO2-neutraal worden.
- De gezondste gemeente, waarin iedereen meedoet, blijven.

Levende Ruimte concreet i.r.t. Healthy Ageing Campus:
- De Healthy Ageing Campus als één van de ‘dynamo’s’ van de stad, waar dus geïnvesteerd in moet worden om de economie aan te jagen.
- Campus Groningen (Zernike Campus en de Healthy Ageing Campus) wordt samen met MBO-campussen Suikerzijde en Kardinge een drager van een gemengde gebiedsontwikkeling.
- Groei van de campussen Zernike Campus en Healthy Ageing Campus mogelijk maken om de (inter-) nationale concurrentiepositie te verstevigen.
- Scheppen van de juiste randvoorwaarden voor de vele studenten en kenniswerkers (Nederlands en internationaal).

Masterplan Campussen (2023)
Dit masterplan heeft als doel de langjarige versterking van het kennis- en innovatie-ecosysteem in de Metropoolregio Groningen, bekend om baanbrekend werk in energie, gezondheid en digitalisering. De Healthy Ageing Campus maakt deel uit van dit eosysteem. Het plan bevordert een hechtere samenwerking tussen de kennisclusters in het Noorden, met de RUG en het UMCG als vertegenwoordigers van de ‘Universiteit van het Noorden’ (UvhN).

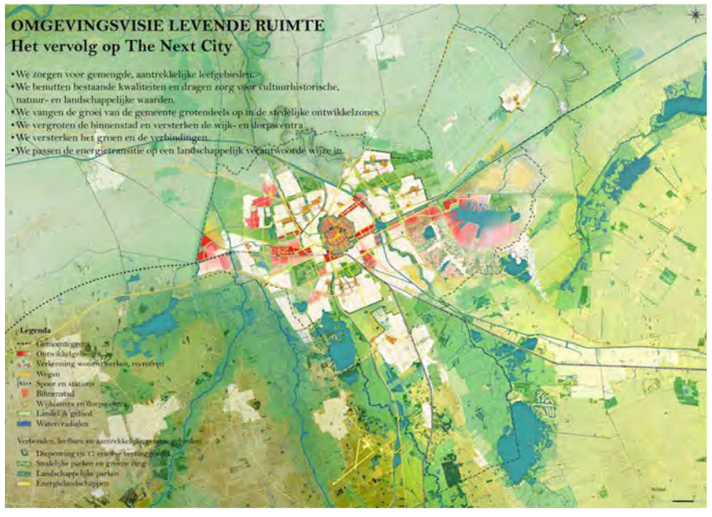
De UvhN, waaronder ook een aantal hogescholen en middelbaar beroepsonderwijs vallen, heeft een aantal uitgangspunten: brede welvaart, impact, noordelijk, innovatie-ecosysteem, regionaal. De campus is de plek waarin bedrijven en kennisinstellingen elkaar vinden om gezamenlijk te werken aan innovaties kennisontwikkeling en de realisatie van gezamenlijke faciliteiten en werkplaatsen. In het masterplan wordt de HEALTHY AGEING CAMPUS aangewezen als een kansrijke locatie voor fysieke ontwikkeling. Daarnaast stelt ze een viertal actielijnen op om met de campussen aan te werken de komende jaren:
- Formuleren ambitie en strategie.
- Experimenteerruimte in pilotfase.
- Programmering op tactisch niveau.
- Structurele campus supportorganisatie.

Structuur- en visieplan UMCG, Kuiper Compagnons

Bestemmingsplan (2010)

Omgevingsvisie Levende Ruimte: De Groningse Leefkwaliteit voorop. (2021)

Algemeen beleid

Hieronder volgt een samenvatting van het algemene gemeentelijke beleid dat van toepassing is op de ontwikkeling van de Healthy Ageing Campus.

Healthy Ageing
Leidend voor het gezondheidsbeleid van Groningen is de Healthy Ageing Visie. Deze visie heeft de gemeente opgesteld in samenwerking met UMCG, RUG, Hanze en Healthy Ageing Network Northern Netherlands (HANNN). In de Healthy Ageing Visie staan zeven kernwaarden centraal: Actief Burgerschap, Bereikbaar Groen, Actief Ontspannen, Veiligheid, Gezond Verplaatsen, Gezond Bouwen en Gezonde Voeding. Deze kernwaarden zijn relevant voor beleidsprogramma's van de gemeente en de samenwerking met de kennisinstellingen en gezondheidsorganisaties in de stad.

Ook op de ontwikkeling van de Healthy Ageing Campus zijn de kernwaarden van toepassing. Door zorg, onderwijs en opleiding, onderzoek en ondernemerschap onlosmakelijk te verbinden met het stedelijk leven wordt een omgeving gecreëerd waarin mensen langer gezond en gelukkig kunnen leven.

Samengevat:
- Op de Healthy Ageing Campus wordt de toekomst van Gezond Leven niet alleen onderzocht, maar ook daadwerkelijk beleefd.

Economie
De Healthy Ageing Visie richt zich niet alleen op het bevorderen van gezondheid onder inwoners en het vergroten van de aantrekkelijkheid van de stad, maar draagt ook bij aan de concurrentiekracht, het vestigingsklimaat en de werkgelegenheid van Groningen. Daarmee raakt de visie ook aan het economisch programma van de campus.

De Life Sciences-sector is de snelst groeiende sector in Noord-Nederland, vooral in Groningen, en omvat kruisbestuivingen met sectoren zoals IT, technologie, Agro & Food en Big Data. In Groningen faciliteren we deze groei in de bestaande stad o.a. door te verdichten op de Zernike en Healthy Ageing Campus. Functiemenging is hierbij het uitgangspunt, niet alleen om het innovatie-ecosysteem te versterken, maar ook om sociale cohesie en kansengelijkheid te bevorderen en levendigheid te creëren.

Samengevat:
- Groningen wil haar rol als economische motor van Noord-Nederland actief versterken. Daarin speelt de ontwikkeling van de Healthy Ageing Campus een prominente rol.
- Bij het faciliteren van de groei van de stad is functiemenging het uitgangspunt.

Wonen
Bouwen, bouwen en nog eens bouwen – maar altijd met oog voor kwaliteit. Dat is de belangrijkste doelstelling van het gemeentelijk beleid voor wonen. Door het toevoegen van nieuwe woningen neemt de druk op de woningmarkt af en ontstaan er meer mogelijkheden voor inwoners om een passende woning te vinden. Het streven is een ongedeelde gemeente te zijn waar iedereen een plek kan vinden. Daarom ligt de focus op gemengde wijken en is er aandacht voor diverse doelgroepen.

Op de Healthy Ageing Campus doet zich een unieke kans voor om versneld woningen te bouwen voor jongeren, ouderen, mensen met een zorgvraag, maar ook voor medewerkers van UMCG en RUG die bijdragen aan het versterken van het innovatie-ecosysteem.

Samengevat:
- Door het toevoegen van woningen op de Healthy Ageing Campus wordt bijgedragen aan het verminderen van de druk op de woningmarkt.
- Er is aandacht voor doelgroepen met een zorgvraag en een binding met de Healthy Ageing Campus.

Leefkwaliteit
Meer aandacht voor leefkwaliteit draagt bij aan het welbevinden van mensen. Meer groen, meer openbaar gebied en een prettig leefklimaat stimuleren werkgelegenheid en gezondheid. Het verhogen van de leefkwaliteit is van veel factoren afhankelijk, meest relevant voor de ontwikkeling van de Healthy Ageing Campus zijn groen, klimaat en erfgoed.

Groen
De gemeente heeft de opgave om te vergroenen gezien het belang van natuur voor de leefbaarheid, klimaatadaptatie en sociale cohesie in de stad. Door te sturen op de kwantiteit, kwaliteit en bereikbaarheid van groen wordt de leefkwaliteit van mens en dier verhoogd. Gelegen langs de Wetering en het Oosterhamrikkanaal is de Healthy Ageing Campus een belangrijke schakel in het groenblauw raamwerk van Groningen. Door het groen op de campus te verbinden met dit raamwerk wordt het ecologisch en recreatief stadslandschap versterkt. Inzet bij de inrichting van de campus is minder ruimte voor auto's en meer ruimte voor ontmoeting, beweging en natuur. Zo draagt de campus bij aan een lang en gezond leven voor mens en dier.

Samengevat:
- Het groenblauw raamwerk van Groningen vormt de basis voor de ontwikkeling van de Healthy Ageing Campus.
- Het verdichten en vermengen van de campus wordt gecombineerd met meer groen en openbaar gebied.

Klimaat
Klimaatbestendigheid staat bij nieuwe ontwikkelingen hoog op de agenda. Steeds vaker merken we dat het klimaat verandert. Het wordt warmer en droger, en we krijgen vaker te maken met hevige regenval en ander extreem weer.

Om Groningen in 2050 klimaatbestending te maken, zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:
- Wateroverlast voorkomen;
- Hittestress voorkomen en verminderen;
- Ruimtelijke kwaliteit verbeteren;
- Kwetsbare groepen extra beschermen.

Juist op de Healthy Ageing Campus, waar zorg wordt verleend en mensen studeren, werken en wonen is het belangrijk om hittestress zoveel mogelijk te beperken. In het uitvoeringsprogramma Klimaatbestendig Groningen wordt de campus aangemerkt als een urgente locatie. Dit komt niet alleen door het risico op het ervaren van hittestress, maar ook doordat de Oostersingel kwetsbaar is voor wateroverlast. Bij hevige regenval kan hier veel water op straat komen te staan, wat de bereikbaarheid van het UMCG in gevaar brengt. Daarom is het noodzakelijk om snel actie te ondernemen en campus en omgeving klimaatbestendig te maken.

Samengevat:
- Het openbaar gebied van de Healthy Ageing Campus wordt zo groen mogelijk ingericht.
- Om het UMCG bij hevige regenval bereikbaar te houden wordt het hemelwater op en rondom de campus zoveel mogelijk vastgehouden en vertraagd afgevoerd.

Erfgoed
We koesteren het Groninger erfgoed omdat het bijdraagt aan de aantrekkelijkheid van de gemeente en ervoor zorgt dat inwoners zich ermee verbonden voelen. Het erfgoedbeleid van de gemeente richt zich op het verankeren en verbijzonderen van nieuwe ontwikkelingen door de waarde en potenties van erfgoed centraal te stellen. Refereren aan het verleden kan trots en onderscheidend vermogen toevoegen.

Het gebied dat we nu aanduiden als de Healthy Ageing Campus heeft een rijk verleden. De monumentale groenstructuur van de wetering, het beschermd stadsgezicht Petrus Campersingel en de karakteristieke panden op de campus vormen bijzondere cultuurhistorische waarden. De opgave is erin gelegen om deze waarden zichtbaar en beleefbaar te maken.

Samengevat:
- Op de Healthy Ageing Campus worden de cultuurhistorische waarden gecombineerd met moderne nieuwbouw, dit maakt de campus aantrekkelijk en zorgt dat Groningers zich ermee verbonden voelen.

Mobiliteit
Extra woningen, banen en bezoekers leiden tot extra mobiliteit van, naar en binnen Groningen. Om de groei van de mobiliteit in goede banen te leiden en bij te dragen aan de ambitie om een aantrekkelijke leefomgeving te creëren geeft de gemeente prioriteit aan actieve mobiliteit boven de auto. Inzet is een doorwaadbare stad te zijn waar fietsen en lopen de makkelijkste en snelste manieren zijn om je te verplaatsen. Lopen, fietsen en openbaar vervoer zijn cruciaal om de stad bereikbaar te houden, zonder deze vervoersmiddelen loopt de stad vast. Met de uitvoering van de mobiliteitsvisie wordt de stap gemaakt van verkeersruimte naar leefruimte, waarbij het openbaar gebied ingericht wordt volgens de principes van de Leidraad Openbare Ruimte.

Om de Healthy Ageing Campus onderdeel te maken van de doorwaarbare stad garanderen we de goede OV bereikbaarheid van de campus en investeren we in fiets- en voetpaden. Zo wordt lopen van en naar OV haltes gestimuleerd en worden de omliggende wijken beter met de campus verbonden. Goede oost-west verbindingen over de campus zijn van belang enerzijds om de campus makkelijk en snel te bereiken en anderzijds om de Oosterparkwijk met de binnenstad te verbinden.

Samengevat:
- Om het aantal auto's en het gebruik ervan te ontmoedigen, geven we op en rondom de Healthy Ageing Campus ruim baan aan het OV, de fietser en voetganger.

CO2 neutraliteit
Groningen heeft als doel in 2035 CO2-neutraal te zijn. Om de energietransitie te versnellen, is een routekaart opgesteld met strategische keuzes. Energie wordt zoveel mogelijk lokaal opgewekt, direct gebruikt of opgeslagen. Gebouwen op de Healthy Ageing Campus zijn ontworpen met energie-efficiëntie in gedachten. Voor het verwarmen en koelen van de gebouwen wordt gebruik gemaakt van een duurzaam (bodem) energiesysteem en bij de keuze van bouwmaterialen wordt de impact op het klimaat en de CO2-uitstoot geminimaliseerd.

Samengevat:
- De gebouwen op de Healthy Ageing Campus zijn zo energie-efficiënt mogelijk.
- Op de campus wordt waar mogelijk gebruikgemaakt van lokaal opgewekte duurzame energie.

Gebiedsgericht beleid

Aansluitend op de gebiedsvisies en het algemene beleid wordt hieronder de relevante input uit het gebiedsgerichte beleid samengevat.

Structuurplan ADL-Complex, Rijksuniversiteit Groningen, KAAN Architecten
Het huidige ADL-complex bestaat uit een conglomeraat van negen gebouwdelen die door de jaren heen aan elkaar zijn gebouwd. Hieraan is in 2024 het Anda Kerkhoven Onderwijscentrum toegevoegd als nieuwe entree voor het onderwijs- en onderzoeksdeel van de campus.

Kenmerkend voor het ADL-complex is de aaneenschakeling van gebouwen, programma's en gebruikersgroepen. Het is wenselijk om de gebouwen van het ADL-complex ruimtelijk beter op elkaar aan te sluiten zodat de verschillende programma's en gebruikersgroepen samenkomen en er meer ruimtelijke logica ontstaat. Om dit ruimtelijk te faciliteren is door KAAN en Felixx een voorstel gemaakt waarin een ruimtelijke en functionele visie op het ADL-complex ligt. Verbetering van de ruimtelijke structuur, doorwaadbaarheid en vindbaarheid, onder andere in de vorm van een binnenring, vormen een belangrijk onderdeel van de visie.

De binnenring zorgt voor een vanzelfsprekende hoofdroute vanaf de nieuwe foyer van het Anda Kerkhoven Onderwijscentrum tot de binnenstraat van het CMC-gebouw en legt daarmee een betere verbinding met de rest van de campus. Vanaf deze hoofdroute is toegang tot de verschillende gebouwdelen, patio's en werkplekken. De patio's wordt nieuw leven ingeblazen en worden zo het hart van het complex. De binnenring en studieplekken worden direct gekoppeld aan de patio's waardoor de relatie tussen binnen en buiten versterkt wordt. De studenten worden verschillende studieplekken geboden; van rustige concentratieplekken voor zelfstudie tot dynamische plekken voor groepen.

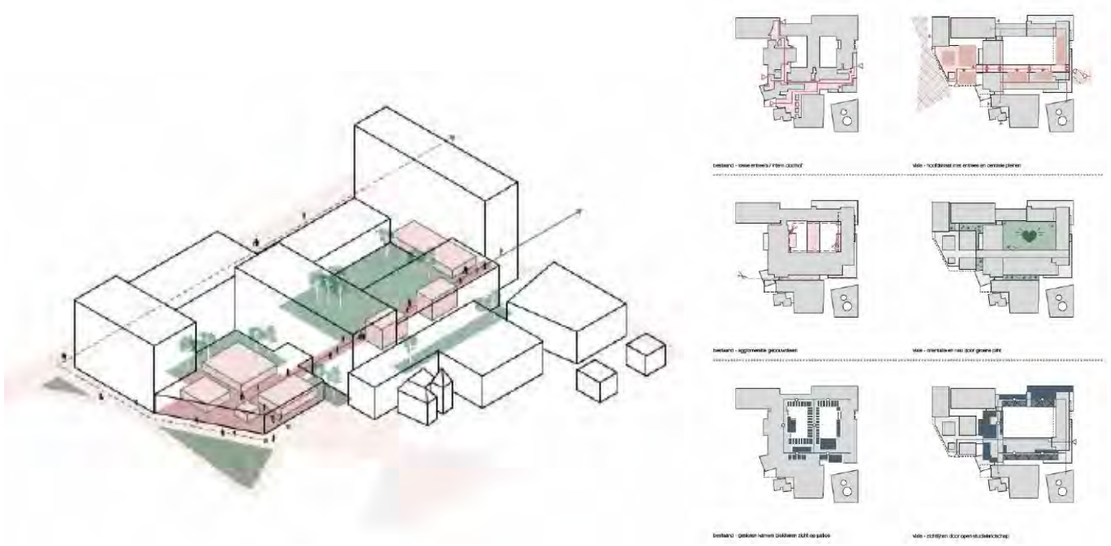
Samenvatting:
- Verbetering van de ruimtelijke structuur, doorwaadbaarheid en vindbaarheid.
- Een hoofdroute in de vorm van een binnenring die met het stedelijk weefsel verbind.
- Groene patio's zijn het hart van het complex.

UB35 Transformatieplan Structuurontwerp (GAF) (2022)
Het structuurplan is bedoeld als richtinggevend kader voor de verdere uitwerking en uitvoering van de grootschalige transformatie ('UMCG Bouwt 2035') van het UMCG-complex, met name het Centraal Medische Complex (CMC).

De basis van het structuurplan is de verbeterde structuur van het CMC met een nieuw hoofdcircuit, om de oriëntatie in het ziekenhuis te verbeteren. Er wordt onderscheid gemaakt tussen hoofdverkeer en afdelingsverkeer. De entrees naar de afdelingen worden duidelijker gepositioneerd en gemarkeerd.

Belangrijke 'spelregels' in dit plan zijn als volgt:
het scheiden van de grootste patiëntengroepen - klinische en poliklinische patiënten - om specifieke patientenomgevingen te creëren; hoofdverkeer beweegt zich niet over de afdelingen; en de afdelingen worden zo compact mogelijk gemaakt om wijdlopigheid te voorkomen.

Samenvatting:
- Richtinggevend voor de transformatie van het UMCG-complex.
- Verbeteren van de interne verkeersstructuur door middel van een hoofdcircuit.

Structuurplan ADL-Complex, Rijksuniversiteit Groningen, KAAN Architecten (2002)

UB35 Transformatieplan Structuurontwerp (GAF) (2022)

Kwaliteiten en kansen

Op basis van de huidige situatie, de historische ontwikkeling en het vastgesteld beleid worden hieronder de kwaliteiten van de Healthy Ageing Campus benoemd die als basis dienen voor verdere ontwikkeling.

Aanwezigheid beschermd stadsgezicht en erfgoed
De Healthy Ageing Campus heeft een rijke traditie in zorg, onderwijs, opleiding, onderzoek en innovatie, zichtbaar in karakteristieke gebouwen die de campus een unieke identiteit geven. Sommige gebouwen voldoen niet meer aan moderne eisen, echter bieden kansen om de historie te behouden. Binnen de Healthy Ageing Campus bevinden zich karakteristieke panden en een beschermde stadsgezicht. Renovatie van deze panden kan het behoud van de historische gelaagdheid combineren met vernieuwing. Bovendien draagt de kunst in de openbare ruimte bij aan de kracht en herkenbaarheid van de verschillende historische lagen en geeft het een impuls aan de verblijfskwaliteit van de openbare ruimte. Tot slot is het bij nieuwe bouwplannen van belang om het erfgoed mee te nemen. Hierbij ligt de nadruk op het behoud van karakteristieke panden waar het kan en als het niet anders kan, bij sloop of transformatie, het hergebruiken van materialen.

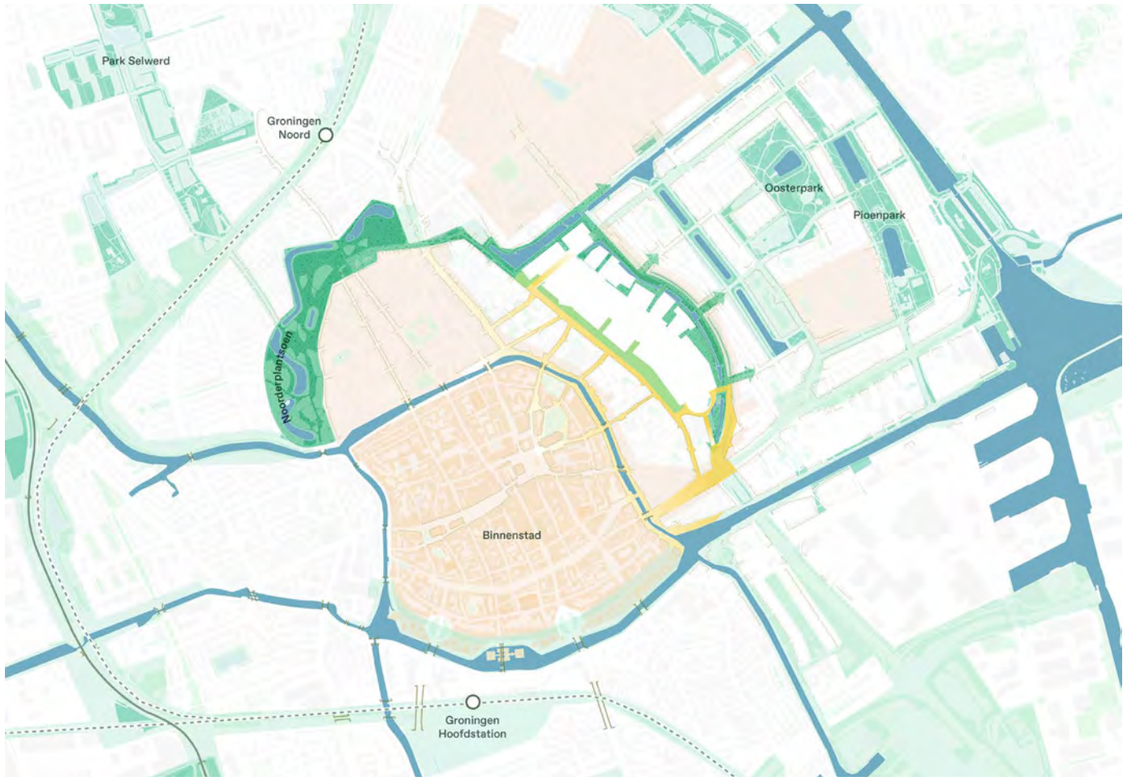
Belangrijke kwaliteiten waar we op voortbouwen:
- De Healthy Ageing Campus kent een bijzondere historische gelaagdheid die zichtbaar is in de karakteristieke panden en de openbare ruimte.
- Er bestaan een goede balans tussen behoud en vernieuwing.

Ligging in groenblauw raamwerk van de stad
De Healthy Ageing Campus maakt deel uit van het groenblauwe netwerk van Groningen. We zetten in op het versterken van de groenblauwe verbinding tussen het Noorderplantsoen, het Oosterhamrikkanaal, de wetering en het Eemskanaal. Hoewel het openbaar groen op de campus momenteel schaars is, verdienen de bestaande groene elementen, zoals de restanten van de historische parkstructuur langs de Oostersingel en de wetering, bescherming en versterking. De groenblauwe ruimte langs de wetering vormt daarbij een inspiratiebron voor een vergelijkbare kwaliteit bij het Oosterhamrikkanaal. Tegelijkertijd biedt de campus volop kansen voor verdere vergroening, ter verbetering van de verblijfskwaliteit voor fietsers en voetgangers, het tegengaan van klimaatverandering en het bevorderen van biodiversiteit. Daarnaast kan het versteende Hanzeplein uitgroeien tot een groene, uitnodigende hoofdentree van het UMCG.

Belangrijke kwaliteiten waar we op voortbouwen:
- De Healthy Ageing Campus is onderdeel van het groenblauwe netwerk van Groningen.
- Overgebleven elementen van de historische parkstructuur zijn deels zichtbaar in de openbare ruimte.
- Op het versteende Hanzeplein is ruimte tot vergroenen.

Ligging nabij de binnenstad
De Healthy Ageing Campus is strategisch gelegen aan de rand van de binnenstad en daarmee goed bereikbaar. De directe omgeving wordt gekenmerkt door brede straten, waarvan de profielen grotendeels zijn ingericht op autoverkeer, vaak met vrijliggende fietspaden. Een uitzondering vormt de Oostersingel, waar een fietsstrook wordt toegepast. De campus ligt aan belangrijke autowegen, met directe verbindingen naar de ringweg en parkeergelegenheid in parkeergarages op het Hanzeplein (P-Zuid) en Antonius Deusinglaan (P-Noord). Bovendien ligt de campus te midden van een stedelijke context met diverse voorzieningen, winkels, horeca en culturele instellingen zoals de tijdelijk DOT en de Kunstwerf. Daarnaast grenst het gebied aan woonwijken én belangrijke ontwikkelzones zoals de Stadshavens en de Oosterhamrikzone. Deze ligging biedt kansen om de campus sterker te verweven met de omliggende buurten en toekomstige stedelijke ontwikkelingen.

Belangrijke kwaliteiten waar we op voortbouwen:
- Nabijheid van de voorzieningen van de binnenstad.
- Creëren van levendige publieke ruimtes en ontmoetingsplekken.
- Verbinding met ontwikkelzones, woonwijken en de binnenstad.

Healthy Ageing Campus goed verbonden in de stad

OV- en fietsbereikbaarheid
De Healthy Ageing Campus is uitstekend bereikbaar per fiets en met het openbaar vervoer. Alle HOV buslijnen vanuit de regio en de P+R locaties komen langs het UMCG bij de OV knooppunten UMCG Noord en UMCG Hoofdingang. Daarnaast liggen er bushaltes aan de Oostersingelen het Wouter van Doeverenplein. Fietsers profiteren van een fijnmazig netwerk van fietspaden dat de campus verbindt met de binnenstad en omliggende wijken. De huidige verkeersveiligheid, routering en herkenbaarheid is matig. Alhoewel op de campus zelf een goede en veilige fietsverbindig ontbreekt, is de campus goed doorwaadbaar per fiets: vrijwel overal is het per fiets toegankelijk. Deze kwaliteit benutten we door de fietser en voetganger een prominente plek te geven op het terrein en sterke, aantrekkelijke fiets- en loopverbindingen met de stad en omliggende buurten te realiseren en verder te versterken. Hiermee stimuleren we duurzaam vervoer en actieve mobiliteit en beperken we het gebruik en de dominantie van de auto.

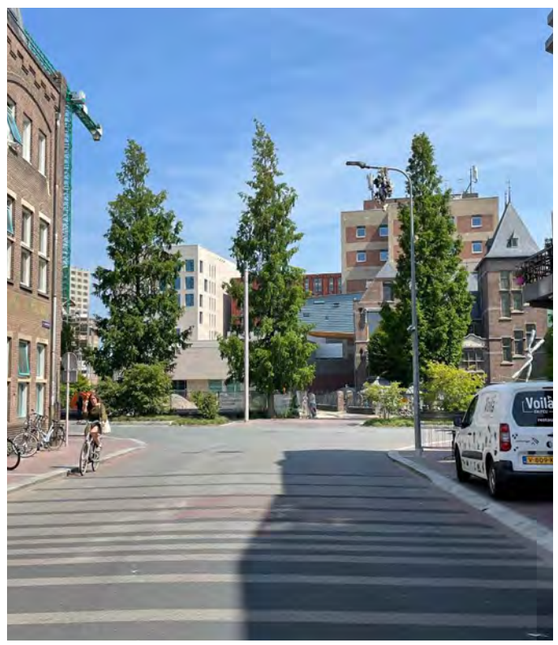
Belangrijke kwaliteiten waar we op voortbouwen:
- Uitstekend bereikbaar met de fiets en het OV, waardoor duurzame mobiliteit gestimuleerd wordt.
- Een aantal gebouwen op de campus goede inpandige fietsparkeervoorzieningen.
- De campus is vrij toegankelijk voor de voetganger en voor de fiets.
- Doordat de campus omringd wordt door woonwijken en de binnenstad is er een kans om de voet- en fietsverbindingen te versterken.

Top campus op het gebied van Medtech en Healthy Ageing
De Healthy Ageing Campus is een toonaangevend centrum waar zorg, onderzoek, onderwijs en innovatie samenkomen. In nauwe samenwerking tussen het UMCG, de RUG en andere kennisinstellingen ontstaat een broedplaats voor grensverleggend onderzoek en zorginnovatie. Het UMCG levert zorg van wereldklasse in een State of the Art Clinic, waarin behandeling, wetenschap en technologische ontwikkeling hand in hand gaan. Tegelijkertijd fungeert de campus als kennis- en opleidingshub, met een breed onderwijsaanbod van mbo tot universiteit. Deze combinatie maakt de campus tot een motor voor vernieuwing op het gebied van complexe zorg en gezond ouder worden.

Belangrijke kwaliteiten waar we op voortbouwen:
- Ontwikkeling als levendige innovatiehub, waar kennisdeling en ontmoeting centraal staan.
- Upgraden van onderzoeks- en onderwijsfaciliteiten om talent, innovatie en valorisatie te stimuleren.
- Door de stedelijke ligging, omringd door woonwijken en de binnenstad is er kans om de voet- en fietsverbindingen te versterken

Nieuwe kwaliteitsgebouwen
Recent zijn belangrijke bouwprojecten op de campus opgeleverd, zoals het Universitair Centrum Psychiatrie, Anda Kerkhoven Onderwijscentrum en Maggie's Center. Nieuwe ontwikkelingen, waaronder het University College Groningen, het Centraal Laboratorium voor Diagnostiek en Research en het schetsontwerp Noordplein, zijn in voorbereiding. Deze projecten versterken de inhoudelijke kwaliteit van de campus, maar de architectuur is vaak naar binnen gericht, met publieke functies die zich voornamelijk binnenin bevinden. Hoewel deze binnenruimtes zijn verrijkt met groen en verblijfskwaliteit, blijft de buitenruimte onderbenut. Oudere gebouwen hebben vaak gesloten of logistieke gevels, terwijl nieuwere panden juist transparantie en interactie met de buitenruimte bieden. Rond het Noordplein wordt gewerkt aan een betere aansluiting op de openbare ruimte, wat kansen biedt om die relatie verder te versterken. Bij toekomstige ontwikkelingen ligt er een belangrijke opgave om te investeren in verblijfskwaliteit en de samenhang tussen binnen en buiten te vergroten.

Belangrijke kwaliteiten waar we op voortbouwen:
Recent zijn kwaliteitsgebouwen toegevoegd aan de campus, waaronder het Anda Kerkhoven Centre.
- Nieuwe gebouwen zijn in ontwikkeling, zoals het University College Groningen.
- Transparante gevels die zorgen voor een open uitstraling en een levendige wisselwerking tussen binnen en buiten.

In verbinding met de stad

Kwaliteiten en kansen Healthy Ageing Campus

Knelpunten en uitdagingen

Naast de aanwezige kwaliteiten kent de Healthy Ageing Campus ook een aantal knelpunten in en rondom het gebied, die bij de verdere ontwikkeling van de campus moeten worden aangepakt.

Slecht doorwaadbaar
De Healthy Ageing Campus wordt aan de randen grotendeels omsloten door hekken, wat de openheid van het gebied beperkt. Aan de oostzijde vormt de Petrus Campersingel weliswaar een aantrekkelijke groenblauwe zone tussen stad en campus, maar de wetering fungeert ook als barrière vanwege het beperkte aantal oversteekmogelijkheden. Daarnaast is de campus omringd door drukke autowegen. Hoewel dit de bereikbaarheid voor gemotoriseerd verkeer – zoals auto's, vrachtwagens en bussen – ten goede komt, belemmert het tegelijkertijd de aansluiting met omliggende wijken en het Bodenterrein. Vooral voor voetgangers en fietsers oogt het gebied ontoegankelijk en afgesloten. Ondanks gemeentelijke plannen om de verkeersfunctie van de omliggende infrastructuur te herzien, blijft de campus functioneren als een eiland binnen de stad. Fysieke barrières zoals waterlopen, slagbomen en gesloten gevelwanden bemoeilijken de toegang, terwijl het gebied kampt met een gebrek aan samenhangende verbindingen tussen de verschillende onderdelen. De uitdaging voor de Healthy Ageing Campus ligt in het transformeren van een geïsoleerd gebied naar een open en goed verbonden onderdeel van de stad.

Belangrijke randvoorwaarden waarop wordt ingespeeld:
- Versterken van de verbindingen tussen de campus en de omliggende wijken en het Bodenterrein.
- Verminderen van de barrièrewerking door het afwaarderen van wegen, verminderen van slagbomen en het verbeteren van de toegankelijkheid.

Wateroverlast en hittestress
De Healthy Ageing Campus ondervindt knelpunten met hittestress en wateroverlast. Groene gebieden zoals de Petrus Campersingel en het Oosterhamrikkanaal zijn koeler, maar op de Healthy Ageing Campus blijft de gevoelstemperatuur hoog vanwege de versteende situatie, wat hittestress verergert. De Oostersingel biedt weinig verkoeling, met alleen enkele tuinen die bijdragen. Hevige neerslag veroorzaakt daarnaast wateroverlast, vooral op verharde straten waar water niet goed infiltreert. De Petrus Campersingel en het Oosterhamrikkanaal helpen bij de afvoer, maar de Oostersingel heeft een hoge kans op wateroverlast. Dit water kan alleen via tuinen of het riool worden afgevoerd. Een belangrijke opgave voor de campus is het verminderen van hittestress en wateroverlast.

Belangrijke randvoorwaarden waarop wordt ingespeeld:
- Vergroening en waterinfiltratie verhogen om hittestress te verminderen.
- Verbeterde afwateringssystemen en infiltratiecapaciteit voor het verminderen van wateroverlast.

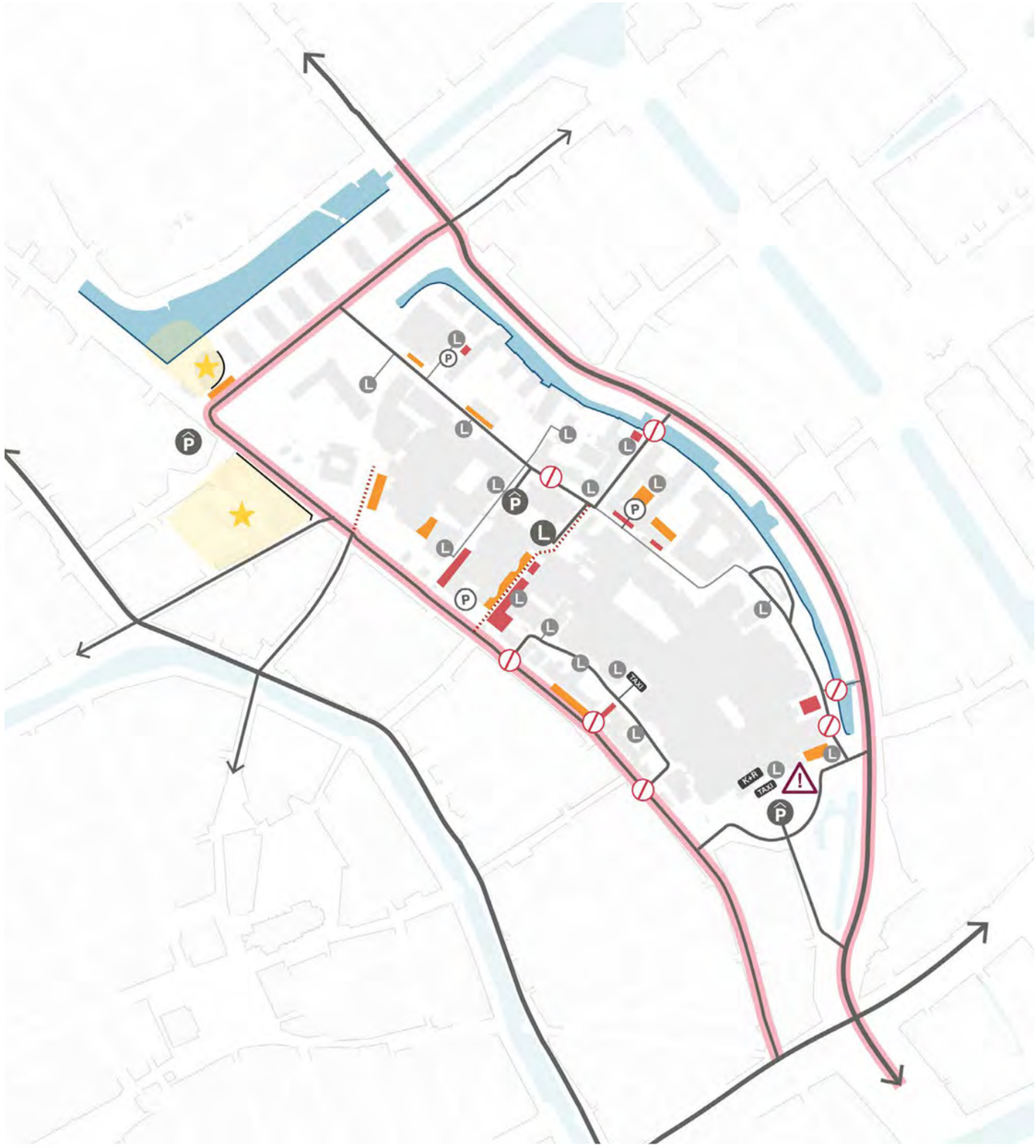
Gebrekkige ruimtelijke kwaliteit
De Healthy Ageing Campus kent een lage ruimtelijke en verblijfskwaliteit. De sterke focus op autoverkeer heeft geleid tot een versteende en weinig uitnodigende omgeving. Tegelijkertijd komen veel bezoekers, werknemers en studenten met de fiets, maar de meeste fietsparkeerplaatsen bevinden zich in de openbare buitenruimte. Dit leidt tot rommelige en onoverzichtelijke situaties. Daarnaast ontbreekt het aan kwalitatief groen, wat de mogelijkheden voor ontmoeting, verblijf en informele activiteit sterk beperkt. Dit komt duidelijk tot uiting op het Hanzeplein: een versteende ruimte met de entree naar parkeergarage P-Zuid, versnipperd geplaatste fietsen, een gebrek aan groen, rijstroken voor auto's en een busbaan. Hoewel het plein fungeert als de hoofdingang van het UMCG, doet de inrichting geen recht aan deze belangrijke functie.

Publiek toegankelijke functies zijn versnipperd en bevinden zich grotendeels binnen gebouwen, waardoor de buitenruimte nauwelijks wordt gebruikt. Veel buitenruimtes grenzen bovendien aan gesloten gevels, wat een onaantrekkelijke en onveilige indruk geeft. Tot slot dragen de voortdurende bouwwerkzaamheden bij aan een onrustige en gefragmenteerde beleving van de campus.

Belangrijke randvoorwaarden waarop wordt ingespeeld:
- Versterking van voetgangers- en fietsvriendelijkheid.
- Versterking van groen- en verblijfskwaliteit in de openbare ruimte.

Veel gebouwen met gesloten plinten

Barrières op de Healthy Ageing Campus, niet doorwaadbaar

Logistiek
De buitenruimte in het hart van de Healthy Ageing Campus wordt momenteel sterk gedomineerd door auto's en logistiek verkeer met soms relatief hoge snelheden. Centraal op de campus bevindt zich het logistiek centrum, waar zowel groot als klein vrachtverkeer gebruikmaakt van met name de Antonius Deusinglaan. Ook op andere plekken is de logistieke functie sterk aanwezig, zoals in de zuidoosthoek van de campus, bij de afvalverzamelplaats aan de oostzijde en rondom ADL-1. De aanwezigheid van autoverkeer manifesteert zich vooral in de twee grote parkeergarages: P-Zuid en P-Noord. P-Zuid is rechtstreeks bereikbaar vanaf de Europaweg via het Hanzeplein, wat als voordeel heeft dat auto's niet over de campus hoeven te rijden. Tegelijkertijd domineert de entree van deze garage (samen met het OV knooppunt, taxi standplaatsen, spoedingang ambulance en Kiss & Ride) het Hanzeplein en gaat dit ten koste van de ruimtelijke kwaliteit. De toegang tot P-Noord ligt centraal op de campus, nabij het logistiek centrum. Hierdoor moeten auto's diep het gebied inrijden, wat de leefkwaliteit op de campus onder druk zet. Ook is hierdoor niet mogelijk om een verkeersluw hart van de campus vorm te geven.

Met name rondom P-Noord en het logistieke centrum ontstaan onoverzichtelijke situaties, waar fiets- en autoverkeer elkaar kruisen. Bovendien lijkt elk gebouw over een eigen logistieke toegang te beschikken, en veel gebouwen op de campus hebben hun eigen parkeerplaatsen. Dit versnipperde en autogerichte systeem resulteert in een onaantrekkelijke openbare ruimte.

Belangrijke randvoorwaarden waarop wordt ingespeeld:
- De openbare ruimte zodanig inrichten dat logistiek verkeersveilig kan worden afgehandeld en gemotoriseerd verkeer en langzaam verkeer verkeersveilig kunnen mengen zonder dat dit ten koste gaat van de verblijfskwaliteit.

Oriëntatie
De oriëntatie op de Healthy Ageing Campus is slecht door een gebrek aan logische ontsluitingen en routes, wat het moeilijk maakt om je als voetganger of fietser goed te oriënteren. De campus kent onoverzichtelijke situaties met obstakels en logistieke bewegingen, waardoor het gevoel van kwetsbaarheid wordt vergroot. Er zijn te weinig verbindingen tussen de verschillende elementen op de campus, die vaak als losse, niet goed verbonden gebouwen in de ruimte staan. Dit gebrek aan hiërarchie en structuur is ontstaan door pragmatische groei en ontwikkeling in de loop der jaren, en is ten koste gegaan van een duidelijke visie op de campusbeleving voor werknemers, bezoekers en studenten. De Healthy Ageing Campus verdient meer aandacht voor de beleving vanaf het maaiveld en op ooghoogte. Daarnaast valt op dat de grote hoeveelheid bouwontwikkelingen, met bijbehorende bouwvelden, die op de campus plaatsvinden zorgen voor een desoriënterende campus. Hoewel dit tijdelijke situaties zijn, is het de uitdaging van een (continu) ontwikkelende campus om ook dit goed op te lossen.

Belangrijke randvoorwaarden waarop wordt ingespeeld:
- Verbeteren van de logische ontsluitingen en verbindingen op de campus.
- Verbeteren van de samenhang en verbindingen tussen de gebouwen van de Healthy Ageing Campus.
- Creëren van een duidelijke structuur en visie voor de campusbeleving.

Parkeergarage Zuid

Een rommelige campus

Wateroverlast en hittestress op de Healthy Ageing Campus

Randvoorwaarden

Naast de aanwezige kwaliteiten en knelpunten zijn er beperkende randvoorwaarden waar rekening mee gehouden moet worden. Deze randvoorwaarden zijn medebepalend voor de ruimtelijke en programmatisch ontwikkelmogelijkheden van de campus.

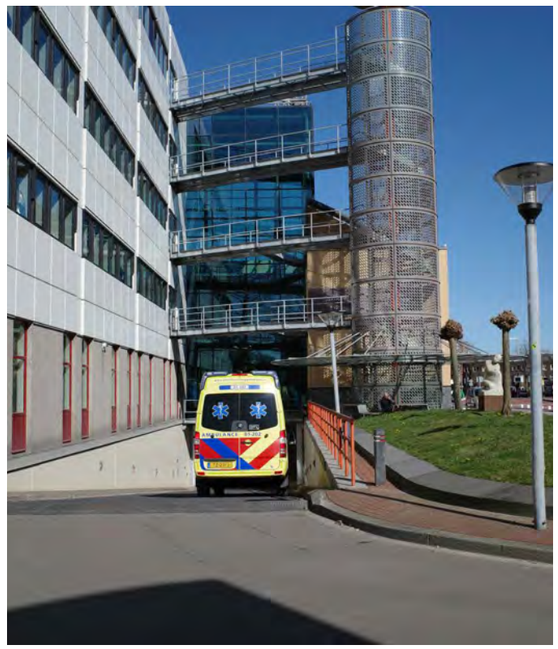
Kabels en leidingen
Langs de Vrydemalaan en op de Noordpunt zijn recent nieuwe WKO-leidingen (het bodemenergiesysteem Warmte-Koude Opslag) aangelegd. Hoe deze leidingen lopen is te zien in de kaart hiernaast. Om toegang en toekomstbestendigheid te waarborgen, dienen deze leidingen in de openbare ruimte te blijven liggen. Bij de ontwikkeling van bouwvelden moet hiermee rekening worden gehouden. Daarnaast loopt er een 110kV-elektriciteitskabel langs zowel de Vrydemalaan als de Petrus Campersingel.

Niet verplaatsbare functies
Op de campus bevinden zich enkele functies die niet verplaatsbaar zijn:

- Ondergrondse parkeergarages P-Noord en P-Zuid: door de ligging en vormgeving van de hellingbanen staan ook de entrees vast. De aanrijroutes naar deze garages worden meegenomen in de ruimtelijke visie. De Healthy Ageing Campus heeft een regionale zorgfunctie, niet iedereen kan met het openbaar vervoer komen en is afhankelijk van taxi of auto.
- Inpandige en gebouwde fietsenstallingen: er zijn momenteel zeven inpandige stallingen, twee in het ADL-complex, twee ten westen en één ten oosten van het Centraal Medisch Centrum. De inpandige fietsenstallingen zijn deels wel en niet openbaar (niet openbaar is voor werknemers). De kwaliteit van deze stallingen verschilt sterk. Optimalisatie en uitbreiding van bestaande en toevoeging van nieuwe fietsenstallingen is randvoorwaardelijk om de ruimtelijke kwaliteit op de campus te kunnen verbeteren. Dit door het verplaatsen van fietsparkeren in de openbare ruimte naar inpandige/gebouwde stallingen. De ligging en vormgeving van de aanrijroutes wordt meegenomen in de ruimtelijke visie.
- Stralingsbunkers: op de campus bevinden zich meerdere stralingsbunkers voor zorg- en onderzoeksfuncties, met name in het Protonentherapiecentrum en het Centraal Medisch Centrum. Door de specifieke, zware constructie zijn deze faciliteiten vrijwel niet verplaatsbaar en dient hiermee in de ruimtelijke ontwikkeling rekening te worden gehouden.

Zonering: stralingszones en kernenergie
Voor bepaalde onderzoeks- en zorgfuncties waarbij straling wordt gebruikt, geldt op basis van de Kernenergiewet een uitsluitingszone waarbinnen geen woningbouw is toegestaan. Deze zone beïnvloedt de ontwikkelmogelijkheden op de Noordpunt, met name door de stralingszones rond het Protonentherapiecentrum en faciliteiten van de RUG. Zoals te zien is op de kaart mogen binnen het Kernenergiewetvergunningen geen woningen geplaatst worden.

Aanvalsroutes hulpdiensten
Aan het Hanzeplein is de spoedroute aangegeven (rode lijn op de kaart). Deze leidt naar de keldertoegang van het Centraal Medisch Centrum. Daarnaast is ook de aanvalsroute van de brandweer vastgesteld. Het is essentieel dat het volledige terrein voor de brandweer bereikbaar blijft. De huidige brandweerroutes zijn weergegeven op de kaart hiernaast en maken gebruik van de dichtstbijzijnde toegangen vanuit de stad. Routes zijn mogelijk in overleg met brandweer aan te passen mits gewenst, maar grotere veranderingen worden niet mogelijk geacht.

Spoedroute ambulance

Legenda

- Spoedroute ambulance
- Ambulance ruimte in kelder
- Spoedroute brandweer (bereikbaarheidsplan UMCG)
- WKO Noordpunt UMCG / RUG bestaand
- WKO Noordpunt UMCG / RUG gepland
- Bundels kabels en leidingen
- Stralingsbunker
  1. **Cyclotron** Protonentherapie 2x gantry, 1x cyclotron
  2. **Linacs** lineaire deeltjesversnellers afdeling radiotherapie 4x on regular ground 4x in kelder
  3. **Cyclotrons** circulaire deeltjesversnellers afdeling NGMB, 2x in kelder
  4. **Jodiumsuites** 4x

Kernenergiewetvergunningen
- KEW-CPTG
- KEW - RUG
- KEW - UMCG

- Ondergrondse parkeergarage
- Fietskelder
- Entree inpandige fietsenstalling
- Spoedroute bloedtransport
- Reinwaterkelder
- Tunneltracé

Randvoorwaarden Healthy Ageing Campus

Het doel

De Healthy Ageing Campus is gebouwd op een sterk fundament: een internationaal gerenommeerd universitair medisch centrum, een toonaangevende universiteit en een groeiend netwerk van innovatieve bedrijven en regionale partners op één locatie. Het doel is om de Healthy Ageing Campus verder te ontwikkelen tot een dynamische stadscampus waar gezondheid, ontmoeting, samenwerking en innovatie centraal staan. Dit doen we door zorg, wetenschap, onderzoek en ondernemerschap onlosmakelijk te verbinden met het stedelijk leven.

Gezondheid & Interactie
Het UMCG, de RUG en de gemeente Groningen bouwen samen met regionale partners aan een ecosysteem waarin zorg, kennis en stedelijk leven samenkomen. De Healthy Ageing Campus stimuleert een actieve leefstijl, mentaal welzijn, gezonde voeding en zelfredzaamheid. De openbare ruimte op de campus vervult drie kernfuncties: ruimte voor ontmoeting, stimulans tot beweging en een plek om van de natuur te genieten. Op goed bereikbare locaties komen zogenoemde ‘sticky places’: levendige plekken waar mensen samenkomen, ideeën uitwisselen en samenwerken aan innovatie. Klimaatadaptieve maatregelen en natuurinclusieve gebouwen dragen bij aan een duurzame en inclusieve leefomgeving — een plek waar gezondheid zichtbaar, voelbaar en inspirerend is.

Bijbehorende ambities: klimaat, gezondheid, ontmoeting

Innovatie & Valorisatie
Innovatie is de motor van de Healthy Ageing Campus. Het UMCG en de RUG zijn toonaangevend in medische technologie en dat is terug te zien in onderzoek, toepassingen en samenwerking op de campus. Binnen het Health Technology & Research Innovation Cluster (HTRIC) werken het UMCG, de Faculty of Science and Engineering (RUG), de Hanze en het bedrijfsleven samen aan interdisciplinair onderwijs en onderzoek op basis van data, digitalisering en AI. De resultaten hiervan leiden tot concrete toepassingen, van slimme technologie tot vernieuwende zorgconcepten. De campus is een broedplaats voor innovatie en valorisatie, met faciliteiten voor start-ups, laboratoria en een incubator. Ontmoetingsplekken op strategische locaties bevorderen samenwerking en kennisdeling. Door zorg, wetenschap en ondernemerschap te verbinden, ontstaat een toekomstgericht ecosysteem dat niet alleen regionaal, maar ook internationaal impact heeft.

Bijbehorende ambities: ontmoeting, kennis, functiemix

Welvaart & Leefkwaliteit
De Healthy Ageing Campus bevordert economische groei én verhoogt de leefkwaliteit in Groningen. Healthy Ageing is hier geen onderzoeksdomein, maar een vanzelfsprekend onderdeel van het dagelijks leven. Groene pleinen, toegankelijke routes en duurzame mobiliteit brengen zorgprofessionals, onderzoekers, studenten, ondernemers, patiënten en inwoners met elkaar in contact. De openbare ruimte werkt als ontmoetingsplek én proeftuin, waar samenwerking en innovatie als vanzelf ontstaan. Een gezonde en inclusieve leefomgeving vormt tegelijk de voedingsbodem voor economische groei. Het verweven van de campus met de stad zorgt voor het aantrekken van jong talent en kennisintensieve bedrijvigheid. Wat hier tot stand komt, versterkt niet alleen de zorg, maar ook de leefomgeving, de arbeidsmarkt en de regionale economie. Zo groeit de Healthy Ageing Campus uit tot een inspirerend voorbeeld van gezonde, duurzame stedelijke ontwikkeling.

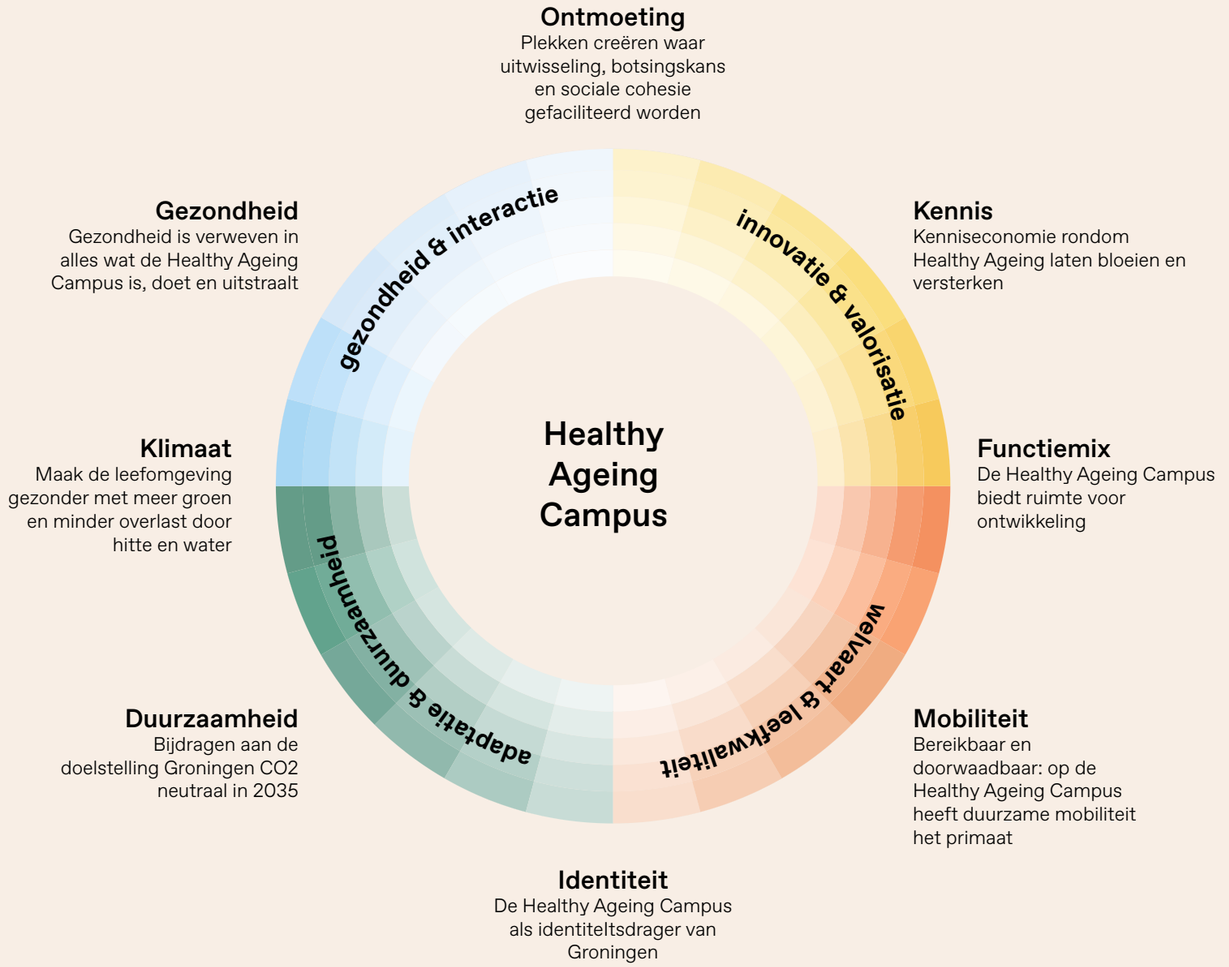
Bijbehorende ambities: functiemix, mobiliteit, identiteit

Adaptatie & Duurzaamheid
De Healthy Ageing Campus draagt actief bij aan een CO2-neutraal Groningen en vormt een klimaatbestendige leefomgeving waar gezondheid, ontmoeting en innovatie centraal staan. De campus helpt hittestress en wateroverlast te voorkomen door ruimte te bieden aan meer, beter en bereikbaar groen en vormt de ontbrekende schakel in het groenblauw raamwerk van de stad. Gebouwen zijn flexibel en energiezuinig ontworpen, maken gebruik van hernieuwbare energie en circulaire materialen. Klimaatadaptieve maatregelen en natuurinclusief gebouwen, samen met duurzame mobiliteit en sociale interactie, stimuleren een gezonde leefstijl en versterken de weerbaarheid tegen klimaatverandering. Zo draagt de campus bij aan de duurzaamheid, klimaatbestendigheid en leefkwaliteit van Groningen — nu en in de toekomst.

Bijbehorende ambities: identiteit, duurzaamheid, klimaat

De ambities
De doel voor de Healthy Ageing Campus vertalen we naar acht samenhangende thema’s: gezondheid, kennis, ontmoeting, functiemix, duurzaamheid, klimaat, mobiliteit en identiteit. Ieder thema draagt bij aan het ontwikkelen van een leefomgeving waarin mensen gezond, gelukkig en verbonden kunnen leven. Want gezondheidsinnovaties worden hier niet alleen bedacht, maar ook daadwerkelijk toegepast.

Op de volgende pagina’s zijn de ambities verwoord.

De ambities

Gezondheid

Gezondheid is verweven in alles wat de Healthy Ageing Campus is, doet en uitstraalt

Kennis

Kenniseconomie rondom Healthy Ageing laten bloeien en versterken

Ontmoeting

Plekken creëren waar uitwisseling, botsingskans en sociale cohesie gefaciliteerd worden

Functiemix

De Healthy Ageing Campus biedt ruimte voor ontwikkeling

Duurzaamheid

Bijdragen aan de doelstelling Groningen CO2 neutraal in 2035

Klimaat

Maak de leefomgeving gezonder met meer groen en minder overlast door hitte en water

Mobiliteit

Bereikbaar en doorwaardbaar: op de Healthy Ageing Campus heeft duurzame mobiliteit het primaat

Identiteit

De Healthy Ageing Campus als identiteitsdrager van Groningen

1. Gezondheid

Gezondheid is verweven in alles wat de Healthy Ageing Campus is, doet en uitstraalt

1.1. Actieve en gezonde leefstijl
De inrichting van de Healthy Ageing Campus bevordert een actieve en gezonde leefstijl. Wandelen, fietsen, bewegen en recreëren worden gestimuleerd door het ontwerp en de faciliteiten van de campus. Een netwerk van paden en routes over de campus bevorderen beweging voor jong en oud, terwijl sport- en speelvoorzieningen uitnodigen tot deelname op ieders eigen niveau.

1.2.Positieve invloed op mentaal welbevinden
Ontmoetingsplekken, cultureel erfgoed, aantrekkelijk groen en water hebben een bewezen positief effect op het mentaal welbevinden. De Healthy Ageing Campus fungeert als een model voor een leefomgeving die bijdraagt aan het vergroten van het aantal gezonde levensjaren.

1.3.Bereikbaarheid en toegankelijkheid
De campus is goed bereikbaar en toegankelijk voor iedereen. We realiseren obstakelvrije en verkeersluwe routes, brede trottoirs en paden, drempelloze ingangen, goed verlichte straten en duidelijke bewegwijzering.

1.4.Recreatieve voorzieningen
De Healthy Ageing Campus biedt een nieuwe recreatieve voorziening ter vervanging van het Stadsstrand, zodat bewoners en bezoekers volop kunnen genieten van het beste zwemwater van Groningen. Het Freerun park aan de Vrydemalaan krijgt een nieuwe plek in het gebied.

1.5. Ruimte voor rust en herstel
We creëren ruimte voor rust en herstel, bijvoorbeeld door de tuinen rondom het gebouwd erfgoed en de binnentuinen zo in te richten dat mensen zich daar kunnen ontspannen en opladen.

1.6. Gezonde voeding
Gezonde voedingsopties worden aangeboden in de horecagelegenheden op de Healthy Ageing Campus, en door eetbaar groen in het openbaar gebied te planten, wordt gezonde voeding verder gestimuleerd.

1.7. Zelfredzaamheid en zorgpreventie
We zetten in op het versterken van zelfredzaamheid onder bewoners en bevorderen zorgpreventie om zorgconsumptie te verminderen. Technologie en participatie spelen een sleutelrol in dit proces.

2. Kennis

Kenniseconomie rondom Healthy Ageing laten bloeien en versterken

2.1. Broedplaats voor innovatie
De Healthy Ageing Campus fungeert als broedplaats voor innovatie, kennisuitwisseling en -valorisatie op het gebied van Healthy Ageing en MedTech. We versterken (internationale) samenwerkingen door start-ups en spin-offs actief te ondersteunen, test- en experimenteerruimte te bieden en onderzoeksresultaten te koppelen aan toepassingen in de praktijk. Dit stimuleert interdisciplinaire samenwerking en biedt ruimte voor vernieuwende ideeën en technologieën.

2.2. Ondernemerschap en kennisvalorisatie
We versterken ondernemerschap en kennisvalorisatie door optimaal gebruik te maken van bestaande faciliteiten en waar nodig aanvullend open en inspirerende werk- en ontmoetingsruimtes te realiseren. We faciliteren onder andere een Living Lab, een Simulatiecentrum en realiseren bedrijfsruimten waaronder een Start-up incubator en een BioMed&Tech Hub voor bedrijven met een ‘access to clinic’-profiel, R&D- ondersteunende bedrijven en strategische partners. We zetten Campus Groningen in voor de werving en selectie van deze bedrijven.

2.3. Ruimte voor baanbrekend onderzoek
We breiden onze onderzoeksfaciliteiten uit en realiseren onder andere het Centraal Laboratorium voor Diagnostiek & Research. Dit centrum fungeert als een verzamelplek voor laboratoria, zo wordt naast de samenwerking tussen research en diagnostiek, ook de samenwerking tussen het UMCG en de RUG bevordert. Het is belangrijk om de laboratoria te vernieuwen voor eenduidige, moderne en effciënte werkprocessen op een kleinere oppervlakte, zonder verlies van functionaliteit.

2.4. Toponderwijs en talentontwikkeling
De Healthy Ageing Campus biedt toponderwijs, van praktisch tot academisch niveau, en fungeert als magneet voor talent. Studenten, onderzoekers en zorgprofessionals worden aangetrokken door de campus als een centrum van kennis en ontwikkeling op het gebied van Healthy Ageing en MedTech.

2.5. Meer synergie tussen onderwijs, onderzoek en bedrijfsleven
De samenwerking met andere campussen en instellingen zoals Zernike Campus, Vitaliteitscampus Kardinge en De Hanze, wordt versterkt om de synergie tussen onderwijs, onderzoek en bedrijfsleven te versterken en gezamenlijke innovaties te stimuleren.

3. Ontmoeting

Plekken creëren waar uitwisseling, botsingskans en cohesie gefaciliteerd worden

3.1. Aantrekkelijkheid voor verblijf en ontmoeting
De Healthy Ageing Campus is een plek die uitnodigt om te verblijven en elkaar te ontmoeten, met een omgeving die interactie en samenwerking bevordert.

3.2. Sticky places voor ontmoeting en samenwerking
We creëren "sticky places" op de best bereikbare locaties op de Healthy Ageing Campus. Dit zijn aantrekkelijke, levendige plekken waar mensen elkaar ontmoeten, ideeën uitwisselen en samenwerken, wat bijdraagt aan een dynamisch innovatief ecosysteem.

3.3. Openbaar gebied als multifunctionele ruimte
Het openbaar gebied op de Healthy Ageing Campus vervult drie belangrijke functies: het biedt ruimte voor ontmoeting, stimuleert beweging en biedt de mogelijkheid om te genieten van het groen en water, wat het welzijn van de bewoners, gebruikers en bezoekers van de campus bevordert.

3.4. Oud en nieuw
De termen ‘uitwisseling', 'botsingskans' en 'cohesie’ worden letterlijk toegepast bij de herontwikkeling van bestaande gebouwen. Is er een cohesie mogelijk tussen oud en nieuw? Mag er een botsing zijn tussen verschillende tijdlagen en kan er een vruchtbare uitwisseling ontstaan als deze tijdlagen de aantrekkelijkheid van een plek in gezamenlijkheid kunnen versterken?

3.5. Transparante gebouwen en voorzieningen
We ontwerpen gebouwen waarin zichtbaar is wat er binnen gebeurt. Door zoveel mogelijk gebouwplinten in te richten met voorzieningen voor zowel de stad als de campus, versterken we de verbinding tussen de campus en haar omgeving.

4. Functiemix

De Healthy Ageing Campus biedt ruimte voor ontwikkeling

4.1. Functie mengen voor meer levendigheid
Op de Healthy Ageing Campus realiseren we een functiemix niet alleen om een dynamisch innovatief ecosysteem te realiseren maar ook om sociaaleconomische diversiteit te behouden, kansengelijkheid te bevorderen en levendigheid 24/7 te creëren.

4.2. Bodenterrein als onderdeel van de Healthy Ageing Campus
We zien het Bodenterrein als onderdeel van de Healthy Ageing Campus, waar programma in elkaar overloopt met de Vrydemalaan als verbinding, niet als barrière. Op de Vrydemalaan worden veilige oversteekmogelijkheden en actieve gebouwplinten aan beide zijden van de weg gerealiseerd.

4.3. Ruimte voor wonen
Op de Healthy Ageing Campus wordt een deel van de woningbouwopgave van Groningen opgevangen. Door geschikte woningen voor zowel jong als oud te bouwen, maken we het mogelijk om een leven lang binnen dezelfde wijk te wonen, wat de sociale cohesie versterkt en zorgt voor een divers bewonersbestand.

4.4. Wonen voor campusgebonden doelgroepen
We hebben aandacht voor woondoelgroepen met een binding aan de campus, zoals docenten, zorgprofessionals en andere medewerkers die bijdragen aan het ecosysteem van de Healthy Ageing Campus.

4.5. Ondersteuning voor families van zieke kinderen
De Healthy Ageing Campus biedt ruimte aan families van zieke kinderen door het realiseren van een Ronald McDonaldhuis en familiehuizen.

4.6. Voorzieningen voor stad en campus
We realiseren voorzieningen voornamelijk ter ondersteuning van het gebied, denk hierbij aan een sportschool, gezondheidscentrum, pakketpunt en horeca. In het centrum van de campus bevorderen voorzieningen zoals een Innovation Kitchen en een Healthy Ageing Forum op een toegankelijke manier het leren over meer gezonde jaren.

4.7. Functie logisch ordenen
Het programma voor de Healthy Ageing Campus volgt een duidelijke ordening van functies in zones en hotspots, dit helpt bewoners, gebruikers en bezoekers om zich te oriënteren:
Zorg in het Zuiden, onderwijs in het Noorden van de campus.
Onderzoek vindt plaats op niet-openbare locaties.
Aan de randen van de campus realiseren we een functiemix
Innovatie vindt overal op de campus plaats.

5. Duurzaamheid

Een bijdrage leveren aan de doelstelling Groningen CO2 neutraal in 2035

5.1. Flexibel bouwen
We ontwikkelen bouwvelden en gebouwen zodanig dat ze op termijn van functie kunnen veranderen. Dit betekent dat gebouwen en infrastructuur zo ontworpen worden dat ze eenvoudig aangepast kunnen worden aan veranderende behoeften in de toekomst, bijvoorbeeld door het wijzigen van de functie van een ruimte, de toevoeging van een extra verdieping, en het aanpassen van parkeeroplossingen.

5.2. Energie-efficiënt en energiestabiel
De gebouwen op de Healthy Ageing Campus zijn ontworpen met energie-efficiëntie in gedachten en maken optimaal gebruik van het bodemenergiesysteem (Warmte-Koude Opslag) voor duurzame verwarming en koeling. Het primaire proces van UMCG en RUG – bestaande uit onderzoek, onderwijs en zorg – vraagt soms om een hogere energie-inzet. Energie-efficiëntie wordt op een slimme en integrale manier toegepast: waar het kan, wordt het energieverbruik teruggedrongen zonder concessies te doen aan kwaliteit of functionaliteit. Zo ontstaat een balans tussen energiezuinig bouwen en het optimaal faciliteren van de maatschappelijke opgaven van de campus.

5.3. Slim gebruik van hernieuwbare energie en opslagcapaciteit
De Healthy Ageing Campus streeft naar een toekomstbestendige energie-infrastructuur waarin hernieuwbare energiebronnen maximaal worden benut. Waar mogelijk wordt gebruikgemaakt van lokaal opgewekte duurzame energie, zoals het zonnepark van het UMCG bij Roodehaan in Groningen. Om optimaal rendement te halen uit deze bronnen en actief bij te dragen aan het voorkomen van netcongestie, wordt gestuurd op het slim afstemmen van vraag en aanbod. Bij een overschot aan (zonne)stroom worden strategische oplossingen verkend, waaronder de inzet van energieopslag in de vorm van batterijen en thermische buffervaten.

5.4. Circulariteit
Op de Healthy Ageing Campus stimuleren we circulariteit door het hergebruik van gebouwen, hemel- en grijswater, grondstoffen en afval door bijvoorbeeld tijdens de (ver) bouwactiviteiten een KPI matrix te implementeren. Hergebruik van gebouwen heeft de voorkeur boven circulair slopen en recyclen van bouwmaterialen. Bij hergebruik zijn namelijk minder bouwmaterialen nodig, afvalstromen worden beperkt, nest- en verblijfsplekken van vogels en vleermuizen blijven behouden en de gebouwen hebben reeds CO2 geabsorbeerd.

5.5. Oplaadpunten voor collectieve laadvoorzieningen
Er worden voldoende oplaadpunten voor elektrische auto's en fietsen gerealiseerd om aan de vraag te voldoen. De collectieve laadvoorzieningen zijn op afstand aanstuurbaar; het laadvermogen kan tijdelijk verlaagd worden om het stroomnet te ontlasten. Ook zijn een aantal laadpunten geschikt om bi-directioneel te laden (Vehicle to Grid).

6. Klimaat

Maak de leefomgeving gezonder met meer groen en minder overlast door hitte en water

6.1. Verbonden met het groenblauw raamwerk van de stad
Het groen en water op de Healthy Ageing Campus wordt zoveel mogelijk verbonden met het groenblauw netwerk van Groningen om het ecologisch en recreatief stadslandschap te versterken en ervoor te zorgen dat flora en fauna zich vrij kunnen verspreiden.

6.2. Kwalitatief groen voor hittestress en biodiversiteit
We zorgen voor voldoende kwalitatief groen om hittestress te bestrijden en bij te dragen aan meer biodiversiteit. Er wordt genoeg ruimte gereserveerd voor groen en bomen, met 58% onbebouwd oppervlak, een groennorm van 7% en 16% en een boomkroonnorm van huidig percentage boomkroonbedekking + 1%

6.3. Waterbeleving en wateroverlastpreventie
Door watersystemen te sluiten en hemelwater op te slaan in het openbaar gebied maken we water zichtbaar en beleefbaar, en voorkomen we wateroverlast. We doen dit door het getrapt opvangen en afvoeren van hemelwater op daken, in het openbaar gebied en op het oppervlaktewater. Voor de hemelwaterberging wordt een regenbui van 70 liter per m^2 verhard oppervlak als norm aangehouden.

6.4. Afkoppeling hemelwatersystemen
Om wateroverlast op de Healthy Ageing Campus en de Oostersingel te voorkomen en het UMCG ook bij noodweer bereikbaar te houden, worden de hemelwatersystemen op de Healthy Ageing Campus afgekoppeld van het riool. Het hemelwater wordt zoveel mogelijk via bodempassages geïnfiltreerd of rechtstreeks afgevoerd naar het oppervlaktewater.
Hiervoor is nodig dat er extra rioolbuizen aangelegd worden in de Oostersingel en op de campus.

6.5. Stimuleren van klimaatadaptief en natuurinclusief bouwen
Op de Healthy Ageing Campus bevorderen we klimaatadaptief en natuurinclusief bouwen door het realiseren van groene gevels en daken, en het plaatsen van nestkasten voor vogels en vleermuizen.

7. Mobiliteit

De Healthy Ageing Campus is bereikbaar en doorwaadbaar: duurzame mobiliteit heeft het primaat

7.1. Routes en paden voor samenhang en oriëntatie
De Healthy Ageing Campus vormt een belangrijk onderdeel van het stedelijke weefsel. Voor fietsers en voetgangers is de Healthy Ageing Campus bereikbaar en toegankelijk via een netwerk van routes en paden. De oost-westverbindingen zijn doorgaande lijnen waarmee de verschillende delen van de stad met elkaar en met de campus verbonden worden. Het netwerk van routes en paden op de campus helpt fietsers en voetgangers om zich te oriënteren.

7.2. Onderdeel van het OV netwerk
De OV bereikbaarheid van de Healthy Ageing Campus is optimaal. De Vrydemalaan, Oostersingel en het Hanzeplein maken deel uit van het openbaar vervoernetwerk waardoor OV-reizigers slechts een korte afstand hoeven te lopen om het ziekenhuis en de faculteiten te bereiken.

7.3. Minimaliseren van impact gemotoriseerd verkeer
De invloed van gemotoriseerd verkeer op de campus wordt beperkt door dit verkeer al vroeg naar de parkeergarages te verwijzen. Vanuit de parkeergarages kunnen patiënten gebruik maken van het patiëntenvervoer.

7.4. Logistieke processen
Logistieke processen worden efficiënt en veilig georganiseerd, met nadruk op ondergrondse bevoorrading en just-in-time laden en lossen. Waar mogelijk wordt het Logistiek Centrum Eemspoort ingeschakeld.

7.5. Voorkomen van conflicten tussen verkeersstromen
Er worden maatregelen getroffen om conflicten tussen auto's, vrachtverkeer, fietsers en voetgangers te voorkomen bijvoorbeeld door het langzaam verkeer van het gemotoriseerd verkeer te scheiden.

7.6. Verbeteren van de verblijfskwaliteit
Het openbaar gebied op de campus wordt zoveel mogelijk vrijgehouden van geparkeerde auto's, busjes, fietsen en (deel)scooters en afvalverzameling om de verblijfskwaliteit te verhogen. Dit realiseren we door:
Een beperkt aantal parkeerplaatsen in het openbaar gebied aan te wijzen voor taxi's, gehandicaptenvervoer en noodzakelijk dienstverkeer;
Fietsparkeerplaatsen op de best bereikbare locaties op de Healthy Ageing Campus te clusteren;
Parkeerhubs voor deelscooters en -fietsen aanwijzen, zodat ze niet willekeurig verspreid staan in het openbaar gebied;
Afvalverzamelingen gebouwd op te lossen. Het afvalverzamelpunt achter het Zusterhuis wordt verplaatst.

7.7. Voorkomen van rommelig openbaar gebied
We voorkomen dat het openbaar gebied rommelig wordt, bijvoorbeeld door fietsen die op een zomerse dag worden neergezet door zwemmers die een duik nemen in het Oosterhamrikkanaal. Doel is een schoon, heel en veilig openbaar gebied, zonder dat fietsen of andere spullen rommel veroorzaken. Dat doen we door voldoende fietsparkeerplekken aan te wijzen, dicht bij de bestemmingen.

8. Identiteit

De Healthy Ageing Campus als identiteitsdrager van Groningen

8.1. Ligging binnen het groenblauw raamwerk
De locatie van de Healthy Ageing Campus binnen het groenblauwe raamwerk van Groningen vormt de basis voor de ontwikkeling van een unieke stadscampus.

8.2. Herkenbaarheid door beeldkwaliteit en inrichting
De campus is herkenbaar door de beeldkwaliteit en de inrichting van het openbare gebied als geheel, wat bijdraagt aan een sterke identiteit.

8.3. Behoud van cultureel erfgoed
Cultureel erfgoed is overal in de samenleving aanwezig; in musea, de binnenstad, het platteland, in de bodem en onder water en in tradities en verhalen. Cultureel erfgoed geeft identiteit. We koesteren de Groninger eigenheid op de campus door cultureel erfgoed zichtbaar en beleefbaar te maken.

Beeldbepalende gebouwen, objecten en gemeentelijke monumenten combineren we met moderne nieuwbouw, dit maakt de campus aantrekkelijk en zorgt dat Groningers zich ermee verbonden voelen.

8.4. Beschermd stadsgezicht
De campus grenst aan – en is deels onderdeel van – het beschermd stadsgezicht Petrus Campersingel. We zorgen ervoor dat nieuwe ontwikkelingen op de campus zich verhouden tot de ruimtelijke karakteristieken van het gebied.

8.5. Hoogwaardige architectuur
We realiseren architectuur van hoge kwaliteit die past bij de visie en uitstraling van de campus.

8.6. Gezond leven voor iedereen
Het doel van de Healthy Ageing Campus: gezond leven voor iedereen, dragen we actief uit op social media, websites en andere platforms.

8.7. Integratie van kunst
Kunst wordt geïntegreerd in het ontwerp van het openbare gebied, eventueel gecombineerd met andere voorzieningen zoals sport- en recreatiefaciliteiten, om de campus nog levendiger en aantrekkelijker te maken.

Welk programma gaat gerealiseerd worden?

Voor zorg en onderwijs is er vooralsnog afdoende ruimte beschikbaar op de campus. De transformatie van het Centraal Medisch Complex door het UMCG en de bouwinitiatieven van de RUG op de Noordpunt van de campus zijn bedoeld om de juiste functie, in de juiste kwaliteit, op de juiste plek te positioneren. Voor de onderdelen onderzoek, werken, wonen en voorzieningen realiseren we onderstaand nieuwbouwprogramma.

Dit is het minimale nieuwbouwprogramma van 113.000 m2 dat op de campus gerealiseerd gaat worden. Met een doorkijk naar de toekomst biedt de gebiedsvisie ruimte voor een doorgroei naar 132.000 m2 nieuwbouw programma. Het raamwerk van kwalitatieve verbindingen en openbare ruimte biedt een stevig kader voor deze ontwikkelingen. Verdere groei in de toekomst zal dan binnen dit nieuwe raamwerk gerealiseerd worden. Dat betekent eventueel slim uitplaatsen van programma's die ook elders in de stad kunnen landen, het transformeren en/of optoppen van bestaande gebouwen en mogelijk zelfs sloop/nieuwbouw van vastgoed mocht dat in de verre toekomst noodzakelijk zijn.

Onderdeel	**m²/stuks**	**Toelichting**
Onderzoek	35.000 m²	waaronder het Centraal Laboratorium voor Diagnostiek & Research
Werken	25.000 m²	waaronder een Start-up incubator en een BioMed&Tech Hub voor bedrijven met een 'access to clinic'-profiel, R&D- ondersteunende bedrijven en strategische partners.
Wonen	300 stuks minimaal	waarvan 90 zorgwoningen. We bieden ruimte voor verschillende woonbehoeften en gaan uit van een verdeling 30% sociale huur, 40% middeldure woningen en 30% dure woningen.

Voorzieningen	20.000 m²	• Stad verzorgend (5.000 m²)
		• Campus gerelateerd (15.000 m²)
		  • Living Lab, Simulatiecentrum, Innovation Kitchen en Healthy Ageing Forum, Health Data Center
		  • Ronald McDonaldhuis en familiehuizen
		  • Logistiek en facilitair
		  • Bouwdirectie en onderhoudsdiensten
		  • Fietsenstallingen*

* Bij nieuwbouw wordt een fietsenstalling in het gebouw opgenomen. Van de bestaande fietsparkeerplaatsen wordt 80% gebouwd opgelost en 20% geïntegreerd in het landschap. Fietsenstallingen worden uitgerust met oplaadpunten en kluisjes en er wordt ruimte gereserveerd voor een reparatiepunt. Er wordt ook, afgestemd op de functie, de mogelijkheid tot kort fietsparkeren geboden, zorgvuldig geïntegreerd in het buitenterrein.

Healthy Ageing Campus in de stad

Bezonningsstudie

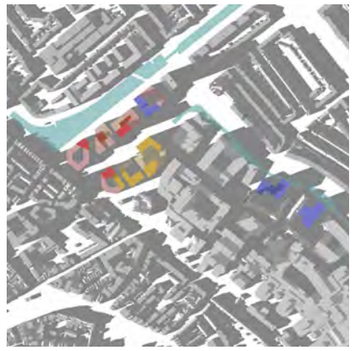
Maart

21 maart 9am

21 maart 12pm

21 maart 5pm

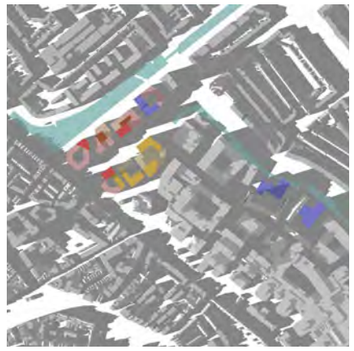
September

21 september 9am

21 september 12pm

21 september 5pm

Juni

21 juni 9am

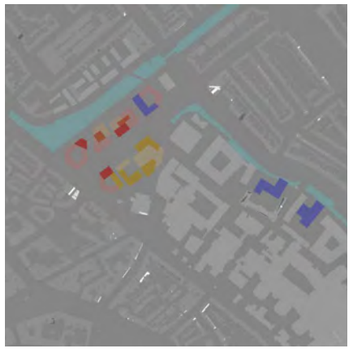

21 juni 12pm

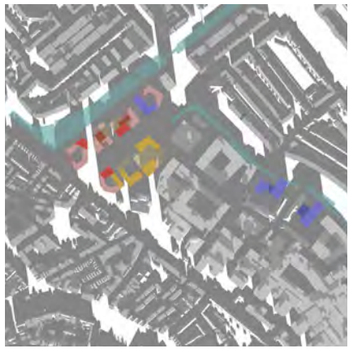

21 juni 5pm

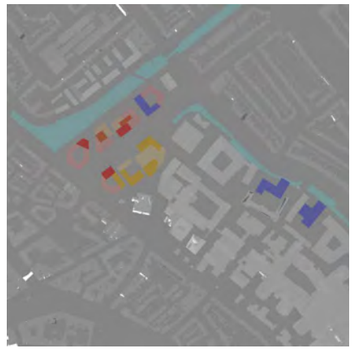
December

21 december 9am

21 december 12pm

21 december 5pm

Reactierapport - seperaat toegevoegd

